

kaupungille tulevasta osuudesta 95,853 markan 30 pennin määrärahaa käytettäväksi Korkeasaarella ja Seurasaarella olevain yhtiön laitosten voimassapitoon vuonna 1913, myönsi ¹⁾ valtuusto yhtiölle mainittuun tarkoitukseen 35,000 markan määrärahan edeltäpäin maksettavaksi kaupunginkassasta sekä aikansa takaisin suoritettavaksi kaupungin osuudesta mainittuja voittovaroja, minkä ohessa valtuusto sen kysymyksen valmistelemiseksi, minkä verran yhtiölle lopullisesti voitaisiin myöntää avustusta edellä mainituista voittovaroista, lähetti asian siihen erikoisvaliokuntaan, jonka valtuusto vastedes asettaisi laatimaan ehdotusta voittovarain jakamiseksi.

Sittenkun maistraatti oli vaatinut kaupunginvaltuustolta lausuntoa kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatimasta, kaupungin yleisten töiden hallituksen hyväksymästä ehdotuksesta eri kaupunginosain maantieteelliseksi nimiksi sekä valtuusto kokouksessaan joulukuun 12 päivänä 1911 oli päättänyt ²⁾ asiasta vaatia rahatoimikamarin lausuntoa, antoi rahatoimikamari sellaisen lausunnon ³⁾ sekä esitti, että valtuusto maistraatin hyväksyttäväksi puoltaisi kamarin ehdottamia eri kaupunginosain nimityksiä.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto ehdottaa edellä mainittua kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatimaa ehdotusta hylättäväksi, koska ehdotetut nimet olivat sopimattomia, tarpeettomia ja eräissä tapauksissa harhaanvieviä.

Rahatoimikamarin kirjelmässä elokuun 29 päivältä tehdyn esityksen johdosta päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyä mainitun kirjelmän oheisen ehdotuksen Turholmassa olevain kaupungin ja valtioneuvoksetar M. Nordmanin tiluspalstain väliseksi rajanjärjestelyksi sekä oikeuttaa valtioneuvoksetar Nordmanin ottamaan vettä kaupungin alueella olevista kaivoista ja käyttämään kaupungin laitureita, mihinnousupaikkoja ja uimarantaa, kuitenkin varaten kaupungille oikeuden tarpeen vaatiessa peruuttaa mainitut edut ja pannen ehdoksi että valtioneuvoksetar Nordman kustantaa erään käymälän tarpeellisen muuton enintään 200 markalla.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kaupunginkassan inventtaajiksi valitsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto herrat Salingren ja Stockmannin sekä heidän varamiehikseen pankinjohtaja H. Kihlmanin ja herra Krogiuksen.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. 22 §. — ²⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 111. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 3. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. tammik. 30 p. 21 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. syysk. 24 p. 5 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. tammik. 9 p. 5 §.

Kertomus kaupungin lahjoitusrahastojen tileistä ja tilinpäätöksestä vuodelta 1911.
Kertomus kaupungin 1911 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä.

Rahatoimikamarin kirjelmässä helmikuun 8 päivältä valtuustolle lähetetty, rahatoimikonttorin laatima kertomus kaupungin lahjoitusrahastojen tileistä ja tilinpäätöksestä vuodelta 1911 esiteltiin kaupunginvaltuuston tiedoksi 1).

Kirjelmässä huhtikuun 25 päivältä lähetti rahatoimikamari valtuustolle rahatoimikonttorin laatiman kertomuksen 2) kaupungin 1911 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä. Tilinpäätös oli yhteenvedettynä seuraava:

Tulot.

Tuloja rahasäännön mukaan	Smk 15,631,253: 51
„ yli rahasäännön	„ 2,005,388: 97
Säästöä määrärahoissa	„ 534,660: 04
	<hr/>
	Yhteensä Smk 18,171,302: 52

Menot.

Määrärahoja rahasäännön mukaan	Smk 15,631,253: 51
Määrärahoja ylitetty	„ 684,724: 21
Vajausta lasketuissa tuloissa	„ 261,753: 48
	<hr/>
	Smk 16,577,731: 20
Vuoden tulos, ylijäämää	„ 1,593,571: 32
	<hr/>
	Yhteensä Smk 18,171,302: 52

Edellä mainittu ylijäämä	„ 1,593,571: 32
siihen lisättyinä 1910 vuoden käyttämätön säästö eli	„ 1,046,954: 99
antaa saldoksi vuodelle 1912	Smk 2,640,526: 31

Kertomus kaupungin 1911 vuoden tilien ja hallinnon tarkastuksesta.

Kirjelmässä toukokuun 11 päivältä lähetti maistraatti valtuustolle kertomuksen 3) kaupungin 1911 vuoden tilien ja hallinnon tarkastuksesta.

Kertomuksessa huomautettiin, että kaupungin menot olivat tili-vuonna olleet 15,781,317 markkaa 68 penniä ja ylittivät budjetissa vahvistetun summan 150,064 markalla 17 pennillä sekä että tulot ylittivät lasketun määrän 1,743,635 markalla 49 pennillä, joten kaupungin tilinpäätös osotti ylijäämää 1,593,571 markkaa 32 penniä, mikä tulos oli suotuisampi kuin yhtenäkkään edellisenä vuonna. Tämä oli suurimmaksi osaksi johtunut tontinlunastuksista, jotka tulot 1,150,475 markalla 32 pennillä ylittivät lasketun määrän.

1) Valt. pöytäk. helmik. 13 p. 17 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 20. — 3) Valt. pain. asiakirj. n:o 42.

Tarkastuksen jatkuessa olivat tilintarkastajat saaneet kokea, kuinka suuressa määrässä työtä ja eri hallintohaarain toiminnan tuloksen asiallista arvostelemista sekä kertomuksen antamista vaikeutti se, että laitosten ja lautakuntain vuosikertomuksia, harvakuin poikkeuksin, ei saapunut tarkastuksen kestäessä, minkä johdosta tilintarkastajat, samoin kuin aikaisemminkin, lausuivat toivomuksen, että mainitut kertomukset olisivat valmiina tarkastuksen alkaessa.

Lisäksi huomauttivat tilintarkastajat että, kun kaupungin rahoitimi viime vuosikymmenen aikana oli suuressa määrin kasvanut ja vähitellen syntyneitä uusia laitoksia ja viranomaisia varten oli annettu johtosääntöjä, jotka tilitysjärjestelmään nähden eivät olleet keskenään yhdenmukaisia, oli kaupungin kirjanpito saavuttanut sellaisen laajuuden, ettei tarpeellista yleiskatsausta suoraan kirjoista voinut saada tähänastisen kirjanpitoavan pohjalla. Suuremman selväpiirteisyyden ja yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi tilintarkastajat sentähden ehdottivat, että tilinteosta annettaisiin yhteinen johtosääntö kaupungin kaikille laitoksille ja lautakunnille, niille vahvistettuihin erikoisjohtosääntöihin katsomatta. Jos tässä kohden siten voitaisiin aikaansaada yhdenmukaisuutta, kävisi itse pääkirjanpitoakin selväpiirteisemmäksi ja näiden tilien nopeampi ja tehokkaampi tarkastaminen mahdolliseksi. Tässä yhteydessä tilintarkastajat huomauttivat, että memoriaalit ja memoriaalitodisteet antoivat varsin puutteellisen selvityksen niihin sisältyvistä rahaeristä. Lyhyt, perustelua vailla oleva merkintä oli tällaisissa tapauksissa saanut olla laajain siirtelyjen pohjana.

Edellä mainittua kaupungin tileistä ja tilinpäätöksestä annettua kertomusta sekä tilintarkastuskertomusta esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto myöntää rahatoimikamarille sekä kaupungin muille hallituksille ja hallinnollisille lautakunnille vastuunvapauden niiden toiminnasta ja tilityksestä vuodelta 1911.

Vastuunvapaus kaupungin hallintoviranomaisille vuodelta 1911.

Mitä sitten tuli mainitussa tilintarkastuskertomuksessa esitettyihin näkökohtiin ja toivomuksiin päätti kaupunginvaltuusto, ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä, lähettää tilintarkastuskertomuksen kaupungin revisionikonttoriin lausunnon saamiseksi puheena olevista seikoista.

Kirjelmässä maaliskuun 21 päivältä lähetti rahatoimikamari valtuustolle kaupungin irtaimen omaisuuden katsastusmiesten antaman tarkastuskertomuksen sekä jäljennöksen katsastusmiesten kaupungin revisionikonttoriin asiasta antamasta kirjelmästä ²⁾.

Kertomus kaupungin irtaimen omaisuuden katsastuksesta.

Mainitussa tarkastuskertomuksessa olivat katsastusmiehet huo-

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 1 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 50.

mauttaneet, että vesijohtolaitoksen luetteloihin oli merkitty ainoastaan olemassa olevain tarveaineiden arvo, mutta ei niiden määrää, mikä menettely ei ollut katsastusmiehistä näyttänyt oikealta.

Edellä mainitussa revisionikonttoriin annetussa kirjelmässä taas esitettiin eräitä näkökohtia kaupungin irtaimen omaisuuden katsastukseen nähden sekä alustava ehdotus katsastuksen toimittamistavan uudesti järjestämiseksi.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto vaatia kaupungin teknillisten laitosten hallituksen lausuntoa vesijohtolaitosta koskevan muistutuksen johdosta sekä käskää revisionikonttorin valtuustolle antaa sellaisen lausunnon, kuin katsastusmiesten konttoriin antamassa kirjelmässä tehty esitys aiheutti.

Sittenkun kaupungin teknillisten laitosten hallitus antamassaan lausunnossa oli huomauttanut että, koska vesijohtolaitoksen tarveaineiden täydellinen erikoisluettelo aina oli kirjoitettu erityiseen tarveainekirjaan, ei sellainen erikoisluettelo enää ollut tarpeellinen laitoksen inventaarissa, päätti 2) kaupunginvaltuusto, ettei asia tältä kohden aiheuttaisi muuta toimenpidettä.

Antamassaan lausunnossa 3) revisionikonttori huomautti, että kaupungin irtaimen omaisuuden, siihen luettuina työkalut, koneet, tarveaineet ja varastot, tehokas katsastus ei, tämän omaisuuden suunnattoman lisääntymisen johdosta, ollut valittuja katsastusmiehiä käyttämällä aikaansaataavissa, muutoin kuin erittäin runsailla kustannuksilla ja melko suurilla työvoimilla. Koska kuitenkin kunnallishallituksesta kaupungissa voimassa oleva asetus sääsi, että tuollaiset katsastusmiehet oli valittava, oli konttori sitä mieltä, että joitakuita katsastusmiehiä edelleenkin olisi valittava, mutta näiden työnä tulisi ainoastaan olla tarkoin pitää silmällä kaupungin virastojen ja laitosten itsensä toimittamia kalustonkatsastuksia. Konttori ehdotti tehtäväksi eräitä muutoksia tammikuun 14 päivänä 1902 vahvistettuun katsastusmiesten johtosääntöön.

Kaupungin irtaimen omaisuuden katsastusmiesten johtosääntö.

Sittenkun rahatoimikamarikin oli antanut siltä vaaditun lausunnon 3) asiasta, päätti 4) kaupunginvaltuusto vahvistaa seuraavan johtosäännön:

Helsingin kaupungin irtaimen omaisuuden katsastusmiesten johtosääntö.

1 §.

Helsingin kaupungin irtaimen omaisuuden katsastusmiehet, lukuaan seitsemän, sekä viisi varamiestä näille, valitsee kaupunginvaltuusto vuosittain syyskuulla.

1) Valt. pöytäk. huhtik. 16 p. 14 §. — 2) Valt. pöytäk. toukok. 14 p. 32 §. — 3) Valt. pain. asiakirj. n:o 50. — 4) Valt. pöytäk. syysk. 10 p. 36 §.

2 §.

Ennenkuin kaupungin virastojen ja laitosten kaluston vuosikatsastukset alkavat, tulee katsastusmiesten kokoontua valitakseen puheenjohtajan ja jakaakseen työn keskenään.

3 §.

Katsastusmiesten on velvollisuus tarkoin pitää silmällä kaupungin virastojen ja laitosten kalustonkatsastusta, ollen siinä pantava kirjaan lähinnä edellisestä kalustonkatsastuksesta lähtien tässä kaupungin omaisuudessa tapahtuneet muutokset.

4 §.

Kaupungin irtaimen omaisuuden vuosikatsastus pitää olla suoritettu seuraavan vuoden helmikuun kuluessa, jolloin kalustoluettelot, asianomaisten virastojen ja laitosten asianmukaisesti allekirjottamina sekä varustettuina asianomaisen katsastusmiehen merkinnällä katsastuksen kulusta, ovat rahatoimikonttoriin annettavat pidettäväksi kaupungin muiden tilien ohella vuosilintarkastajain saatavina.

5 §.

Jos katsastustoimituksessa on tehty muistutus, on asianomaisen selitys vaadittava kaupungin revisionikonttorin välityksellä, minkä jälkeen asiassa syntyneet kirjat katsastusmiesten harkinnan mukaan annetaan vuosilintarkastajille tiedoksi ja sitä muuta toimenpidettä varten, jonka tilintarkastajat havaitsevat tarpeelliseksi.

Jos hoidon puutetta tahi hukkaamista huomataan, on se ilmoitettava kaupunginvaltuustolle, joka asianomaista vastaan voi ajaa sitä kannetta, johon syytä on.

6 §.

Katsastusmiehet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston määräämän summan, jonka rahatoimikamari osottaa maksettavaksi, sittenkun kalustoluettelot on rahatoimikonttoriin annettu.

Samalla päätettiin, että katsastusmiesten palkkioksi oli toistaiseksi maksettava kullekin 300 markkaa.

Kirjelmässä toukokuun 7 päivältä lähetti Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunta valtuustolle kertomuksen koulujen hallinnosta vuonna 1911 sekä kertomuksen koulujen samanvuotisten tilien tarkastuksesta.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto myöntää johtokunnalle vastuunvapauden mainitulta tilivuodelta.

Maistraatin esitykseen että se oikeutettaisiin 2,000 markalla ylittämään kuluvan vuoden menosäännössä tarverahojaan varten oleva määräraha kaupunginvaltuusto myöntyi ²⁾.

Raastuvanoikeuden nuoremman oikeusneuvosmiehen F. Gyllingin rahatoimikamariin antamassaan kirjelmässä anottua, että

Vastuunvapaus Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle.

Maistraatin tarverahain määrärahan ylitys.

Palkkankorotus oikeusneuvos-

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 5 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 2 §.

mies F. Gyllin-
gille.

hänelle marraskuun 1 päivästä 1911 lukien suotaisiin palkankorotusta viiden vuoden palveluksesta 500 markkaa vuodessa, jätti kamari kirjelmässä joulukuun 21 päivältä samaa vuotta asian kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto myöntyä anomukseen, ja oli siten myönnetty palkankorotus maksettava valtuuston käyttövaroista.

Määräraha väli-
aikaisen toisen
jaoston voi-
massapitöön
raastuvanoikeu-
den ensimmäi-
sellä osastolla.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan lokakuun 31 päivänä 1911 oli myöntynyt ²⁾ yhteisen raastuvanoikeuden esitykseen komitean asettamisesta valmistelemaan kysymyksiä raastuvanoikeuden väliaikaisen viidennen osaston asettamisesta vakinaiselle kannalle ja siitä kenties johtuvista muutoksista raastuvanoikeuden kokoonpanoon ja työtapaan sekä puolestaan valinnut jäsenet mainittuun komiteaan, antoi komitea huhtikuun 1:senä päivätyn ³⁾ mietinnön asiasta.

Mietinnössä komitea huomautti, että sille annettu tehtävä etusijassa käsitti ehdotuksen laatimisen toimenpiteiksi, jotka olisivat omansa vähentämään ensimmäiselle osastolle kasautunutta työtaakkaa, mutta päätehtävänään oli komitea pitänyt sen kysymyksen selvittämistä, miten raastuvanoikeuden kokoonpano ja toiminta kokonaisuudessaan olisi parhaiten järjestettävissä, sikäli kuin tämän asian voi ratkaista yleistä lakia muuttamatta. Kun tämä kysymys kumminkin vaati tarkkaa ja seikkaperäistä valmistelua eikä sitä koskeva, komiteassa tekeillä oleva verraten laajakantoinen ehdotus ehtisi vuoden varrella valmistua ja sentähden olisi vähän toiveita sen voimaan saattamisesta ennen 1913 vuoden loppua, mutta kysymys ensimmäisen osaston töiden helpottamisesta oli kiireellistä laatua ja vaati välittömiä toimenpiteitä, oli komiteasta näyttänyt sopivimmalta käsitellä tämä asia erillisenä ja antaa siinä erityinen mietintö ja ehdotus.

Komitea oli yhteisen raastuvanoikeuden kanssa yhtä mieltä siitä, että ensimmäinen osasto ainoastaan vaivoin voi tulla toimeen nykyisillä työvoimillaan, sekä että ensimmäistä osastoa rasittavan työtaakan osittainen huojentaminen oli oikeudenhoidon etujen kannalta ehdottomasti välttämätön. Tämä tarkoitus olisi komitean mielestä, siksi kunnes perinpohjaisempi muutos raastuvanoikeuden työjärjestykseen saataneen aikaan, parhaiten saavutettavissa perustamalla raastuvanoikeuden ensimmäiseen osastoon väliaikainen toinen jaosto, ja kävisi osaston molempain jaostojen välisen työnjaon järjestäminen esimerkiksi seuraavien perusteiden mukaan:

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 16 p. 9 §. — ²⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 120. —
³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 23.

Ensimmäisen osaston I jaosto käsittelee ja ratkaisisi:

lainhuudatus-, kiinnitys-, holhous- ja avioehtoasiat sekä niistä syntyneet riidat;

vajavaltaisten kiinteän omaisuuden myymistä ja panttausta koskevat asiat;

holhoojain tilintekoa koskevat riidat;

riidat osatalokkaan ja naapurin oikeudesta lunastaa huoneuksia ja maata kaupungissa;

riidat niistä haitoista ja rasituksista, joita naapurin tulee tai ei tule toiselta kärsiä;

perunkirjoitus- ja perinnönjakotoimituksista johtuneet riidat;

testamentinvalvomiset ynnä perintö- ja testamenttiriidat; sekä vekseli- ja merioikeusjutut.

Ensimmäisen osaston II jaosto käsittelee puolestaan seuraavat jutut ja asiat:

riidat taloon ja siitä pois muuttamisesta;

konkurssi-, pesäero- ja vuosihaastejutut;

riidat paremmasta oikeudesta luovutettuun omaisuuteen;

syytteet konkurssirikoksesta;

hakemukset kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi;

hakemukset hukkaantuneen asiakirjan kuolettamisesta;

raastuvanoikeuden tehtäviin kuuluvat katselmukset ja arvaukset; sekä

täysivaraisuuden ja varattomuuden todistuksia koskevat asiat.

Kumpikin jaosto kokoontuisi varsinaiseen istuntoon kolmasti viikossa niinä päivinä, jotka yhteinen raastuvanoikeus työpöytätyksen johdolla määräisi.

Molempain raastuvanoikeuden jaostojen kokoonpano olisi seuraava:

I jaosto toimisi oikeuspuhemies puheenjohtajanaan ja olisivat siinä muina jäseninä yksi virkaatoimittava vanhempi oikeusneuvosmies varapuheenjohtajana sekä osaston siviilinoitaari toisena lisäjäsentenä. Pöytäkirjaa pitäisi I jaostolla maistraatinsihteeri hänelle ennestään kuuluvilta osilta sekä muissa jaoston käsiteltävissä jutuissa ja asioissa siviilinoitaari.

II jaostoon taas kuuluisi yksi vanhempi oikeusneuvosmies puheenjohtajana sekä kaksi ylimääräistä neuvosmiestä lisäjäsentenä. Pöytäkirjanpito jaettaisiin viimeksi mainittujen kesken siten, että toinen heistä, joka toimisi varapuheenjohtajana ja olisi apuna konkurssituomioita laadittaessa, olisi pöytäkirjurina yhdessä, toinen ylimääräinen neuvosmies taas kahdessa viikkoistunnossa.

Osaston palveluksessa olevista kahdesta vakinaista palkkausta nauttivasta kaupunginpalvelijasta määrättäisiin kumpikin jaostol-

leen, jota paitsi konkurssi- ja perinnönluovutusasioissa esiintyviin monilukuisiin kutsuihin ja tiedonantoihin nähden olisi tarpeellista toiselle jaostolle palkata lisäksi yksi ylimääräinen kaupunginpalvelija.

Väliaikaisen toisen jaoston perustamisesta raastuvanoikeuden ensimmäiseen osastoon olisi laskelmain mukaan vuotuisia menoja kaikkiaan 13,200 markkaa alempana olevan jaoituksen mukaan:

Lisäpalkkio I jaoston varapuheenjohtajalle	Smk	3,000: —
Palkkio II jaoston puheenjohtajalle	„	1,500: —
Palkkio II jaoston toiselle ylimääräiselle neuvosmiehelle, varapuheenjohtajalle	„	4,000: —
Palkkio saman jaoston toiselle ylimääräiselle neuvosmiehelle	„	2,400: —
Määräraha ylimääräistä pöytäkirjanpitoa varten ..	„	800: —
Lisämääräraha kesäloman hankkimiseksi II jaoston puheenjohtajalle	„	100: —
Palkkio saman jaoston ylimääräiselle kaupunginpalvelijalle	„	1,400: —
		Yhteensä Smk 13,200: —

Komitea ehdotti, että kaupunginvaltuusto, hyväksyen komitean ehdotuksen, väliaikaisen toisen jaoston voimassa pitämiseksi raastuvanoikeuden ensimmäisellä osastolla, syyskuun 1 päivästä lukien, vuotta 1912 varten osottaisi 4,367 markkaa ja vuodeksi 1913 myöntäisi 13,200 markan määrärahan, sekä että kaupunginvaltuusto antaisi määrärahoista tekemästään päätöksestä tiedon yhteiselle raastuvanoikeudelle asianmukaista toimenpidettä varten.

Asiaa esiteltäessä myöntyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto komitean esitykseen, ja oli ensinmainittu summa maksettava valtuuston käyttövaroista sekä jälkimäinen pantava maksettavaksi 1913 vuoden menosäännöstä.

Määrärahoja kesäloman hankkimiseksi raastuvanoikeuden viidennen osaston oikeusneuvosmiehille ja vahtimestareille.

Yhteisen raastuvanoikeuden esityksestä myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto 750 markan määrärahan kesäloman hankkimiseksi kolmelle raastuvanoikeuden väliaikaisella viidennellä osastolla palvelivalle ylimääräiselle oikeusneuvosmiehelle, lukien 250 markkaa heille kullekin, sekä 100 markan määrärahan lyhyen samanlaisen loman hankkimiseksi kahdelle mainitulla osastolla palvelevalle vahtimestarille, lukien 50 markkaa kumpaisellekin, ja oli nämä määrärahat, yhteensä siis 850 markkaa, maksettava valtuuston käyttövaroista.

Määräraha raastuvanoikeuden — Yhteisen raastuvanoikeuden esityksestä päätti ³⁾ kaupungin-

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 16 p. 25 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 8 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 10 §.

valtuusto raastuvanoikeuden väliaikaisen viidennen osaston voimassaapitoon vuonna 1913 myöntää 26,400 markan määrärahan seuraavaa jaoitusta noudattaen:

Puheenjohtajan palkkio	Smk	1,000: —
Saman kesälomaa varten	”	350: —
Puheenjohtajan viransijaisen palkkio	”	3,000: —
Varapuheenjohtajan viransijaisen s:n	”	3,000: —
Yhden ylimääräisen oikeusneuvosmiehen palkkio ..	”	3,000: —
Kahden rikosasiainnotaarin palkkio à 4,000: — ..	”	8,000: —
Ylimääräisen oikeusneuvosmiehen ja rikosasiainnotaarien kesälomamäärärahat, kunkin 250: — ..	”	750: —
Ylimääräisen kaupunginviskaalin palkkio	”	4,000: —
Kahden ylimäär. kaupunginpalvelijan palkkiot à 1,600: —	”	3,200: —
Näiden kesälomamäärärahat à 50: —	”	100: —
Yhteensä Smk		26,400: —

Tämä määräraha oli merkittävä 1913 vuoden menosääntöön.

Maistraatin esityksestä myönsi 1) kaupunginvaltuusto 500 markan määrärahan viransijaisuuspalkkioksi kaupunginviskaali A. Mestertonille kaupunginviskaali A. Söderholmin viran hoitamisesta elokuulla, sittenkun viimeksi mainittu oli saman kuukauden 2 päivänä erotettu virasta.

Viransijaisuuspalkkio kaupunginviskaali A. Mestertonille.

Sittenkun ensimmäinen ja toinen kaupunginvouti olivat maistraattiin antamassaan kirjelmässä huomauttaneet, että ulosottolaitoksen käytettävänä olevat työvoimat kävisivät riittämättömiksi sen lisääntyneen työ määrän johdosta, mikä laitokselle koituisi Fredrikserin huvilayhdyskunnan tultua yhdistetyksi kaupunkiin, sekä tämän johdosta esittäneet yhden uuden ulosottoapulaisen palkkaamiseksi ensimmäiselle ja niinikään yhden ulosottoapulaisen palkkaamiseksi toiselle kaupunginvoudille myönnettäväksi määrärahoja, 200 markkaa kuukaudessa edelliselle ja 150 markkaa kuukaudessa jälkimmäiselle, toukokuun 1 päivästä 1912 lukien, lähetti maistraatti kirjelmässä huhtikuun 20 päivältä puoltosanansa kera mainitun esityksen kaupunginvaltuustolle.

Määrärahoja kolmen ulosottoapulaisen palkkaamiseen.

Asiaa esiteltäessä myöntyi 2) kaupunginvaltuusto mainittuun esitykseen, ja oli tarvittavat määrärahat maksettava valtuuston käyttövaroista.

Maistraatin esityksestä myönsi 3) kaupunginvaltuusto 225 markan kuukausimäärärahan, heinäkuun 1 päivästä 1912 lukien, yhden

1) Valt. pöytäk. syysk. 10 p. 41 §. — 2) Valt. pöytäk. huhtik. 30 p. 25 §. — 3) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 53 §.

lisäulosottoapulaisen palkkaamiseksi rangaistusten täytäntöönpanoa varten, ja oli määräraha mainitulta vuodelta maksettava valtuuston käyttövaroista.

Kaupungin-
palvelijain ja
ulosottoapu-
laisten palkan-
korotusanomukset.

Yhteisen raastuvanoikeuden kirjelmässä syyskuun 30 päivältä ja maistraatin kirjelmässä lokakuun 19 sekä marraskuun 1 ja 15 päivältä valtuustolle lähetetyt useiden kaupunginpalvelijain ja ulosottoapulaisten palkankorotusanomukset kaupunginvaltuusto, rahatoimikamarin annettua siltä vaaditut lausunnot, lähetti ¹⁾ valmisteltaviksi erikoisvaliokuntaan.

Kaupunginvaltuuston kokous- ja kansliahuoneisto.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 22 päivänä 1911 oli käsenyt ²⁾ valmistusvaliokunnan valtuustolle antaa ehdotuksen sen suuntaiseen toimenpiteeseen ryhtymisestä, että valtuuston kokoukset kävisi pitäminen muualla kuin silloisessa huoneistossa, päätti ³⁾ valtuusto, että valiokunta sai valtuuston vallalla lopullisesti ratkaista kysymyksen toisen kokoussalin samoin kuin valtuuston kansliallekin tarpeellisen huoneiston vuokraamisesta.

Sittemmin ilmoitti ⁴⁾ valtuuston puheenjohtaja valmistusvaliokunnan ryhtyneen sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että valtuusto vastedes voi pitää kokouksensa uudessa pörssisalissa, sekä että neljä huonetta käsittävä kansliahuoneisto niinkään oli vuokrattu pörssitalosta.

Kaupunginvaltuuston kanslian palkkaussääntö.

Esiteltäessä valmistusvaliokunnan mietintöä kaupunginvaltuuston kanslian ⁵⁾ uudestijärjestämisestä päätti ⁶⁾ valtuusto, että syyskuun 1 päivästä lähtien oli otettava käytäntöön seuraava:

Kaupunginvaltuuston kanslian palkkaussääntö.

1 sihteeri, palkkaa	Smk	10,000: —
1 apulaissihteeri, palkkaa	„	8,000: —
1 notaari, palkkaa	„	6,000: —
1 kanslisti	„	2,400: —
1 vahtimestari	„	1,800: —
Yhteensä Smk		28,200: —

Sihteeri, apulaissihteeri ja notaari saavat palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta 10 % pohjapalkastaan kumpaisellakin kerralla.

Evätty esitysehdotus kaupunginval-

Herrain Ehrnroothin ja Stenrothin kaupunginvaltuustolle tekemän esitysehdotuksen sen suuntaiseen toimenpiteeseen ryhtymi-

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — ²⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 121. — ³⁾ Valt. pöytäk. tammik. 9 p. 7 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. tammik. 30 p. 34 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 210 ja seur. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 18 §.

sestä, että valtuuston pöytäkirjat 1913 vuoden alusta lähtien painatettaisiin, valtuusto, valmistusvaliokunnan annettua asiasta lausunnon, epäsi 1) 22 äänellä 20 vastaan, jotka annettiin sen ehdotuksen puolesta, että ainoastaan valtuuston kussakin eri tapauksessa tekemät päätökset painatettaisiin sekä esityslistan liitteenä jaettaisiin valtuustolle.

Rahatoimikamarin esitykseen, että kamari oikeutettaisiin 11,778 markalla 23 pennillä ylittämään 1911 vuoden menosäännössä arvaamattomia tarpeita varten olevan määrärahasa, kaupunginvaltuusto myöntyi 2).

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi 3) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 5,000 markan määrärahan kamariin vuoden jälellä olevaksi ajaksi asetettavan ylimääräisen apulaissihteerin palkkaamiseksi 500 markalla kuukaudessa.

Niinikään rahatoimikamarin esityksestä päätti 4) kaupunginvaltuusto, että kamarin vahtimestarin palkkaus oli huhtikuun 1 päivästä lähtien korotettava 1,800 markkaan vuodessa, minkä ohessa kamarin vahtimestarille J. Lindlöfille myönnettiin mainitun palkan lisäksi henkilökohtaista palkanlisäystä 200 markkaa vuodessa, ja oli siten tehdyn päätöksen johdosta vuodelta 1912 tarvittavat lisämäärärahat maksettava valtuuston käyttövaroista.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi 5) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 300 markan määrärahan viransijaisen palkkaamiseksi liikennekonttorin apulaisvaakamestarille G. Tidermanille helmikuun 1 päivästä huhtikuun loppuun myönnetyn virkavapauden aikana 100 markalla kuukaudessa.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan lokakuun 31 päivänä 1911 oli kaupungin tavaravajain käyttämistä koskevaa kysymystä käsittelemään asettaamansa valiokuntaan lausunnon saamista varten lähettänyt 6) Töölön sokeritehdasosakeyhtiön anomuksen että valtuusto sekä antaisi anteeksi sen 96 markan rahamäärän, jota yhtiöltä oli vaadittu makasiinivuokrana eräästä sokerimäärästä, jota oli vahvistetun makausajan yli säilytetty eräässä Katajanokan rantamakasiinissa, että myös päättäisi, ettei makasiinivuokraa vastedes lueta tavarasta, jota tavaranomistaja ei ole vallitsevan vaunujen puutteen johdosta voinut vahvistetun maksuttoman makausajan kuluessa rantamakasiineista poistaa, antoi valiokunta lausunnon asiasta ja esitti, että kaupunginvaltuusto, koska valtuusto oli helmikuun 27 päivänä tehnyt periaatteellisen päätöksen 7)

tuuston pöytäkirjain painattamisesta.

Rahatoimikamarin määrärahan ylitys.

Määräraha ylimääräisen apulaissihteerin palkkaamiseksi rahatoimikamariin.

Rahatoimikamarin vahtimestarin palkankorotus.

Määräraha liikennekonttorin apulaisvaakamestarin viransijaisen palkkaamiseksi.

Maksettavaksi pannun makasiinivuokran anteeksiantaminen.

1) Valt. pöytäkirja marrask. 26 p. 16 §. — 2) Valt. pöytäkirja tammik. 16 p. 12 §. —

3) Valt. pöytäkirja helmik. 13 p. 14 §. — 4) Valt. pöytäkirja maalisk. 12 p. 15 §. —

5) Valt. pöytäkirja helmik. 13 p. 16 §. — 6) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 123. — 7) Ks. tätä kert. siv. 93.

siitä, että rautatievaunujen puute ei perustelisi makasiinivuokran palauttamista, jättäisi hakemuksen tältä kohden huomioon ottamatta, mutta sitä vastoin myöntyisi anomukseen mainitun makasiinivuokran palauttamisesta.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto valiokunnan esityksen.

Taksa tavarain
säilyttämisestä
kaupungin
tavaravajoissa.

Kysymystä kaupungin tavaravajain käyttämisestä voimassa olevain määräysten muuttamisesta valmistelevaan asetettu valiokunta ²⁾ oli niinkään laatinut ja kaupunginvaltuustolle lähettänyt ehdotuksen taksaksi tavarain säilyttämisestä mainituissa tavaravajoissa ³⁾.

Asiaa uudestaan esiteltäessä päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto valiokuntaan palauttaa mainitun ehdotuksen mikäli koski määräyksiä tavarain maksuttomasta makausajasta.

Valiokunnan annettua uuden ehdotuksen viimeksi mainitusta seikasta vahvasti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto huhtikuun 1 päivästä lähtien noudatettavaksi seuraavan taksan:

Taksa tavarain säilyttämisestä Helsingin tavaravajoissa.

Vuokraa tavarain säilyttämisestä Helsingin kaupungin tavaravajoissa luetaan:

1) tuontitavarasta ja kotimaisesta kauttakulku-tavarasta 40 penniä kullakin lattiapinnan neliömetriltä vuorokaudessa;

2) vientitavarasta 20 penniä kullakin lattiapinnan neliömetriltä vuorokaudessa; sekä

3) niissä tapauksissa, jolloin rahatoimikamari antaa vajat vuokralle, eri sopimuksen mukaan.

Kaupunki myöntää kuitenkin maksutonta makausaikaa:

1) Helsingissä tullautettavalle tavaralle:

a) kuusi vuorokautta lastikirjaan merkityille, vähintään 50 tonnia käsitteville tavaramäärille, jos ne ovat tullinalaisia taikka julkisen viranomaisen laatutarkastuksen alaisia tullittomia tavaroita; sekä

b) kolme vuorokautta muissa tapauksissa;

2) tavaralle, joka tullauttamatta taikka liikennemaksuista vapautettuna lähetetään toiseen paikkakuntaan:

a) kuusi vuorokautta, jos tavara lähetetään rautateitse: sekä

b) neljätoista vuorokautta, jos tavara lähetetään meritse.

1 muist. Tämä vuokraton makausaika luetaan laivasta purkaessa sen päivän lopusta, jona purkamisen vajaan on päättynyt, sen päivän loppuun, jona tavara vajasta poistetaan. Muissa tapauksissa luetaan aika sen päivän alusta, jona tavara on vajaan pantu, sen päivän loppuun, jona se poistetaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. 29 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 246. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 10. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 19 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. 23 §.

2 muist. Sunnuntai- ja pyhäpäiviä ei oteta huomioon maksutonta makausaikaa lukiessa.

3 muist. Laivavuoron tai rautatievaunujen puute ei oikeuta vuokran palauttamista vaatimaan, mutta liikennekonttori voi, jos tilaa pakkahuoneessa puuttuu, semmoisen palautuksen myöntää.

Lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuuston kokouksessa joulukuun 22 päivänä 1911 pöydälle pantua liikennekonttorin esitystä kaupungin pakkahuoneessa ¹⁾ olevaa työkuntaa koskevain määräysten muuttamisesta päätti ²⁾ valtuusto myöntyä konttorin ehdotukseen, että työkunnan työntekijät saisi palvelukseen ottaa liikennekonttori työnjohtajan esityksestä, mutta sitä vastoin tällä kertaa hylätä konttorin ehdotuksen työkunnalle vahvistetun taksan muuttamisesta, koska riittävää kokemusta työkunnan toiminnasta ei vielä ollut saatu, minkä ohessa liikennekonttorin kuitenkin käskettiin vuoden kuluttua, silloin saavutetun pitempiaikaisen kokemuksen pohjalla, tehdä uusi ilmoitus työkunnan toiminnan tuloksesta sekä ehdotus sellaisiksi edellä mainitun taksan muutoksiksi, mitkä silloin saattoivat näyttää tarpeellisilta.

Kirjelmässä helmikuun 15 päivältä rahatoimikamari ilmoitti että, sittenkun liikennekonttori oli kamariin lähettänyt tilin kaupungin pakkahuoneessa voimassa pidetyn työkunnan 1911 vuoden menoista ja tuloista, oli mainittu tili osottanut vajausta 2,910 markkaa 84 penniä sekä että liikennekonttori oli, huomauttaen että työkunta oli hoitanut pakkahuoneen puhtaanapidon, ehdottanut, että työkunnan tuloiksi myös saisi laskea tästä johtuneen 1,600 markan säästön, joka samalla tavalla kuin ennenkin olisi pantava maksettavaksi liikennekonttorin tarverahoista, ja esitti kamari, joka oli myöntynyt mainittuun liikennekonttorin ehdotukseen, osotettavaksi 1,310 markan 84 pennin määrärahan siten jälellä olevan menojen ja tulojen välisen erotuksen täyttämiseksi.

Rahatoimikamarin esitykseen suostuen myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan viimeksi mainitun määrän.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa kamarin John Stenbergs maskinfabriksaktiebolag yhtiön kanssa tekemään sopimuksen moottoriveneen ynnä siihen kuuluvan koneen hankkimisesta satamakonttorille toiminimen tarjouksen mukaisesta 5,250 markan hinnasta sekä mainitulle toiminimelle myymään satamakonttorin moottoriveneen 1,000 markan hinnasta, ja oli siten tarvittava kustannusmäärä, 4,250 markkaa, maksettava valtuuston käyttövaroista.

Pakkahuoneessa olevaa kaupungin työkuntaa koskevan määräyksen muutos.

Määräraha pakkahuoneessa olevaa kaupungin työkuntaa varten.

Määräraha moottoriveneen ostoon satamakonttorin käytettäväksi.

¹⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 123 ja seur. — ²⁾ Valt. pöytäk. tammik. 30 p. 2 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 12 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. helmik. 13 p. 15 §.

Määräraha merenkulun turvaamiseksi.

Niinikään päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksestä asettaa kamarin käytettäväksi 30,000 markan määrärahan niitä toimenpiteitä varten, joihin kamari kaupungin satamakapteenin kanssa neuvoteltuaan katsoisi olevan tarpeellista ryhtyä täkäläisen merenkulun turvaamiseksi 1912 vuoden purjehduskaudella, ja oli tämä määräraha pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Kunnallisen luotsilaitoksen järjestäminen.

Suomen kauppavaltuutettujen keskusvaliokunnan tekemän esityksen johdosta päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, siihen nähden että suurin osa maamme luotseja oli Suomen luotsi- ja majakkalaitoksen tultua asetetuksi Venäjän meriministeriön alaiseksi, eronnut toimistaan sekä että kruununluotseja siis ainoastaan harvalukuisilla luotsauspaikoilla oli saatavissa, antaa rahatoimikamarin toimeksi merenkulun keskeytymisen välttämiseksi viivyttelemättä ryhtyä sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että kunnallinen luotsilaitos saadaan aikaan joko tätä kaupunkia varten taikka myös, jos voi käydä päinsä, yhteisesti muiden kuntain kanssa, minkä ohessa valtuusto puheena olevaa tarkoitusta varten asetti käyttövaroistaan kamarin käytettäväksi vuonna 1912 tarvittavan määrärahan.

Määräraha keskeytymättömän talviliikenteen voimassapitomahdollisuuksien selvittämiseksi.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto asettaa kamarin käytettäväksi vuonna 1912 enintään 10,000 markan määrärahan valtuuston käyttövaroista keskeytymättömän talviliikenteen voimassapitomahdollisuuksien selvittämiseksi sekä tästä työstä johtuviin kustannuksiin.

Määräraha huoneistojen vuokraamiseksi kaupungin yleisten töiden hallitukselle y. m. viirastoille.

Niinikään rahatoimikamarin esityksestä ⁴⁾ valtuutti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto kamarin tekemään Pohjois Esplanadikadun talon n:ojen 25 ja 27 omistajan kanssa sopimuksen kahden kaikkiaan 36 huonetta käsittävän huoneiston vuokraamisesta kaupungin yleisten töiden hallitukselle ynnä rakennuskonttorille, tilastokonttorille ja oikeusaputoimistolle yhteensä 16,000 markan vuosivuokrasta, minkä ohessa valtuusto puheena olevaan tarkoitukseen käyttövaroistaan myönsi vuonna 1912 tarvittavan määrärahan 11,023 markkaa 33 penniä.

Määräraha rakennuskonttorin kalustoa varten.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 7,277 markan 20 pennin määrärahan rakennuskonttoriin hankitun kaluston kustantamiseksi.

Ylimääräisten insinööri- ja piirustaja-apulaisten palkkaustamäärärahan ylitys. Insinöörin viran perustaminen raken-

Rahatoimikamarin esityksestä oikeutti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto kaupungin yleisten töiden hallituksen 7,000 markalla ylittämään kuluvan vuoden menosäännössä ylimääräisten insinööri- ja piirustaja-apulaisten palkkausta varten olevan määrärahan.

Vahvistaessaan 1913 vuoden menosäännön päätti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto:

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 37 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. toukok. 14 p. 27 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 30 p. 10 §. — ⁴⁾ Rtk. kirj. maalisk. 7 p. n:o 170. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. 18 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. marrask. 26 p. 9 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. 15 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §.

että rakennuskonttorin katu-, laituri- ja satamarakennusosastolle perustetaan insinöörinvirka, jonka pitäjälle taataan palkkaa 6,000 markkaa ja matkaravoja 500 markkaa sekä 10 %:n palkankorotus 5 ja 10 vuoden palveluksesta;

nuskonttorin katu-, laituri- ja satamarakennusosastoon.

että apulaistyöpäällikön voimassa oleva johtosääntö on oleva mainitun insinööriin noudatettavana; sekä

että kaupungin yleisten töiden hallitus saa täyttää viran kuusi-kuukautisen molemminpuolisen irtisanomisajan ehdolla.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi 1) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan yhteensä 3,225 markan määrärahan kirjojus- ja yhteenlaskukoneiden ostamiseksi tilastokonttoriin.

Määräraha kirjojus- ja yhteenlaskukoneiden hankkimiseksi tilastokonttoriin. Lisäys tilastokonttorin tarverahain määrärahaan.

Niinikään rahatoimikamarin esityksestä myönsi 2) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,400 markkaa lisäykseksi tilastokonttorin tarverahain määrärahaan.

Määräraha rakennustarkastajan ja apulaisrakennustarkastajan viransijaisen palkkaamiseen.

Sittenkun kaupungin rakennustarkastaja oli maistraattiin annetussa kirjelmässä anonut myönnettäväksi yhteensä 800 markan määrärahaa kesäloman aikaisen viransijaisen palkkaamiseksi rakennustarkastajalle ja apulaisrakennustarkastajalle kuukaudeksi vuositain, lähetti maistraatti puoltosanansa kera kirjelmässä kesäkuun 5 päiväältä mainitun anomuksen valtuustolle.

Asiaa esiteltäessä myöntyi 3) kaupunginvaltuusto mainittuun anomukseen, katsoen kuitenkin olevan lausuminen, että lomaa ei olisi rakennustarkastajalle eikä hänen apulaiselleen annettava kesän aikana, jolloin kaupungin rakennustoiminta on vilkkaimmillaan, vaan jonakin muuna aikana vuodesta.

Edellä mainittu määräraha oli maksettava valtuuston käyttövaroista.

Kaupungissa voimassa olevia rakennusjärjestyksiä tarkastamaan asetettu komitea 4) oli myös laatinut ja kaupunginvaltuustolle lähettänyt ehdotukset 1:o) Helsingin kaupungin rakennustarkastuskonttorin johtosäännöksi; 2:o) taksaksi niiden maksujen laskemiseksi, joita säädetyin toimituskirjainlunastuksen lisäksi rakennusjärjestyksen mukaan kannetaan rakennustarkastukseen kuuluvista toimituksista; sekä 3:o) taksaksi, jonka mukaan maksut oikeudesta aidata erilleen kaupungin maata rakennusyrietyksiä varten lasketaan.

Rakennustarkastuskonttorin menosääntö y. m.

Asiasta antamassaan mietinnössä 5) lausui komitea ensinmainitun ehdotuksen johdosta, että kaupungin rakennustarkastaja oli, huomauttaen että hänen palkkansa virkasivutuloineen, jotka nyt jäisivät pois, oli viime vuosina tuntuvasti ylittänyt komitean ehdottaman palkkamäärän sekä ettei rakennustarkastajan työtaakka ja

1) Valt. pöytäk. toukok. 14 p. 23 §. — 2) Valt. pöytäk. lokak. 8 p. 22 §. — 3) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 17 §. — 4) Ks. tätä kert. siv. 220. — 5) Valt. pain. asiakirj. n:o 35.

vastuu henkilökunnan lisäämisen johdosta mainittavasti vähenisi, koska melko suuri osa uusien virkamiesten työstä kohdistui siihen tarkastustoimintaan, jota nykyään työvoimain puutteessa ei ollut ehditty suorittaa, anonut että hänelle siten menettämänsä virkasivutulojen vastikkeeksi myönnettäisiin vuotuista henkilökohtaista palkanlisäystä 1,400 markkaa. Komitean enemmistö oli katsonut tämän pyynnön ansaitsevan huomiota. Puheena olevan rakennustarkastuksen uudistuksen johdosta menettäisi rakennustarkastaja, jolla vuonna 1911 oli ollut palkkaa ja virkasivutuloja yhteensä noin 19,000 markkaa, melko suuren osan vuosituloistaan. Tosin komitean ehdottama 12,000 markan pohjapalkka oli sinänsä varsin tuntuva, mutta huomattava oli, että kunta käytti rakennustarkastajan työvoimaa hyväkseen siinä määrin, että hänen vatedes lienee vaikea, jopa mahdotonkin, hankkia mainittavia sivutuloja. Komitea sentähden ehdotti kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että silloisen rakennustarkastajan tuli, jos hän pysyi kaupungin palveluksessa sen jälkeen kun rakennustarkastuskonttorin uusi palkkaussääntö oli astunut voimaan, tämän säännön mukaisten palkkaetujensa lisäksi saada henkilökohtaista palkanlisäystä 1,400 markkaa vuodessa.

K. senaatin marraskuun 25 päivänä 1895 Helsingin kaupungissa rakennusasioissa suoritettavia toimituksia y. m. varten vahvistaman taksan mukaan saivat ne kaksi maistraatin kunnallisuusmiestä, jotka viran puolesta ottivat näihin toimituksiin osaa, kantaa eräät toimituksen laadun mukaan määrätyt maksut, ja oli tämä virkasivutulo viime vuosina noussut keskimäärin 3,500—4,000 markkaan. Siinä tapauksessa että nämä sivutulot jäisivät pois ja vastaavat maksut menisivät kaupunginkassaan, olisi katselmusmiehinä nykyään toimiville neuvosmiehille myönnettävä vastike siten menettämistään palkkaeduista. Tämän johdosta oli komitea ehdottamaansa rakennustarkastuksen vuosirahansääntöön merkinnyt 8,000 markan määrärahan mainittua tarkoitusta varten.

Rakennusjärjestyksen määräyksen mukaan otti eräisiin tärkeimpiin katselmustoimituksiin osaa terveydenhoitolautakunnan valtuutettu. Samantapainen määräys tulisi komitean laadittavana olevaan uuden rakennusjärjestyksen ehdotukseen. Sanotun tehtävän oli tähän asti hoitanut ensimmäinen kaupunginlääkäri, jolla edellä mainitun taksan nojalla oli tästä ollut sivutuloja keskimäärin 2,500 markkaa vuodessa. Kun tämä maksu komitean ehdotuksen johdosta jäisi pois, oli menosääntöön merkitty saman suuruinen palkkio maksettavaksi sille henkilölle, jonka terveydenhoitolautakunta puolestaan määräisi olemaan apuna rakennustarkastuksessa.

Komitea oli katsonut tarpeelliseksi asettaa maistraatin käytettäväksi määrärahan, siltä varalta että rakennustarkastuskonttorin

työvoimia tarvitsisi lisätä. Tämä arviomääräraha oli ehdotettu 6,000 markaksi.

Mitä tuli taksaehdotukseen niiden maksujen laskemiseksi, joita säädetyn toimituskirjain lunastuksen lisäksi rakennusjärjestyksen mukaan kannettiin Helsingin rakennustarkastukseen kuuluvista toimituksista, huomautti komitea, että kaupunginvaltuustossa oli vallinnut se käsitys, että rakennustarkastuksen kustannukset oli pantava rakennuttajain suoritettaviksi. Tämä komitean mielestä aivan oikea ja oikeudenmukainen periaate oli sivistysmaissa rakennustarkastusta järjestettäessä kaikkialla otettu käytäntöön. Puheena olevain maksujen taksaehdotusta laatiessaan oli komitea edellyttänyt, että niiden tulisi tuottaa kaupungille kohtuullinen korvaus rakennustarkastuksen aiheuttamista kustannuksista, kuitenkin millään tavoin rasittamatta tai ehkäisemättä rakennustoimintaa. Komitea olikin koettanut sovittaa taksan niin, että maksut jakautuisivat mahdollisimman oikeudenmukaisen perustuksen mukaan.

Maksut tontinrajan ulkopuolelle menevistä ulkonemista, niin kuin katetuista ulkoparvekkeista y. m. oli komitea ehdottanut saksalaisten tariffien mukaan, joissa tuollaisia maksuja oli jo kauan ollut käytännössä. Komiteassa oli lausuttu epäilyksiä tuollaisen maksun soveliaisuudesta periaatteelliselta kannalta. Siihen nähden oli huomautettu, että kaupunkitontin myyminen tuotti ostajalle oikeuden rakentaa ja käyttää tonttia rakennusjärjestyksen puitteissa. Jos kerran rakennusjärjestyksen mukaan oli lupa teettää kadun tai avonaisen paikan puolelle ulkomia, niin olisi epäoikeutettua, tontin myyntiin liittyviin ehtoihin katsomatta, panna tontinomistajain maksettavaksi lisämaksua tuollaisista rakennuksista, jommoista maksua ainoastaan kävisi katsominen kauppahinnan lisäykseksi, mutta ei suinkaan rakennustarkastajan toiminnan korvaukseksi. Tähän nähden ja kun tuollaisia ulokerakennuksia, jotka olivat omansa aikaansaamaan vaihtelua sekä saattamaan katukuvan vilkkaammaksi ja miellyttävämmäksi, esteettisistä syistä ei olisi ehkäistävä, olivat eräät komitean jäsenet olleet sitä mieltä, että tässä puheena oleva maksuryhmä voisi haitatta jäädä pois, erittäinkin kun nämä maksut rasitaisivat talonomistajia epätasaisesti, koska tässä ei otettaisi huomioon tontin asemaa eikä sieltä avautuvaa näköalaa, ei myöskään tontin yksikköhintaa. Komitean enemmistö ei ollut tahtonut myöntää näille syille ratkaisevaa merkitystä. Ulokkeitten laittaminen tiesi todellisuudessa tontinrajan ulkopuolella olevan tilan hyväksi käyttämistä ja tuotti tontinomistajalle ylimääräisen edun lattiapinnan lisäyksenä. Viime aikoina oli tuollaisia ulokerakennuksia useissa tapauksissa teetetty yksinomaan taloudellisen hyödyn saamiseksi, ensinkään ottamatta huomioon esteettisiä vaatimuksia. Enemmistön mielestä kävi

tuollaisten ulokkeiden rakennusoikeudesta sitä suuremmalla syyllä kantaminen maksun, kun ne tuntuvasti rajoittivat vapaata ilmanvaihtoa ja valoisuusoloja. Mitään oikeudellista estettä ei näyttänyt oleva esitettävissä tuollaisen maksun säätämiseksi, joka tuottaisi kaupungille tuntuvia lisätuloja sanottavasti rasittamatta rakennuttajia.

Mitä vihdoin tuli ehdotukseen taksaksi, jonka mukaan maksut oikeudesta aidata erilleen kaupungin maata rakennusyrietyksiä varten lasketaan, huomautti komitea, että rahatoimikamarin tuli maksua määrätessään panna tarpeellista huomiota rakennuspaikan asemaan ja liikenneoloihin. Kaupungin ulkolaidoilla, missä liikenne oli vähäinen ja ehken naapuritontitkin rakentamatta, oli maksua tietenkin suoritettava tuntuvasti pienempi määrä, kuin jos käytettiin keski-kaupungilla sijaitsevaa katuosaa, useinkin tuntuvaksi haitaksi liikenteelle. Puheenalaista maksua suoritettaisiin käytetyn alueen pinta-alan perusteella, joten siis maksua ei laskettaisi käytetyn alueen vieritse kulkevalta jalkakäytävältä.

Komitea esitti, että kaupunginvaltuusto ottaisi puheenalaiset ehdotukset tarkastettaviksi ja antaisi ne lausuntonsa kera maistraattiin jatkokäsittelyä varten.

Mainitut ehdotukset olivat seuraavat:

Ehdotus rakennustarkastuskonttorin menosäännöksi.

1 rakennustarkastaja, palkkaa	Smk	12,000: —
matkaraheja	”	600: —
1 apulais-rakennustarkastaja, palkkaa	”	9,000: —
matkaraheja	”	600: —
1 rakennusinsinööri, palkkaa	”	9,000: —
matkaraheja	”	400: —
1 rakennuskontrollööri, palkkaa	”	6,500: —
matkaraheja	”	500: —
1 apulais-rakennusinsinööri	”	4,800: —
1 kanslisti	”	2,400: —
1 apulaiskanslisti	”	1,500: —
Määräraha palvelusmiehiä ja kutsumusten tiedoksisaattamista varten, arviolta	”	2,800: —
Palkkio terveydenhoitolautakunnan valtuutetulle osanotosta rakennuskatselmuksiin	”	2,500: —
Määräraha kesäloman hankkimiseksi rakennustarkastuskonttorin virkamiehille, maistraatin määräyksen mukaan, arviolta	”	2,000: —
Tarverahoiksi ja aineenkoetusten kustantamiseksi, arviolta	”	3,500: —
Siivoaminen, arviolta	”	700: —
Korvausta menetetyistä sivusaatavista kahdelle nykyään virassa olevalle, katselmustoimituksiin osaa ottavalle raatimiehelle, à 4,000: —	”	8,000: —
Määräraha ylimääräisten apulaisten palkkaamiseksi, maistraatin määräyksen mukaan, arviolta	”	6,000: —
Yhteensä	Smk	72,800: —

Muist. Kaikki rakennustarkastuskonttorin palveluksessa olevat virkamiehet saavat 5 ja 10 vuoden palveluksesta palkankorotusta 10 % pohjapalkastaan.

Ehdotus taksaksi niiden maksujen laskemiseksi, joita säädetyn toimituskirjain lunastuksen lisäksi rakennusjärjestyksen mukaan kannetaan Helsingin kaupungin rakennustarkastukseen kuuluvista toimituksista.

1:ksi uutis-, lisä- ja korotusrakennuksesta maksetaan:

- a) uutis- ja lisärakennuksesta kolme (3) penniä kuutiometriltä rakennuksen kuutiosisällystä, luettuna kellarin lattiasta ja, missä kellaria ei ole, alimman kerroksen lattiasta ylimmän kerroksen yläpään parrukertaan; sekä
b) korotusrakennuksesta sama maksu kuin uutisrakennuksesta, luettuna korotetun osan alareunasta ylimmän kerroksen yläpään parrukertaan.

Vähin maksu on kahdeksänkymmentä (80:—) markkaa.

2:ksi tulisijan-, rakenne- ja julkisivumuutoksesta:

- a) tulisijanmuutoksesta viisi (5:—) markkaa kultakin muutetulta tulisijalta; sekä

b) rakennus-, rakenne- ja julkisivumuutoksesta kolme (3:—) markkaa jokaiselta huoneelta, jossa muutos tehdään, kuitenkin niin että, jos muutos koskee väliseinää tai parrukertaa, ainoastaan toinen muutoksen koskettamista tilavuuksista otetaan lukuun.

Vähin maksu on kolmekymmentä (30:—) markkaa.

3:ksi muutosrakennuksesta, joka aikaansaa oleellisen muutoksen rakennuksen pääosiin tai sen käyttämiseen, suoritetaan maksua 1 kohdan sekä pienemmistä muutosrakennuksista 2 kohdan mukaan.

4:ksi tonttirajan ulkopuolelle kadulle tai yleiselle paikalle päin tehdystä ulokkeesta, niinkuin umpinaisesta parvekkeesta, erkkeristä y. m., katto- ja kordonkiliistat luvusta erotettuina, maksetaan kerta kaikkiaan kaksikymmentä (20:—) markkaa neliometriltä ulokkeen pohjapintaa kultakin kerrokselta.

Rakennustarkastuskonttorin debiteeraamista maksuista on asianmukaisesti kirjotetut maksuliput neljäntoista päivän kuluessa kustakin toimituksesta sekä, mikäli 4 kohdassa mainittua maksua koskee, neljäntoista päivän kuluessa rakennusyrityksen lopullisen katselmuksen toimittamisesta rahatoimikonttoriin annettava kannettaviksi ja perittäviksi. Kuukauden kuluttua toimituspäivästä saa maksun suorittaa kahden sen jälkeisen viikon kuluessa kunakin arkipäivänä niinä aikoina, jolloin kaupunginkassa pidetään yleisölle avoinna.

Valituksen tämän taksan mukaan suoritettaviksi pannaista maksuista saa asiallinen tehdä maistraatille.

Jos piirustusten vahvistamista tarkoittava hakemus lopullisesti evätään, saa hakija, rakennustarkastajalle asiasta ilmoitettuaan, periä takaisin kaksi kolmasosaa suorittamistään maksuista.

Ehdotus taksaksi, jonka mukaan maksut oikeudesta kaupungin maan erilleen aitaamiseen rakennusyrityksiä varten kannetaan.

Oikeudesta rakennusyritystä varten lauta-aitauksella taikka telineillä aidata erilleen kaupungin maata suoritetaan kultakin viikolta maksua vähintään yksi (1) ja enintään kymmenen (10) penniä neliometriltä käytettyä aluetta.

Vähin maksu on kymmenen (10) markkaa.

Muist. Luvan myöntäminen kaupungin maan käyttämiseen tässä mainittuun tarkoitukseen on voimassa olevain säännösten mukaan maistraatin sekä puheenalaisten maksujen debiteeraus ja kannanta rahatoimikamarin asia.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto edellä olevat ehdotukset, mikä saatettaisiin maistraatin tiedoksi jatkotoimenpideksi varten. Samalla hyväksyi valtuusto komitean ehdotuksen 1,400 markan vuotuisen henkilökohtaisen palkanlisäyksen myöntämisestä rakennustarkastajalle.

Lisämääräraha rakennustarkastusta varten.

Maistraatin kirjelmässä lokakuun 2 päivältä tehdyn esityksen johdosta että rakennustarkastusta varten myönnettäisiin sellainen lisämääräraha, mikä oli käynyt tarpeelliseksi sen johdosta että kaupunginvaltuuston edellä kerrotulla tavalla vahvistamaa rakennustarkastuskonttorin uutta menosääntöä oli syyskuun 20 päivästä lähtien sovellettu, osotti ²⁾ valtuusto käyttövaroistaan tuollaista määrärahaa 11,792 markkaa 72 penniä.

Määräraha kirjotuskoneen hankkimiseksi verotusvalmistelukunnalle.

Rahatoimikamarin esityksestä osotti ³⁾ kaupunginvaltuusto 700 markan määrärahan kirjotuskoneen hankkimiseksi verotusvalmistelukunnalle, ja oli tämä määräraha maksettava valtuuston käyttövaroista.

Lisämääräraha verotusvalmistelukunnalle.

Niinikään rahatoimikamarin esityksestä myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan verotusvalmistelukunnalle vuodeksi 1912 lisämäärärahaa 1,600 markkaa kaupungin uuden ääniliuttelon laatimisesta valmistelukunnalle koituneen ylimääräisen menon suoritukseksi.

Lisäys verotusvalmistelukunnan palkkaussääntöön.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto verotusvalmistelukunnalle huhtikuun 26 päivänä 1910 vahvistettuun palkkaussääntöön tehtäväksi seuraavan lisäyksen:

Puheenjohtaja ja sihteeri saavat palkankorotusta 10 % pohjapalkastaan palveltuaan 5 ja 10 vuotta samassa virassa.

Kasvatuslautakunnan tarverahain y. m. määrärahan ylitys.

Kasvatuslautakunnan esityksestä päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto sallia ylittää lautakunnan 1912 vuoden tarverahain määrärahan enintään 700 markalla sekä Finbyn Aisbölen kasvatuslaitoksen määrärahan enintään 1,500 markalla.

Museonhoitajan palkkauksen korotus.

Kaupungin museon lautakunnan esityksestä päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto museonhoitajan palkkion 1913 vuoden alusta korotettavaksi 600 markasta 1,000 markkaan vuodessa.

Talonmiehen ja lämmittäjän asettaminen Hakasalmen huvilaan.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto: Hakasalmen huvilaan perustettavaksi talonmiehen- ja lämmittäjäntoimen huhtikuun 1 päivästä 1912;

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 14 p. 37 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 4 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 16 p. 21 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 7 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 31 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 20 p. 14 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. lokak. 8 p. 14 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. 9 §.

tälle toimihenkilölle maksettavaksi palkkaa 1,200 markkaa vuodessa, paitsi vapaata asuntoa ja polttoaineita;

oikeuttaa rahatoimikamarin valitsemaan sopivan henkilön mainittuun toimeen; sekä

käyttövaroistaan tarkoitukseen myöntää 900 markan määrärahan vuodeksi 1912, minkä jälkeen meno oli merkittävä vakinaiseen menosääntöön.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan lokakuun 31 päivänä 1911 oli kasvatuslautakuntaan ja kansakoulujohtokuntaan lausunnon saamista varten lähettänyt 1) valtuuston asettaman valiokunnan antaman mietinnön kansanlastentarhain toiminnasta, antoivat kasvatuslautakunta ja kansakoulujohtokunta lausuntonsa asiasta.

Kansanlastentarhain toiminta ja niiden määrärahat.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti 2) kaupunginvaltuusto periaatteellisesti, että kansanlastentarhain apurahat oli 1913 vuoden alusta pantava maksettaviksi kaupungin vakinaisesta menosäännöstä. Samalla päätti valtuusto:

että kaupungin kannattamain kansanlastentarhain ylivalvonta vastedes on oleva sitä varten asetetun erikoisen johtokunnan asia;

että mainittujen kansanlastentarhain toiminnan lähempi silmälläpito annetaan toimeksi toistaiseksi kolmeksi vuodeksi asetetulle tarkastajalle, miehelle tai naiselle, jonka palkkio on oleva 1,200 markkaa vuodessa;

että kansanlastentarhain johtokunta saa toimekseen julistaa tarkastajanviran avonaisena haettavaksi ja sitten valtuustolle tehdä esityksen sen täyttämisestä;

myöntää 1,500 markan matka-apurahan vastaisen tarkastajan nautittavaksi sillä ehdolla, että hän kolmen kuukauden aikana ulkomailla tutkii kansanlastentarhain järjestystä ja toimintaa sekä tältä opintomatkalta palattuaan antaa kansanlastentarhain johtokunnalle matkakertomuksen;

antaa kansanlastentarhain johtokunnan toimeksi saavutetun kokemuksen pohjalla laatia sekä kaupunginvaltuuston tutkittavaksi lähettää säännösteleviä määräyksiä kansanlastentarhain valvonnasta ja avustamishdoista; sekä

niinikään antaa kansanlastentarhain johtokunnan toimeksi laatia sekä aikansa valtuuston tarkastettavaksi ja hyväksyttäväksi lähettää ehdotuksen johtokunnalle tarpeelliseksi johtosäännöksi.

Kansanlastentarhain johtokunnan esityksestä osotti 3) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan johtokunnalle vuodeksi 1912 tarve-rahoja 500 markkaa tilitysvelvollisuudella käytettäväksi.

1) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 158 ja seur. — 2) Valt. pöytäk. helmik. 13 p. 29 §. — 3) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 32 §.

Kansanlastentarhain johtajatarten hakemuksesta sekä kansanlastentarhain johtokunnan ja rahatoimikamarin lausunnot hankittuun myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan näille lastentarhoille lisämäärärahoja vuodeksi 1912 kaikkiaan 13,290 markkaa seuraavaa jaoitusta noudattaen:

Sörnäsän ruotsalais-suomalainen kansanlastentarha	Smk	441:—
Kallion ruotsalainen kansanlastentarha	„	1,400:—
Hermannin ruotsalainen	„	1,640:—
„ suomalainen	„	1,294:—
Töölön ruotsalainen	„	1,128:—
„ suomalainen	„	1,026:—
Sepänkadun ruotsalainen	„	400:—
Korkeavuorenkadun suomalainen kansanlastentarha	„	1,384:—
Vladimirinkadun ruotsalainen	„	1,088:—
Kansakoulukadun suomalainen	„	805:—
Kivenhakkaajakadun suomalainen	„	1,599:—
Fredriksperin ruotsalais-suomalainen	„	1,085:—

Vahvistettaessa 1913 vuoden menosääntöä pantiin ²⁾ siihen 150,000 markan määräraha olemassa olevia kansanlastentarhoja varten johtokunnan määräyksen mukaan käytettäväksi sekä 10,000 markan määräraha uusia kansanlastentarhoja varten, niinkään johtokunnan määräyksen mukaan käytettäväksi.

Työkoulujen
määrärahasy-
mitys.

Vahvistaessaan 1913 vuoden menosäännön päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, että kansanlastentarhain johtokunnan työkouluille ehdottamaa määrärahaa ei ollut maksettava vakinaisen menosäännön varoista, vaan oli sitä erittäin haettava kaupungille tulevasta Helsingin anniskeluosakeyhtiön voittovarain osuudesta.

Määrärahoja
musiikkilautakunnalle.

Musiikkilautakunnan esityksestä myönsi kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan lautakunnan sihteerin palkkioksi, 50 markan mukaan kuukaudelta lukien huhtikuun 1 päivästä vuoden loppuun, sekä tarverahoiksi ja vahtimestariavun palkkaamiseksi saman ajan kuluessa 750 markan ³⁾ arviomäärärahan ynnä eräiden lautakunnan kulujen suoritukseen yhteensä 808 markkaa 43 penniä ⁴⁾.

X, XI ja XII
kaupunginosan
katujen väli-
aikainen sähkö-
valaistus.

Rahatoimikamarin esityksestä ⁵⁾ päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto, että vuonna 1912 oli toimeenpantava X, XI ja XII kaupunginosan katujen väliaikainen sähkövalaistus kaupungin sähkölaitoksen sitä varten laatiman suunnitelman mukaisesti.

Mikonkadun
valaistus.

Kirjelmässä elokuun 2 päiväältä mainitsi kaupungin teknillisten

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 25 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30. p. 1 §. —
³⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. 17 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 30 p. 12 §. —
⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 9. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 16 §.

laitosten hallitus jättäneensä kirjelmässä lokakuun 28 päivältä 1911 rahatoimikamarin tutkittavaksi käsittelemänsä kysymyksen keski-kaupungin katujen valaistuksen parantamisesta sekä sitä varten antaneensa vaihtopuolisia tietoja lisätyn kaasu- ja sähkövalaistuksen sekä perustamis- että voimassapitokustannuksista, minkä johdosta kamari oli budjettiehdotuksensa yhteydessä laatinut sittemmin asianmukaisesti vahvistetun ehdotuksen asiasta ja siinä m. m. esittänyt, että laaditun ehdotuksen mukainen sähkökaarilamppuvalaistus laitettaisiin Esplanadi- ja Aleksanterinkadulle sekä Mikon-, Kluuvi-, Fabianin- ja Unioninkadulle Pohjois Esplanadi- ja Aleksanterinkadun välille. Kun kuitenkin sähkölaitoksen tekemä ehdotus Mikonkadun valaisemisesta Pohjois Esplanadi- ja Aleksanterinkadun välisen osan ulkopuolella myös oli käsittänyt kolmen lampun sijoittamisen samalle kadulle Aleksanterinkadun ja Rautatientorin välille sekä rahatoimikamarin ehdottamiin ja budjetinkäsittelyssä vahvistettuihin johtotyö- ja voimassapitokustannuksiin oli nämäkin kolme lampua luettu, oli sähkölaitos saanut sen käsityksen, että siten laadittua ehdotusta noudatettaisiin sekä suorittanut työn tämän mukaisesti. Tämän ilmoittaen hallitus esitti, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi edellä kerrotun toimenpiteen.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, koska aihetta määrätä edellä mainitulla tavalla jo toteutettujen toimenpiteiden peruuttamista ei näyttänyt olevan olemassa, sen pysyväksi sinälään, siihen katsomatta, miten asiasta aikaisemmin tehty päätös ehkä olisi ollut tulkittava.

Terveystenhoitolautakunnan esityksestä myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,000 markan lisäyksen lautakunnan tarverahain määrärahaan.

Niinkään terveystenhoitolautakunnan esityksestä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto sallia, että aluelääkärit saisivat johtosääntönsä sitä estämättä, samoin kuin muutkin kaupungissa toimivat lääkärit, käynneistään varattoman potilaan luona, jonne poliisi taikka muut lautakunnan pyytämät henkilöt heitä öiseen aikaan kutsuivat, kantaa palkkiota 15 markkaa ja päiväsaikaisesta käynnistä, kun poliisi pakottavan tarpeen johdosta pyysi joutuisaa apua, 8 markkaa, jotka korvaukset oli suoritettava valtuuston tarkoitusta varten myöntämästä määrärahasta; ja oli puheena olevat aluelääkärien palkkiot maksettava toistaiseksi ja kunnes muu menettely lääkäriavun hankkimiseksi tapaturmissa tahi äkillisissä taudintapauksissa oli toimeenpantu tahi valtuusto ehkä toisin määräisi.

Lisäys terveystenhoitolautakunnan tarverahain määrärahaan.

Palkkioiden maksaminen aluelääkäreille äkillisissä taudintapauksissa.

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 12 p. 9 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 16 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 30 §.

Tässä yhteydessä annettiin terveydenhoitolautakunnan toimeksi mahdollisimman pian kaupunginvaltuustolle lähettää tärkeitä olojen mukaan sovitettu ehdotus ensi avun hankkimiseksi tapaturmissa ja äkillisissä taudintapauksissa.

Maksuton sairaanhoito y. m. Marian sairaalan henkilökunnalle.

Sen johdosta että terveydenhoitolautakunta oli esittänyt myönnettäväksi Marian sairaalan talousosaston palveluksessa oleville henkilöille taudintapauksissa maksuttoman sairaanhoidon y. m., sekä sittenkun rahatoimikamari oli antanut lausunnon asiasta, päätti 1) kaupunginvaltuusto kamarin ehdotuksen mukaisesti, että mainitun talousosaston palveluksessa oleville, palvelusaikanaan sairastuneille henkilöille oli annettava maksuton hoito sairaalassa, niin kauan kuin sairauden tila sitä vaati, mutta että muutoin oli oleva sairaalahallituksen tekemän erityisen esityksen varassa, myönnetäänkö erikoistapauksissa sellaiselle henkilölle palkkaa mainitulta ajalta.

Määräraha höyrymankelin hankkimiseksi Marian sairaalaa.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä myönsi 2) kaupunginvaltuusto 5,560 markan lisäyksen Marian sairaalan kuluvan vuoden korjausehdotuksessa olevaan 750 markan rahamäärään uuden mankelin hankkimiseksi, jotta sairaala siten voisi saada höyrymankelin, ja oli mainittu lisämääräraha maksettava valtuuston käyttövaroista.

Marian sairaalan määrärahan ylitys.

Niinikään terveydenhoitolautakunnan esityksestä oikeutti 3) kaupunginvaltuusto Marian sairaalan hallituksen ylittämään seuraavat sairaalan kuluvan vuoden menosäännössä olevat määrärahat alempana mainituilla määrillä, nimittäin kirurgisen osaston kaluston kunnossapitomäärärahan 500 markalla sekä talousosaston palkkausmäärärahan 1,500 markalla, vedenkulutusmäärärahan 3,500 markalla ja polttoaineiden määrärahan 5,000 markalla.

Lisäys Marian sairaalan sairausmaksutaksaan.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 30 päivänä 1911 oli antanut 4) terveydenhoitolautakunnan toimeksi Marian sairaalan hallitukselta lausunnon hankittuaan valtuustolle toimittaa lausunnon mainitun sairaalan ylempään luokkaan kuuluvan yksityisen sairassijan päivämaksujen korottamisesta, esitti lautakunta kirjelmässä syyskuun 19 päivältä valtuuston päätettäväksi, että kaikilta potilailta, joissa mainitun sairaalan kirurgisella osastolla oli toimitettu leikkaus, olisi vahvistetun päivämaksun lisäksi leikkaus- ja sidetarvikkeista kannettava 5 markan maksu kerta kaikkiaan sekä että tämä määräys olisi lisättävä sairaalan sairausmaksuja koskevaan valtuuston päätökseen ja sille hankittava läänin kuvernöörin vahvistus.

Asiaa esiteltäessä myöntyi 5) kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan esitykseen.

1) Valt. pöytäk. toukok. 14 p. 30 §. — 2) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 44 §. — 3) Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. 31 §. — 4) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 135. — 5) Valt. pöytäk. lokak. 8 p. 13 §.

Vahvistaessaan 1913 vuoden menosäännön hyväksyi 1) kaupunginvaltuusto seuraavan menosäännön:

Kivelän sairaalan ynnä Greijuksen lisähoitolan menosääntö.

Kivelän sairaalan ynnä Greijuksen lisähoitolan menosääntö 2).

a) Koko sairaalan yleiset virkailijat.

1 yllääkäri, palkkaa	4,500: —		
lääkärinhoidosta Greijuksen lisähoitolassa	1,000: —	Smk	5,500: —
1 apulaislääkäri, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa		”	2,400: —
1 apulaislääkäri, palkkaa		”	3,000: —
1 toimitsija, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	4,000: —		
Greijuksen lisähoitolan hoidosta, palkkaa	600: —	”	4,600: —
1 konttoriapulainen, palkkaa	2,000: —		
vuokratrahoja	600: —	”	2,600: —
		Smk	18,100: —

b) Mielenvikaisten osasto ynnä Greijuksen lisähoitola.

1 ylihoitajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa	1,500: —		
palkankorotusta 10 vuoden palveluksesta	120: —	Smk	1,620: —
Viransijaisen palkkaamiseksi ylihoitajattaren kesäloman aikana		”	100: —
1 ylihoitajatar Greijuksessa, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 75 mk kuukaudessa		”	900: —
Viransijaisen palkkaamiseksi ylihoitajattaren kesäloman aikana		”	75: —
28 hoitajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 40 mk kuukaudessa		”	13,440: —
Korotus 7 hoitajattarelle 5 vuoden palveluksesta à 60 mk vuodessa		”	420: —
Sijaisten palkkaamiseksi 28 hoitajattaren kesäloman ajaksi puoleksi kuukaudeksi à 20 mk		”	560: —
1 työnjohtaja, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 75 mk kuukaudessa		”	900: —
7 mieshoitajaa, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 60 mk kuukaudessa		”	5,040: —
Sijaisten palkkaamiseksi hoitajain ja työnjohtajan kesäloman ajaksi puoleksi kuukaudeksi à 30: — ja 37:50		”	247: 50
2 yövartijaa à 5: 50 yöltä		”	2,007: 50
		Smk	25,310: —

1) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — 2) Ks. tätä kert. siv. 39 ja seur.

c) Muiden sairaiden osasto.

3 osastonhoitajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 70 mk kuukaudessa	Smk	2,520: —
Palkankorotusta 2 hoitajattarelle 10 v:n palveluksesta à 120 mk	”	240: —
Viransijaisten palkkaamiseksi näiden hoitajatarten kesäloman ajaksi, kuukaudeksi kunkin, à 70 mk	”	210: —
3 osastonhoitajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 50 mk kuukaudessa	”	1,800: —
Sijaisten palkkaamiseksi näille hoitajattarille puolen kuukauden kesäloman ajaksi, kunkin 25 mk	”	75: —
14 siivoojatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 35 mk kuukaudessa	”	5,880: —
Sijaisten palkkaamiseksi siivoojattarille puolen kuukauden kesäloman ajaksi, kunkin 17: 50	”	245: —
	Smk	<u>10,970: —</u>

d) Talousosasto.

1 taloudenhoitajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 100 mk kuukaudessa	Smk	1,200: —
1 taloudenhoitajattaren apulainen, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 50 mk kuukaudessa	”	600: —
4 keittäjätärtä, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 30 mk kuukaudessa	”	1,440: —
5 astiainpesijätärtä, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 25 mk kuukaudessa	”	1,500: —
2 leipojatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kumpikin 30 mk kuukaudessa	”	720: —
1 liinavaatevaraston hoitajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 70 mk kuukaudessa	”	840: —
1 vaatteiden pesun johtajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 50 mk kuukaudessa	”	600: —
7 vaatteiden pesijätärtä, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 25 mk kuukaudessa	”	2,100: —
2 silittäjätärtä, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kumpikin 25 mk kuukaudessa	”	600: —
3 ompelijatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 30 mk kuukaudessa	”	1,080: —
1 siivoojatar, paitsi asuntoa, ruokaa, lämpöä ja valoa, palkkaa 20 mk kuukaudessa	”	240: —
6 renkiä, niistä 1 Greijuksessa, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 40 mk kuukaudessa	”	2,880: —
1 portinvartija, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 35 mk kuukaudessa	”	420: —
2 keittäjätärtä Greijuksessa, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 25 mk kuukaudessa	”	600: —
1 astiainpesijätär Greijuksessa, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 20 mk kuukaudessa	”	240: —
1 vahtimestari, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa	”	1,000: —
	Smk	<u>16,060: —</u>

e) Sairaalan käyttökustannukset.

494 potilaan ruoka, kunkin 65 penniä päivässä	Smk 117,201: 50
100 potilaan ruoka, kunkin 1 mk päivässä	„ 36,500: —
36 potilaan ruoka Greijuksessa, kunkin 65 penniä päivässä	„ 8,541: —
Sairaalan palvelijaston, 89 hengen ruoka, kunkin 1 mk päivässä	„ 32,485: —
Apulaislääkärin, yli- ja osastonhoitajatarnten, 9 hengen ruoka, kunkin 1: 50 päivässä	„ 4,927: 50
Lääkkeet, arviolta	„ 11,000: —
Polttoaineet ja valaistus, s:n	„ 35,000: —
Vedenkulutus, s:n	„ 7,000: —
3 hevosen heinät ja kaurat, s:n	„ 1,800: —
Kaluston kunnossapito ja täydennys, s:n	„ 8,000: —
Kaluston ostoon, s:n	„ 55,000: —
Sipooseen elätteelle annetut mielenvikaiset, s:n	„ 30,000: —
Uutteruusrahoja mielisairaiden suorittamasta työstä, s:n	„ 800: —
Patjain ja korvallisten oljet, s:n	„ 1,500: —
Puhtaanapito, s:n	„ 2,200: —
Sekalaista, s:n	„ 5,000: —
	Smk 356,955: —
	Yhteensä Smk 427,395: —

Terveystenhoitolautakunnan esityksestä myönsi kaupunginvaltuusto 4,700 markan määrärahan Humaliston tuberkulosisairaalaan tarpeellisia korjauksia varten ¹⁾ sekä 4,000 markan lisämäärärahan mainitun sairaalan voimassapitoon ²⁾, ja oli nämä määrarahat maksettava valtuuston käyttövaroista.

Korjaus- ja lisämääräraha Humaliston tuberkulosisairaalaan varten.

Niinikään terveystenhoitolautakunnan esityksestä myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto 2,500 markan lisämäärärahan keuhkotautisten poliklinikkaa varten, ja oli tämä määräraha maksettava valtuuston käyttövaroista.

Lisämääräraha keuhkotautisten poliklinikkaa varten.

Kaupunginvaltuustolle antamassaan kirjoituksessa anoi lääketieteen tohtori J. Silfvast, että hänelle myönnettäisiin 6,500 markan vuosiapuraha silmätautien poliklinikan voimassa pitämiseksi Kalliossa, ja mainitsi tohtori Silfvast anomuksensa tueksi että, sittenkun hän tammikuussa 1911 oli avannut puheena olevan poliklinikan varattomia silmäpotilaita, etusijassa lapsia varten, oli poliklinikassa 11 ensimmäisen työkuukauden kuluessa hoidettu 2,488 potilasta ja sairaskäyntejä oli ollut 24,294 eli keskimäärin 86 päivässä. Saman ajan kuluessa oli tehty 349 leikkausta.

Määrärahoja silmätautien poliklinikoja varten.

Eräessä toisessa kirjoituksessa mainitsi lääketieteellisensiaatti E. Kuhlefelt aikovansa Eiran sairaalassa, missä lääketieteen tohtori

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 12 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 20 p. 15 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 13 §.

G. A. Nordmanin voimassa pitämä, kaupungilta kannatusapua saava polikliinillinen silmäosasto sijaitsi, avata poliklinikan, joka t:ri Nordmanin kanssa tehdyn sopimuksen mukaan yhdistettäisiin hänen poliklinikkaansa, ja anoi lääketieteenlisensiaatti Kuhlefeldt, että kaupunki siten yhdistetylle poliklinikalle myöntäisi vuotuista kannatusapua 4,500 markkaa sekä varattomain potilasten päivämaksuiksi 500 markkaa, joihin summiin luettaisiin lääketieteenlehtori Nordmanin poliklinikalle nykyään maksettavat 2,500 ja 200 markan määrärahat.

Sittenkun terveydenhoitolautakunta oli lausunut mielensä mainituista hakemuksista sekä kaupunginvaltuusto ne lähettänyt 1) budjettivaliokuntaan sen tutkittaviksi 1913 vuoden menosääntöehdotuksen yhteydessä, päätti 2) kaupunginvaltuusto mainitun vuoden menosäännön vahvistaessaan:

myöntää lääketieteenlehtori Silfvastille 6,500 markan apumaksun silmätautien poliklinikan voimassapitoon Kalliossa; sekä

tämän apumaksun nauttimisen panna seuraavain ehtojen varaan:

a) että poliklinikkaa hoitaa joko hakija itse tahi myös joku toinen oikeutettu lääkäri, joka samalla on silmätautien erikoistuntija;

b) että poliklinikkaan otettuja potilaita hoitaa tutkimuksen käynyt sairaanhoitajatar;

c) että poliklinikka pidetään avoinna ainakin tunti kunakin arkipäivänä sekä että silloin annetaan maksutta hoitoa varattomille, tästä kaupungista kotoisin oleville, silmätauteja poteville henkilöille;

d) että huoneisto, johon poliklinikka sijoitetaan, on terveydenhoitolautakunnan hyväksymä; sekä

e) että poliklinikka muutenkin on oleva terveydenhoitolautakunnan tarkastuksen alainen; samoin kuin

että menosääntöehdotuksessa polikliinista silmäosastoa varten oleva 2,500 markan määräraha korotetaan 4,500 markkaan ja päivärahat varattomain sairaiden puolesta 200:sta 500 markkaan sekä että näihin määrärahoihin nähden vahvistetaan samat ehdot, mitkä edellä a), c) ja e) kohdassa on mainittu.

Kolmen kaitsijan asettaminen terveydenhoitolautakunnan toimistoon.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti päätti 3) kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan toimistoon toukokuun 1 päivästä lukien entisten lisäksi asetettavaksi kolme kaitsijaa vuodeksi 1912, kunkin 2,000 markan vuosipalkkioin, ja oli tämän johdosta tarvittava enintään 4,000 markan määräraha maksettava valtuuston käyttövaroista.

Lisäys kotien desinfiioimis-määrärahaan.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä myönsi 4) kaupunginvaltuusto yhteensä enintään 6,000 markan lisäyksen menosäännössä

1) Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 27 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — 3) Valt. pöytäk. toukok. 14 p. 29 §. — 4) Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 16 § ja jouluk. 20 p. 16 §.

olevaan kotien desinfiomismäärärahaan, ja oli mainittu lisäys pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan toukokuun 9 päivänä 1911 oli ammattimieskomiteaan edelleen valmisteltavaksi lähettänyt ¹⁾ terveydenhoitolautakunnan ehdotukset eräiden kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorin työtä koskevain määräysten muuttamisesta, antoi tämä komitea joulukuun 21:ntenä samaa vuotta päivätyn mietinnön ²⁾ asiasta.

Kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorin uusi työjärjestys ja taksa.

Mainitussa mietinnössä komitea lausui, että se saatuaan tiedokseen laboratorin silloisen johtajan komitealle antaman lausunnon, jossa hän oli esittänyt hylättäviksi sekä ehdotetun nimenmuutoksen että ehdotuksen laboratorin työjärjestyksen muutetuksi sanonnaksi, oli komitea, laboratorin alkuperäiseen tarkoitukseen ja kehitykseen katsoen, joka viimeksi mainittu oli siihen asti käynyt toiseen kuin terveydenhoitolautakunnan ehdotuksessa tarkoitettuun suuntaan, yksimielisesti päättänyt ehdottaa nimen „Helsingin kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorin“ edelleen pysyttäväksi sinällään, koska pakottavia syitä ei ollut esitetty muutoksen puolesta ja jokapäiväisessä puheessa oli jo vakiintunut yleisesti käytetty lyhennetty nimitys „kaupungin laboratorin“.

Katsoen terveydenhoitolautakunnan tai ensimmäisen kaupunginlääkärin ja laboratorin väliseen vilkkaaseen, välittömään yhteistyöhön, joka laajimmassa määrässä salli lautakunnan valvoa laboratorin koko toimintaa, ei komitea pitänyt sellaista terveydenhoitolautakunnan ehdottamaa säännöstä, jonka mukaan laboratorin käyttävien kuntain ja yksityishenkilöiden tulisi hankkia erityinen lupa terveydenhoitolautakunnalta tai ensimmäiseltä kaupunginlääkäriltä, tarpeen vaatimana, jota paitsi komitea oli sitä mieltä, ettei laboratorin töiden järjestämisen voinut katsoa kuuluvan terveydenhoitolautakunnalle, vaan sen johtajalle, jota ei myöskään pitäisi kieltää oman harkintansa mukaan vastaanottamasta työtä yksityisiltäkin, jos katsoi sen voivan käydä päinsä kaupungin ja lautakunnan omia tutkimuksia haittaamatta. Tässä kohden näytti jo voimassa oleva työjärjestys tyydyttävän terveydenhoitolautakunnan luonnollisen tarpeen johtajan oikeutta supistamatta.

Laboratorin uuteen taksaehdotukseen oli komitea katsonut tarpeelliseksi tehdä vähäisiä muutoksia.

Komitea ehdotti, kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että nimitys „Helsingin kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorin“ edelleenkin pysytettäisiin sinällään; sekä

¹⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 135 ja seur. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 71 vuodelta 1911.

mietinnön oheiset mainitun laboratorin työjärjestyksen ja taksan ehdotukset hyväksyttäisiin.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto komitean esityksen.

Mainitut kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorin työjärjestys ja taksa olivat seuraavat:

Helsingin kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorin työjärjestys.

1. Laboratorio on tarkoitettu yleistä terveydenhoitoa sekä ravintoaineiden, kauppatavaroiden y. m. terveydellistä laatua koskevia kemiallisia, fysikaalisia ja bakteriologisia tutkimuksia varten. Laboratoriossa toimitetaan etupäässä sellaisia tutkimuksia, joita terveydenhoitolautakunta tai ensimmäinen kaupunginlääkäri taikka muut kaupunginviranomaiset näiden välityksellä laboratorin tehtäväksi antavat. Kuitenkin voidaan vähäpätöisempiä tutkimuksia laboratorin johtajan kanssa tehdyn sopimuksen mukaan suorittaa myöskin yksityisen kaupungissa asuvan henkilön varalle samaten kuin muiden kuntain ja muilla paikkakunnilla asuvain henkilöjen toimenannosta, sikäli kuin laboratorin aika ja käytettävänä olevat työvoimat sallivat.

2. Muiden kuntain tahi yksityishenkilöjen tilauksesta tehdyistä tutkimuksista suoritetaan maksu edeltäpäin kaupunginvaltuuston, terveydenhoitolautakunnan ehdotuksesta, vahvistaman taksan mukaan. Niissä tapauksissa, joissa taksassa mainitsemattomia tutkimuksia tehdään, suoritetaan laboratorin johtajan kohtuulliseksi katsoma maksu.

Laboratorille kertyneet maksut toimitetaan neljännesvuosittain rahatoimikonttoriin.

3. Laboratorio on terveydenhoitolautakunnan alainen, jolle johtajan on vuosittain ennen helmikuun loppua annettava kertomus laboratorin toiminnasta.

4. Laboratorio pidetään yleisölle avoinna kolme tuntia päivässä terveydenhoitolautakunnan määräämänä aikana.

Helsingin kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorin taksa.

A. Yleisiä tutkimustapoja.

Näytteenotto koetta varten, kukin	Smk	0: 50 à	5: —
Tarkastus laboratoriossa	”	1: — ”	2: —
Nesteiden ominaispainon määrääminen:			
1) areometrillä	”	1: —	
2) Mohr-Westphalin vaa'alla	”	2: —	
3) pyknometrillä	”	4: —	
Kosteuden määrääminen	”	3: — ”	4: —
Typen tai siitä lasketun proteiinin määrääminen,			
Kjeldahlin mukaan	”	5: — ”	6: —

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 30 p. 30 §.

Rasvan määrääminen (eetteriuutos)	Smk	5:—	
Hiilihydraattien määrääminen:			
a) veteen liukenevien hiilihydraattien kokonais- määrä	”	10:—	
b) sokerimääräys Fehlingin liuksella	”	5:—	à 8:—
c) ” polarisoimalla	”	3:—	” 4:—
d) tarkkelys	”	9:—	” 12:—
e) kasvisäikeet (sellulosa)	”	9:—	” 10:—
Tuhka-aineosain määrääminen:			
a) koko tuhkamäärä	”	2:—	” 4:—
b) suolahappoon liukeneva tuhkan osa	”	2:—	
c) tuhkan alkalisuus	”	3:—	
d) fosforihappo	”	5:—	” 8:—
e) kloori	”	4:—	” 7:—
Kauppa-analyysi, joka käsittää kosteuden, proteiinin, rasvan, sellulosan ja tuhkan määräämisen	”	24:—	
Mikroskooppinen tutkimus, taksassa erittäin mainitse- maton	”	2:—	” 20:—

B. Erityisiä tutkimustapoja.

I. Säilykeaineiden osottaminen ja määrääminen.

Keittosuolan määrääminen	Smk	2:—	à 7:—
Salpietarin määrääminen:			
a) laadulleen	”	1:—	
b) paljoudelleen	”	5:—	” 8:—
Boorihapon määrääminen:			
a) laadulleen	”	3:—	
b) paljoudelleen	”	15:—	” 20:—
Rikkihapokkeen määrääminen:			
a) laadulleen	”	1:—	” 2:—
b) paljoudelleen	”	8:—	
Fluorin määrääminen:			
a) laadulleen	”	3:—	
b) paljoudelleen	”	15:—	
Salisylihapon määrääminen laadulleen	”	3:—	
Benzoehapon ” ”	”	3:—	
Formaldehydin ” ”	”	8:—	

II. Lihan ja lihatavarain tutkiminen.

Uutunta-aineiden määrääminen	Smk	15:—	
Sidekudoksen ”	”	12:—	
Lihassäikeiden ”	”	7:—	
Tärbkelyksen määrääminen makkarassa:			
a) laadulleen	”	1:—	à 2:—
b) paljoudelleen	”	9:—	” 12:—
Trikinitutkimus	”	—:75	” 1:50

III. Maidon ja siitä saatujen tuotteiden tutkiminen.

Rasvan määrääminen:			
a) Gerberin mukaan	Smk	1:—	à 1:50
b) Adamsin ” painoanalyttisesti	”	5:—	
c) Röse-Gottlieb'in mukaan	”	4:—	
Kuiva-aineen määrääminen	”	3:—	” 4:—
Maitosokerin ”	”	7:—	
Happamuuden ”	”	2:—	
Maitoon pannun veden osottaminen määräämällä maitoserumin ominaispaino	”	5:—	
Maidossa olevan lian määrääminen:			
a) tilavuudelleen	”	1:50	
b) painoanalyttisesti	”	3:—	
Salpietarihapon tutkiminen	”	1:—	
Soodan ”	”	2:—	
Juustossa olevan veden ja rasvan määrääminen	”	10:—	
Juustossa olevain liukenevain tyyppiyhdistysten määrääminen	”	12:—	

IV. Rasvain ja öljyjen tutkiminen.

Sulamis- ja jähmettymiskohdan määrääminen	Smk	3:—
Taittamiskyvyn määrääminen	”	2:—
Vapaiden rasvahappojen määrääminen	”	3:—
Haihtuvain, veteen liukenevain rasvahappojen määrääminen (Reichert-Meisslin luku)	”	6:—
Saippuoitumisluvun määrääminen (Köttstorferin luku)	”	4:—
Liukenemattomain rasvahappojen määrääminen (Hehnerin luku)	”	8:—
Jodiluvun määrääminen v. Hüblin mukaan	”	6:—
Saippuoitumattomain aineosain määrääminen	”	10:—
Fytosterinin tutkiminen	”	10:—

V. Jauhojen ja leivän tutkiminen.

Happamuuden määrääminen	Smk	4:—
Torajyvän tutkiminen	”	5:—
Alunan, kuparin, sinkin ja lyijyn paljoudellinen tutkiminen samassa näytteessä	”	6:—

VI. Maustimien tutkiminen.

Kivennäisaineosain kloroforminäyte	Smk	2:—
Eteerisen öljyn määrääminen	”	15:—

VII. Etikan tutkiminen.

Happopitoisuuden määrääminen	Smk	2: —	
Vapaiden kivennäishappojen laadun tutkiminen, kun-			
kin	”	1: —	
Samain paljoudellinen määräys	”	4: —	
Raskaiden metallien tutkiminen	”	2: — à	6: —
Oksalihapon tutkiminen	”	1: —	
Oksalihapon määrääminen	”	6: —	

VIII. Sokeritavarain, hedelmän ja hedelmäsäilykkeiden tutkiminen.

Kivennäisvärien ja terveydelle vahingollisten metallien			
tutkiminen	Smk	5: — à	12: —
Tervaväriaineiden tutkiminen	”	5: — ”	10: —
Sakarinin tutkiminen	”	5: —	
Sakarinin paljoudellinen määrääminen	”	12: — ”	20: —
Gelatinin ja agar-agarin tutkiminen	”	3: — ”	7: —
Tärkkelyssokerin tutkiminen	”	8: —	

IX. Alkaloidipitoisten nautintoaineiden tutkiminen.

Koffeinin, teobrominin ja nikotinin määrääminen, kun-			
kin	Smk	15: — à	20: —
Uutostuloksen määrääminen	”	4: — ”	6: —
Keinotekoisien värjäyksen tutkiminen	”	5: — ”	10: —

X. Alkoholipitoisten nautintoaineiden tutkiminen.

Alkoholin määrääminen	Smk	1: — à	5: —
Uutoksen	”	3: — ”	6: —
Paloviinassa olevan sikunan määrääminen Rösen mu-			
kaan	”	15: —	
Pyridiniemästen tutkiminen	”	2: — ”	4: —
Sinihapon	”	2: —	
Vapaiden happojen määrääminen	”	2: —	
Haihtuvain	”	4: —	
Glyserinin määrääminen	”	8: — ”	15: —

XI. Veden tutkiminen.

Seostettujen aineiden määrääminen	Smk	5: —
Haihduttamisjäännöksen ja hehkuttamisjäännöksen		
määrääminen, yhteensä	”	4: —
Kalipermanganaatinkulutuksen määrääminen	”	3: —

Ammoniakin määrääminen kolorimetrisesti	Smk	2: — à	4: —
Albuminoidi-ammoniakin määrääminen	”	6: —	
Salpietarihapokkeen	”	2: —	
Salpietarihapon määrääminen	”	5: — ”	10: —
Kalkin, magnesian, rikkihapon, rautaoksidulin, alumi- nioksidin, piihapon määrääminen, kunkin	”	4: —	
Klorin määrääminen	”	2: — ”	4: —
Rikkivedyn määrääminen:			
a) laadulleen	”	2: —	
b) paljoudelleen	”	8: —	
Vapaan hiilihapon määrääminen	”	3: —	
Sidotun ja puoleksi sidotun hiilihapon määrääminen	”	3: —	
Fosforihapon määrääminen	”	9: —	
Alkalioiden määrääminen:			
a) alkalioiden kokonaismäärän	”	10: —	
b) kalin erikseen	”	9: —	
Lyijyn, kuparin, sinkin, arsenikin määrääminen, kunkin:			
a) laadulleen	”	2: — ”	10: —
b) paljoudelleen	”	10: — ”	20: —
Liunneen hapen määrääminen	”	8: —	
Bakteripitoisuuden määrääminen	”	3: — ”	5: —
Juomavesianalyysi, joka käsittää haihduttamis- ja heh- kuttamisjäännöksien, kalipermanganaatinkulu- tuksen, kloorin, ammoniakin ja salpietarihapok- keen määräämisen laadulleen sekä salpietari- hapon määräämisen paljoudelleen	”	12: —	

XII. Ilman tutkiminen.

Hapen määrääminen	Smk	10: — à	15: —
Hiilioksidin osottaminen	”	10: — ”	20: —
Hiilihapon määrääminen	”	5: —	
Muiden kaasujen määrääminen	”	5: — ”	8: —
Tomun määrääminen	”	4: —	

XIII. Erinäiset muut tutkimukset.

Tapettien, kankaiden, korkkimattojen y. m. arsenikkitutkimukset:			
a) Marschin mukaan	Smk	3: —	
b) muiden menettelytapojen mukaan	”	10: —	
Lyijyä tinauksissa ja emaljoiduissa astioissa	”	3: —	
Raskaita metalleja hiilihappoisessa vedessä	”	3: — à	5: —
Virtsa, erilaisia aineosia, kukin	”	2: — ”	6: —
Toksikologiset tutkimukset:			
a) määrätyn myrkyt	”	12: —	
b) täydelliset myrkkyanalyysit	”	30: — ”	100: —

Tutkimuksen tulosta koskevasta todistuksesta ei suoriteta eri maksua.

Tutkimusmaksut suoritetaan edeltäpäin johtajan määräämänä eränä, jos taksassa on vaihtelevia maksuja.

Tutkimuksista, jotka eivät sisälly tähän taksaan, suoritetaan johtajan kulloinkin kohtuulliseksi katsoma maksu.

Varattomat voivat, laboratorin johtajan harkinnan mukaan, päästä suorittamasta maksua tutkimuksesta, joka on terveydellisessä suhteessa ollut tarpeellinen.

Terveystenhoitolautakunnan esityksestä myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto 2,500 markan ylimääräisen määrärahan kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratoria varten, ja oli tämä määräraha pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Maistraattiin annettussa ja maistraatin kirjelmässä joulukuun 22 päivältä 1911 kaupunginvaltuustolle lähetetyssä kirjutuksessa oli Helsingin suomalainen talonomistajain yhdistys esittänyt, että terveydenhoitolautakunnan toimesta täällä viime aikoina järjestelmällisesti jatkunut rottain hävitys, siinä tapauksessa että sitä täytyy jatkaa, kustannettaisiin kaupungin varoilla ja että talonomistajat vapautettaisiin velvollisuudesta ottaa osaa näiden kustannusten suoritukseen.

Sittenkun terveydenhoitolautakunta antamassaan lausunnossa oli ilmoittanut, että yleinen, kaupungin kaikki talot käsittävä rottain hävitys ei enää ollut tarpeellinen, jota vastoin kunkin talonomistajan oli velvollisuus niin menetellä, ettei hänen talossaan ollut rottia, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, että edellä mainittu esitys ei aiheuttaisi muuta toimenpidettä.

Terveystenhoitolautakunnan esityksestä myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto 6,798 markan 58 pennin määrärahan tulirokkokulkutaudin vastustamista varten aikaisemmin myönnettyissä varoissa syntyneen vajauksen täyttämiseksi sekä salli, että kuluvan vuoden menosääntöön pantu, sairaanhoidon antamiseen satunnaisten kulkutautien liikkussa valtuuston vastaisen määräyksen mukaan käytettävä 25,000 markan määräraha ja sen lisäksi 18,200 markkaa saataisiin käyttää paraikaa liikkuvan kulkutaudin tapaisen tulirokon johdosta kolerakiviparakissa ja Hesperiaassa olevain varasairaalan avoimna pitoon syyskuun alusta joulukuun loppuun 1912. Määrärahat, 6,798 markkaa 58 penniä ja 18,200 markkaa, oli maksettava valtuuston käyttövaroista.

Vahvistettaessa 1913 vuoden menosääntöä merkittiin ⁴⁾ siihen Leppäsuon ja Hesperian varasairaalan voimassapitoa varten yhdeksän kuukauden aikana 99,000 markan arviomääräraha.

Kirjelmässä lokakuun 3 päivältä ilmoitti terveydenhoitolautakunta vaivashoitohallituksen maininneen, että hallituksen oli, sen

Määräraha kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratoria varten.

Eväty esitys rottain hävityskustannusten suorittamisesta kaupungin varoista.

Määrärahoja kulkutautien vastustamisesta oleviin kustannuksiin.

Määrärahoja lastensairaalan kuntoonpanet-

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 20 p. 17 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 13 p. 3 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. syysk. 24 p. 24 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §.

tamiseksi ja voimassapitämiseksi.

johdosta että kaupunki oli vailla lastensairaalaa, täytynt vastaanottaa sairaalahoidon tarpeessa olevia lapsia, mutta koska tätä täytyi pitää epäkohtana, oli hallitus pyytänyt lautakuntaa ryhtymään sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että aivan lähiaikoina laitettaisiin esimerkiksi 10—15 sijaa käsittävä lastensairaala. Lautakunta, joka sekin puolestaan oli sitä mieltä, että kunnan lastensairaala, vaikkapa pienempikin, olisi hetimiten kuntoonpantava ja voimassapidettävä, kunnes kunnan lastensairaala sijoitettaisiin Marian sairaalan kulkutautiosaston rakennuksiin, minkä pitäisi voida tapahtua syksyllä 1913, oli, koska tuollaista sairaalaa varten sopivaa huoneistoa ei ollut nykyään sairaanhoitotarkoituksiin luovutetuissa rakennusryhmissä, koettanut saada ja saanutkin sellaisen Lapinlahdenkadun talosta n:o 31, mistä kaksi 3 huonetta ja keittiön ynnä kylpyhuoneen ja eteisen käsittävää asuinhuoneistoa oli vuokrattavissa loka-kuun 1 päivästä 1912 joulukuun 1 päivään 1913 215 markan kuukausivuokrasta. Näihin huoneistoihin kävisi sijoittaminen 12 lasta tarpeellisine hoitajineen, ja sitä paitsi voisi yhtä huonetta käyttää sairaalaan vastikään otettujen lasten tarkastushuoneena. Vastaiseen sairaalaan ei olisi otettava ainoastaan vaivaishoidon välityksellä sinne lähetettyjä, vaan, mikäli tila salli, muitakin lapsia.

Edellä lausutun johdosta terveydenhoitolautakunta esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että edellä mainitut huoneistot vuokrattaisiin puheena olevaksi ajaksi lastensairaalaksi;

että sairaalan kuntoonpanettamiseksi myönnettäisiin 3,150 markkaa, sen voimassapitämiseksi 2 ³/₄ kuukauden aikana vuonna 1912 kaikkiaan 5,500 markkaa ja sairaalan voimassapitoon vuonna 1913 22,000 markkaa; sekä

että lautakunta saisi tehtäväkseen ryhtyä tarpeellisiin täytännönpanotoimiin asiassa sekä toistaiseksi ja kunnes siitä muuta päätettäne pitää sairaalaa silmällä.

Asiaa esiteltäessä myöntyi 1) kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan esitykseen, ja oli edellä mainitut määrärahat, 3,150 markkaa ja 5,500 markkaa, suoritettava valtuuston käyttövaroista sekä 22,000 markan määräraha pantava maksettavaksi 1913 vuoden menosäännöstä.

Määräraha Sipoossa olevan kunnan mielisairaalan ylilääkärin palkkaamiseksi.

Esityksessään lisämäärärahan myöntämisestä Sipoossa 2) olevan kunnan mielisairaalan rakennuttamiseksi ehdotti rahatoimikamari myös, että mainitun laitoksen ylilääkäri saisi vuosipalkkaa 10,000 markkaa 10 prosentin korotuksin viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta, minkä ohessa hänelle annettaisiin vuotuinen 2,000 markan vuokra-apu, kunnes hänelle voitaisiin hankkia asunto laitoksessa.

1) Valt. pöytäk. lokak. 8 p. 28 §. — 2) Ks. tätä kert. siv. 42 ja seur.

Tämän johdosta päätti 1) kaupunginvaltuusto määrärahan mainitun ylilääkärin palkkaamiseksi rahatoimikamarin ehdottamain palkkausmääräysten mukaisesti otettavaksi 1913 vuoden menosääntöehdotukseen.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä myönsi 2) kaupunginvaltuusto 663 markan 66 pennin määrärahan eräitten lääkkeistä ja kaupungissa olevain, keuhkomädän saastuttamain tallien desinfioimisesta vuonna 1911 täällä liikkuneen kulkutaudin tapaisen hevosinfluenssan johdosta olleisiin menoihin, ja oli tämä määräraha maksettava valtuuston käyttövaroista.

Määräraha kulkutaudin tapaisen hevosinfluenssan johdosta.

1913 vuoden menosäännön vahvistamisen yhteydessä päätti 3) kaupunginvaltuusto asettaa komitean laatimaan valtuustolle ehdotusta kaupungin terveyden- ja sairaanhoidon taloudellisen hallinnon uudesti järjestämiseksi sekä antamaan selvitystä missä määrin kaupunki lähiaikoina tarvitsee laajempia tahi uusia sairaanhoitolaitoksia, minkä ohessa komitea sai tehtäväkseen a) laatia ehdotukset sellaisiksi eri sairaalain menosäännöiksi, että kustannukset päivää ja potilasta kohti eri osastoilla kävisi vaikeudetta laskeminen, b) ottaa harkittavaksi, olisiko asetettava kaupungin kaikille sairaaloille yhteinen hallitus, ja laatia ehdotuksen sellaisen hallituksen johtosäännöksi, sekä c) valmistella kysymystä, miten yksityisiä poliklinikkoja olisi kannatettava.

Kaupungin terveyden- ja sairaanhoidon uudesti järjestämistä valmisteleva komitea.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä myönsi 4) kaupunginvaltuusto kokouksessaan helmikuun 13 päivänä amanuenssin palkkaamiseksi vaivaistalon sairaaloihin, niin kauan kuin nämä sijaitisivat silloisissa huoneistoissaan, määrärahan, joka vastasi 100 markan palkkiota ja 50 markan ruokarahoja kuukaudessa, ja oli nämä kustannukset kuluvalta vuodelta maksettava valtuuston käyttövaroista.

Määräraha amanuenssin palkkaamiseksi vaivaistalon sairaaloihin.

Vaivahoitohallituksen esityksestä osotti 5) kaupunginvaltuusto 10,000 markkaa lisäykseksi vaivaistalon erinäisiin määrärahoihin vuodelta 1912, ja oli tämä rahamäärä pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Lisämääräraha vaivaistaloa varten.

Lopullisesti esiteltäessä vaivahoitohallituksen esitystä rekisteritoimiston perustamisesta mainittuun hallitukseen 6) päätti 7) kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti eräisiin toimiston perustamisesta ja voimassapidosta vuonna 1912 koituviin kustannuksiin käyttövaroistaan osottaa kaikkiaan 5,000 markkaa.

Määräraha vaivahoitohallituksen rekisteritoimiston perustamista ja voimassapitoa varten.

Vahvistettaessa 1913 vuoden menosääntöä pantiin siihen johta-

1) Valt. pöytäk. lokak. 8 p. 1 §. — 2) Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 14 §. — 3) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — 4) Valt. pöytäk. helmik. 13 p. 21 §. — 5) Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 21 §. — 6) Ks. tätä kert. siv. 228 ja seur. — 7) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 37 §.

jattaren palkkaamiseksi edellä mainittuun toimistoon 2,000 markkaa ja kahden apulaisen palkkaamiseksi, kumpaisenkin 1,000 markkaa.

Vaivaihoidon
väliaikainen
menosääntö.

Vaivaihoitohallituksen esityksen johdosta sekä rahatoimikamarin asiasta tekemän ehdotuksen mukaisesti päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, edellyttäen kaupungin uutta työ- ja vaivaistaloa voitavan ennen syyskuun loppua käyttää tarkoitukseensa, vahvistaa vaivaihoitohallituksen 1911 vuoden budjetinkäsittelyssä tekemän vaivaihoidon menosääntöehdotuksen olemaan väliaikaisesti voimassa 1912 vuoden viimeisen neljänneksen sekä siten syntyväin lisäkustannusten suorittamiseksi osottaa 7,100 markkaa, maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Kahden diako-
nissan asetta-
minen vaivais-
hoitoon.

Vaivaihoitohallituksen esityksestä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto ulkonaiseen vaivaihoitoon 1913 vuoden alusta asetettavaksi kaksi diakonissaa, kumpaisenkin 1,500 markan vuosipalkalla.

Määräraha
uudessa työ-
ja vaivais-
talossa sekä
Oulunkylän
lastenkodissa
toimitettavaa
lääkärinval-
vontaa varten.

Kirjelmässä lokakuun 7 päivältä teki vaivaihoitohallitus esityksen lääkärinhoidon toimittamisesta uudessa työ- ja vaivaistalossa sekä Oulunkylän lastenkodissa.

Terveydenhoitolautakunnan annettua lausunnon asiasta päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto lautakunnan ehdotuksen mukaisesti, että Hermannin ja Toukolan aluelääkärin tuli toimittaa mainittu lääkärinhoito sekä valvoa puheenalaisten laitosten terveydellisiä oloja, jota varten hänen tulisi näissä käydä vähintään kerran viikossa ja sen lisäksi kutsuttaessa niin usein kuin tarpeelliseksi havaittiin, ja myönnettiin tälle lääkärille mainitusta tehtävästä erikoiseksi palkkioksi 1,000 markkaa vuodessa.

Kun edellä mainittu aluelääkärin virka paraikaa oli julistettu avonaisena haettavaksi, päätti kaupunginvaltuusto samalla, että viran hakijoilta oli tiedusteltava, suostuisivatko he sen ohessa hoitamaan edellä mainitun tehtävän.

Vaivaihoidon
määrärahain
ylitys.

Kirjelmässä marraskuun 18 päivältä ilmoitti vaivaihoitohallitus, että erät mielenvikaisten hoitolaitoksen määrärahat, josta laitoksesta hallitus oli vuonna 1912 käyttänyt kolmea neljäsosaa, oli ylitetty kaikkiaan 6,935 markalla 15 pennillä, ja esitti hallitus kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi tällaisen määrärahain ylityksen. Sen ohessa anoi hallitus lupaa seuraavain vaivaihoidon kuluvan vuoden menosäännössä olevain määrärahain ylittämiseen arviolta alempana mainituilla määrillä, nimittäin a) tarkastusmatkain korvausmäärärahan 200 markalla, b) työlaitoksen määrärahan 1,800 markalla, c) elätteleellantokustannusten määrärahan 14,000 markalla, d) vaivaihoitoon ehdottomasti oikeutettujen henkilöjen suoranaiseksi

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 38 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 22 §. —
³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 12 p. 6 §.

avustukseksi käytettävän määrärahan 20,000 markalla, e) määrärahan suoranaisten avustusten antamiseksi puutteenalaisille, joilla ei ole ehdotonta oikeutta vaivaishoitoon, 2,000 markalla ja f) tarve-
rahain määrärahan 2,000 markalla.

Samassa yhteydessä katsoi vaivaishoitohallitus olevan ilmoittaminen, että voimassa olevan vaivaishoitoasetuksen 28 §:n nojalla yleisistä varoista maksettavia korvauksia ei vielä ollut määrätty kaupungille maksettaviksi vuosilta 1910 ja 1911.

Ilmoitus vaivaishoito-
korvausten maksamatta jättämisestä.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto hyväksyä hallituksen menettelyn ylittää houruinhoitolaitoksen määrärahat ilmoitetulla summalla sekä sallia muut luetellut määrärahat ylitettävän enintään niillä määrillä, mitkä vaivaishoitohallitus oli katsonut tarpeellisiksi.

Mitä sitten tuli hallituksen ilmoitukseen valtiovaroista maksamatta olevista korvauksista, päätti kaupunginvaltuusto, ettei tämä ilmoitus tällä kertaa aiheuttaisi toimenpidettä valtuuston puolelta.

Sittenkun uusi työ- ja vaivaistalo oli vuoden varrella luovutettu tarkoitukseensa, hyväksyi 2) kaupunginvaltuusto 1913 vuoden menosäännön vahvistaessaan seuraavan menosäännön:

Vaivaistalon ja siihen yhdistettyjen laitosten uusi menosääntö.

Vaivaistalon ja sen yhteydessä olevain laitosten menosääntö.

1 tarkastaja, paitsi asuntoa, valoa ja lämpöä, palkkaa	Smk	6,000: —
1 konttoriapulainen, paitsi s:n s:n	”	2,000: —
1 saarnaaja	”	1,500: —
Palkkio urkuinsoitosta ja kirkkolaulun johtamisesta	”	300: —
1 varastonhoitaja, samalla vahtimestari, paitsi asuntoa, ruokaa, lämpöä ja valoa, palkkaa	”	1,200: —
1 puutarhatöiden johtaja, paitsi s:n s:n, palkkaa	”	1,200: —
1 koneenkäyttäjää, paitsi s:n s:n, palkkaa	”	1,500: —
2 lämmittäjää, paitsi s:n s:n, palkkaa kumpikin 480: —	”	960: —
1 pesulaitoksen johtajatar, paitsi s:n s:n, palkkaa	”	600: —
2 pesijätärtä, paitsi s:n s:n, palkkaa kumpikin 300: —	”	600: —
1 emännöitsijä, paitsi s:n s:n, palkkaa	”	720: —
1 keittäjätär, paitsi s:n s:n, palkkaa	”	480: —
1 keittäjätär, paitsi s:n s:n, palkkaa	”	360: —
4 keittäjätärtä, paitsi s:n s:n, palkkaa kukin 300: —	”	1,200: —
2 leipojatarta, paitsi s:n s:n, palkkaa kumpikin 360: —	”	720: —
Lääkkeisiin, arviolta	”	1,500: —
Lääkärinvalvonta työ- ja vaivaistalossa sekä Oulunkylän lastenkodissa	”	1,000: —
Erinäiset uuden laitoksen sisustus- ja tasotustyöt, arviolta	”	5,000: —
	Smk	26,840: —

1) Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. 16 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §.

a) *Vaivaistalo.*

1 emäntä, paitsi asuntoa, ruokaa, polttopuita ja valoa, palkkaa	Smk	900: —
1 ompelijatar, paitsi s:n s:n, palkkaa	”	360: —
1 ylihoitajatar, paitsi s:n s:n, palkkaa	”	900: —
2 hoitajatarta, paitsi s:n s:n, palkkaa kumpikin 600: — ..	”	1,200: —
1 hoitajatar, paitsi s:n s:n, palkkaa	”	480: —
2 apulaishoitajatarta, paitsi s:n s:n, palkkaa kumpikin 420: —	”	840: —
1 lastenkodin johtajatar, paitsi s:n s:n, palkkaa	”	900: —
1 lastenhoitajatar, paitsi s:n s:n, palkkaa	”	600: —
2 lastenhoitajatarta, paitsi s:n s:n, palkkaa kumpikin 420: —	”	840: —
1 renki, paitsi s:n s:n, palkkaa	”	480: —
Kesäloman hankkimiseksi emännöitsijälle, ylihoitajattarelle, kahdelle hoitajattarelle sekä lastenkodin johtajattarelle, arviolta	”	300: —
Vaatetus, arviolta	”	10,000: —
Ruoka, s:n	”	89,000: —
Kalusto, s:n	”	31,800: —
Tarveaineet, s:n	”	1,200: —
Polttoaineet, s:n	”	33,000: —
Valaistus, s:n	”	8,000: —
Vedenkulutus, s:n	”	7,000: —
Kaurat ja heinät 6 hevoselle, s:n	”	3,600: —
Korjaustyöt, s:n	”	2,000: —
Sekalaiset menot, s:n	”	4,500: —
	Smk	197,900: —

b) *Työlaitos.*

1 kaitsija, paitsi asuntoa, polttopuita ja valoa	Smk	2,400: —
1 kaitsijan konttoriapulainen, paitsi ruokaa, asuntoa, polttopuita ja valoa	”	480: —
3 vahtimestaria, paitsi asuntoa, polttopuita ja valoa, kukin 1,200: —	”	3,600: —
1 vahtimestari, paitsi asuntoa ja ruokaa	”	960: —
Viransijaisille kaitsijan ja vahtimestarien kesäloman aikana	”	190: —
2 työesimiestä, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, kumpikin 1,200: —	”	2,400: —
Polttoaineet, arviolta	”	4,000: —
Valaistus, s:n	”	1,000: —
Vedenkulutusmaksut, s:n	”	700: —
Ruoka, s:n	”	21,000: —
Vaatetuskustannukset, s:n	”	5,000: —
Tarveaineet, s:n	”	10,000: —
Kalusto ja työkalut, s:n	”	3,000: —
Utteruusrahat, s:n	”	5,000: —
Korjaustyöt, s:n	”	300: —
Puusepän- ja jalkinetyökoneiden ostoon	”	17,800: —
Sekalaiset menot, arviolta	”	1,100: —
	Smk	78,930: —
	Yhteensä Smk	303,670: —

Hyväntekeväisyyden järjestämisyhdistyksen anomuksesta myön-
si¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan yhdistykselle 5,000 markan
määrärahan käytettäväksi töiden jakamiseen tämän kunnan köyhille,
iäkkäille työttömille naisille.

Määräraha
hyväntekeväi-
syyden järjes-
tämisyhdistyk-
selle.

Kansakoulujohtokunnan esityksestä päätti²⁾ kaupunginval-
tuusto, että kansakoulutarkastaja M. Pesoselle, joka oli määrätty
oman virkansa ohessa hoitamaan paraikaa avoimna olevaa suomen-
kielisten kansakoulujen apulaistarkastajan virkaa syyskuun alusta
siihen asti, kun tuo virka jälleen täytettäisiin, oli mainitulta ajalta
maksettava se palkka, mikä menosääntöön oli pantu kansakoulujen
apulaistarkastajaa varten.

Viransijaisuus-
palkkio kansa-
koulutarkas-
taja M. Pесо-
selle.

Kaupunginvaltuustolle antamassaan kirjelmässä anoi koulun-
johtaja K. Verkko vuotuista 3,380 markan apurahaa pikkukoulu-
seminaarin yhteydessä täällä voimassa pitämälleen harjoituskoululle.

Määrärahoja
suomenkieli-
selle pikkukou-
luopettaja-
seminaarille.

Kansakoulujohtokunnan ja rahatoimikamarin annettua lausun-
non asiasta päätti³⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan myöntää
koulunjohtaja Verkolle edellä mainittua tarkoitusta varten vuodelta
1912 1,690 markan määrärahan, minkä ohessa kysymys edellä mai-
nitun yrityksen vastaisesta avustamisesta oli käsiteltävä sanotun
vuoden budjetinjärjestelyn yhteydessä.

Sittemmin merkittiin⁴⁾ 1913 vuoden menosääntöön koulun-
johtaja Verkon suomenkielistä pikkukouluseminaria varten 3,380
markan määräraha.

Kaupunginvaltuustolle antamassaan kirjoituksessa anoi täällä
toimivan ruotsinkielisen pikkukoulunopettajaseminaarin johtokunta
4,000 markan määrärahaa ruotsinkielisen kaksiluokkaisen pikku-
koulun voimassapitoon mainitun seminaarin yhteydessä lukuvuonna
1912—13.

Määräraha
ruotsinkieli-
selle pikkukou-
luopettaja-
seminaarille.

Kansakoulujohtokunnan ja rahatoimikamarin annettua lausun-
non asiasta päätti³⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan myöntää
mainitulle johtokunnalle esittämänsä tarkoitusta varten 2,000 mar-
kan määrärahan vuodeksi 1912, minkä ohessa kysymys yrityksen
kannattamisesta vastaisuudessa oli otettava käsiteltäväksi mainitun
vuoden budjetinjärjestelyn yhteydessä.

1913 vuoden menosääntöön otettiin⁴⁾ sittemmin edellä mainit-
tua ruotsinkielistä pikkukoulunopettajaseminaaria varten 4,000 mar-
kan määräraha.

Kansakoulujohtokunnan esitykseen että johtokunta oikeutet-
taisiin 5,000 markalla ylittämään kuluvan vuoden menosäännössä
oleva määräraha vaatetusavun antamiseksi köyhille kansakoulu-

Kansakoulu-
oppilaiden vaa-
tetusapumää-
rärahan ylitys.

1) Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. 33 §. — 2) Valt. pöytäk. syysk. 24 p. 11 §.
— 3) Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. 21 §. — 4) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §.

oppilaille, joilla oli kotipaikkaoikeus tässä kaupungissa, kaupunginvaltuusto myöntyi 1).

Muutoksia kaupungin kansakoululaitokseen.

Kirjelmässä 2) huhtikuun 24 päiväältä mainitsi kansakoulujohtokunta kaupungin suomenkielisten kansakoulujen tarkastajan johtokunnalle huomauttaneen, että kaupunginvaltuuston joulukuun 1 päivänä 1908 apulais-kansakoulutarkastajalle vahvistamassa johtosäännössä oli edellytetty erikoista tarkastajan ja apulaistarkastajan kesken tehtyä sekä johtokunnan hyväksymää työnjakoa, mutta ettei sellaista työnjakoa kuitenkaan ollut laadittu, m. m. syystä että tarkastajassa oli herännyt ajatus että apulaistarkastajan virka olisi muutettava tarkastajanviraksi sekä että tarkastaja sittemmin oli johtokunnalle antanut ehdotuksen kaupungin suomenkielisen tarkastuspiiriin jakamisesta.

Käsiteltyään mainittua ehdotusta ynnä johtokunnassa tehtyä ehdotusta eri johtokunnan asettamisesta kaupungin ruotsinkielisiä kansakouluja varten esitti johtokunta kansakouluhallinnon järjestelyä muutettavaksi siten, että ruotsinkieliset kansakoulut erotettaisiin erilliseksi, oman kansakoulujohtokuntansa alaiseksi koulupiiriksi, että suomenkieliset koulut alueellisella pohjalla jaettaisiin kahteen koulupiiriin, kumpikin eri johtokuntineen, sekä että kaupunki samalla pohjalla jaettaisiin kolmeen tarkastusalueeseen, yhteen ruotsin- ja kahteen suomenkieliseen, kukin eri kansakoulutarkastajineen, minkä johdosta suomenkielisen apulaistarkastajan virka olisi järjestettävä itsenäiseksi tarkastajanviraksi.

Asiaa esiteltäessä päätti 3) kaupunginvaltuusto sen lähettää tarkemmin valmisteltavaksi erikoisvaliokuntaan, johon valittiin herrat Rosenqvist, Relander, Wallensköld, Estlander ja Ehrnrooth, minkä ohessa kansakoulujohtokunta sai toimekseen, koska suomenkielisten kansakoulujen apulaistarkastajalle oli myönnetty virkaero syyskuun 1 päivästä 4), heti julistaa mainitun viran avonaiseksi ja uuden viranpitäjän vastaanotettavaksi mainittuna päivänä.

Edellä mainittu valiokunta antoi marraskuun 4:ntenä päivätyn mietinnön 5) asiasta ja lausui siinä m. m. seuraavaa:

Ruotsinkielisten kansakoulujen erottaminen eri hallintopiiriksi oli kauan ollut ruotsinkielisen kansakoulunopettajiston toivomus. Ruotsinkieliset mies- ja naispuoliset kansakoulunopettajat, jotka olivat opettajistossa vähemmistönä, eivät tähän asti olleet voineet saada etujansa huomioon otetuiksi kansakoulujohtokunnassa, kun opettajiston edustaja oli suomenkielisen ryhmän valitsema. Mikäli mahdollista ottaakseen huomioon vähemmistön oikeuden oli johto-

1) Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. 11 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 40. —

3) Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 18 §. — 4) Ks. tätä kert. siv. 251. — 5) Valt. pain. asiakirj. n:o 60.

kunta tosin viime vuosina kokouksiinsa kutsunut n. s. asiantuntijan edustajaa vailla olevan opettajaryhmän piiristä, mutta tämä ei riittänyt korvaamaan omaa äänioikeutettua edustajaa johtokunnassa.

Painavat käytännöllisetkin syyt puolsivat kansakoulujen hallinnon kahtiajakoa. Vuosi vuodelta lisääntyneen työn ja asiain kasaantumisen johdosta oli nimittäin kansakoulujohtokunnan työtehtävä siinä määrin lisääntynyt, että työtaakan keventäminen oli ehdottomasti välttämätön, jos mieli estää asiain perinpohjaisen ja joutuisan käsittelyn joutumasta kärsimään. Valiokunnan mielestä ei ollut oikeitten kunnallishallintoperiaatteiden mukaista ylenmäärin rasittaa palkattomista luottamusmiehistä kokoonpantua hallitusta, vaan olisi sopivampaa ryhtyä jakamaan työtaakkaa kahden johtokunnan kesken, jotka sitä paitsi kumpikin olisivat paremmin kuin yhteinen johtokunta kokoonpantavissa eri kieliala-aineiden vaatimusten mukaisesti. Verraten raskaskulkuisen hallinnon sijaan saataisiin jako toimeenpanemalla kaksi liikkuvampaa, työkykyisempää elintä.

Kansakoulutarkastajain tulisi kansakoululaitoksen johdon yhtenäisyyden säilyttämiseksi tarpeen mukaan kokoontua yhteisiin neuvotteluihin keskustelemaan koululaitosta koskevista periaatteellisesti tärkeistä kysymyksistä sekä myös alustavasti käsittelemään kansakoulujen talouden ja raha-asiaan hoitoa koskevia kysymyksiä. Tällä tavoin olisi esimerkiksi vuosirahansääntöä valmistettava, ennenkuin erikoisehdotukset esiteltiin asianomaisille johtokunnille.

Kansakoulujen taloudenhoidon järjestämiskysymykseen oli valiokunta pannut erityistä huomiota. Olisi ehken joitakin etuja saavutettavissa, jos taloudellisen hallinnon kävisi pysyttäminen yhteisenä sekä taloudenhoitaja olisi johtokunnan välisenä yhdistävänä ja koossapitävänä siteenä. Kun kuitenkin kansakouluasetuksen 15 §, sillä tavoin kuin sitä oli kaupunginvaltuustossa tulkittu, määräsi, että kansakoulujohtokunnan oli valittava kansakoulujen taloudenhoitaja jäsenistään, näytti sentähden olevan jätettävä sillensä ajatus näiden tointen yhdistämisestä sekä valittava eri taloudenhoitajat, joilla kumpaisellakin oli aivan samat tehtävät toimialallaan. Taloudenhoidon yhtenäisyyttä pitäisivät voimassa edellä mainitut tarkastajain ja taloudenhoitajain yhteiset neuvottelut. Taloudenhoitajan vuosipalkka oli nykyään rahasäännön mukaan 6,000 markkaa. Siinä tapauksessa että koulupiirin jako toimeenpantaisiin, olisi tämä palkkio jaettava molempain taloudenhoitajain kesken, likimain suhteellisesti eri piirien oppilaslukuun. Mutta kun taloudenhoidosta johdettavat tehtävät kahtiajaon toimeentultua luultavasti jonkin verran lisääntyisivät, näytti olevan kohtuullista järjestää taloudenhoitajain palkkaedut niin, että suomenkielisten koulujen taloudenhoitaja saisi vuosipalkkaa 5,000 ja ruotsinkielisten 3,000 markkaa.

Lähin aihe kansakoulujohtokunnan ehdotukseen kahden erillisen tarkastusalueen perustamisesta oli ollut sopivan työnjaon puute suomenkielisten kansakoulujen tarkastajan ja hänen apulaisensa kesken. Tämä puute oli kuitenkin helposti poistettavissa antamalla tässä kohden tarkempia ohjeellisia määräyksiä, mikä olisi kansakoulujohtokunnan asia. Välttämätöntä tarvetta tarkastusalueen jakamiseen ei kansakoulujohtokunta ollut esityksessään voinut osottaa eikä tarkemmin perustella. Ei sentähden näyttänyt olevan viisasta nyt astua täyttä askelta, ennenkuin kokemus oli osottanut pitemmälle menevän desentralisoimisen tarpeelliseksi; ja kun kehityksen tällä alalla tuli tapahtua vähitellen ja kaikkia äkillisiä uudistuksia oli välttettävä, käynee ehdotuksen tämän puolen nykyään haitatta epääminen. Jos suomenkielinen tarkastusalue pysytettäisiin jakamattomana, pitäisi suomenkielisen koulupiirin kahtiajakoa tarkoittavan ehdotuksenkin saada raueta.

Helsingin kaupungin kansakoulujen voimassa oleva, koulutoimen ylihallituksen lokakuun 4 päivänä 1892 hyväksymä ohjesääntö, oli monelta kohden vanhettunut ja kaipasi perinpohjaista uudistusta. Eräisiin ohjesäännön kohtiin olivat kaupunginvaltuuston tekemät päätökset vaikuttaneet, vaikkei niiden vaatimaa asianmukaista muutosta ollut ohjesääntöön tehty, ja erinäiset ohjesäännön määräykset olivat ristiriidassa voimassa olevain yleisten säännösten kanssa. Kansakoulujohtokunta oli jo kauan ollut aikeissa toimittaa tähän kuuluvain määräysten perinpohjaisen uudistuksen ja kodifioimisen, mutta asia oli lykkääntynyt toistaiseksi tuon niinikään monelta kohden vanhettuneen kansakouluasetuksen uudistusta odotellessa. Kun tähän suuntaan käyvää lainsäädäntötoimenpidettä ei ollut läheisessä tulevaisuudessa odotettavana, ei kansakouluohjesäännön uudestilaatimista, sikäli kuin se oli toimitettavissa edellä mainitun armollisen asetuksen pohjalla, käynyt lykkääminen tuonnemmaksi.

Edellä lausutun johdosta esitti valiokunta kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että Helsingin kaupungin kansakoulupiirin jako kielellisellä pohjalla oli ensintulevan lukuvuoden alusta lähtien toimeenpantava;

että tämän mukaisesti kumpaistakin koulupiiriä varten asetettaisiin eri johtokunnat ja eri taloudenhoito;

että vuosipalkaksi määrättäisiin suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitajalle 5,000 ja ruotsinkielisten koulujen 3,000 markkaa;

että ehdotukset suomenkielisen kansakoulupiirin kahtia jakamisesta sekä nykyisen kansakoulujen apulaistarkastajanviran muuttamisesta tarkastajanviraksi saisivat nykyään raueta;

että kansakoulutarkastajain oli, yhtenäisyyden ylläpitämiseksi

kansakoululaitoksen johdossa, tarpeen tullen kokoonnuttava yhteisesti neuvottelemaan kansakoulua koskevista tärkeämmistä periaatteellisista kysymyksistä; sekä

että niinkään samassa tarkoituksessa määräraha-asiain ja rahanhallintoa koskevain asiain yhteinen valmistelu oli tarpeen mukaan järjestettävä yksissä neuvoin kansakoulutarkastajain ja kansakoulujen taloudenhoitajain kanssa.

Lisäksi valiokunta ehdotti, että kaupunginvaltuusto käskisi kansakoulujohtokunnan:

mahdollisimman pian ryhtyä uudesti laatimaan voimassa olevaa kansakoulujen ohjesääntöä, huomioon ottamalla edellä mainitut sekä muut ohjesääntöön tehtävät muutokset, oikaisut ja lisäykset; sekä esittää ne ehdotukset ja ryhtyä niihin toimenpiteisiin, joita kaupunginvaltuuston asiasta tekemä päätös muutoin vaati.

Mietintöön liittyi herrain Relanderin ja Ehrnroothin vastalause, jossa nämä huomauttivat, ettei ollut näytetty ainoatakaan tapausta, jolloin ruotsinkielisen opettajiston oikeutetut vaatimukset olisivat jääneet asianmukaiseen huomioon ottamatta, sen johdosta että mainitun opettajiston mielipiteitten tiedustelemisessa nykyään noudatettiin epätäydellistä menettelyä, s. o. asiantuntijain kuulemista. Vastalausejilla ei ollut mitään muistuttamista siihen, että ruotsinkieliselle opettajistolle hankittaisiin todellinen edustus kansakoulujohtokunnassa, ja pitivät luonnollisena, jos johtokunta ryhtyisi tarpeelliseen toimenpiteeseen semmoisen muutoksen aikaansaamiseksi johtokunnan kokoonpanoon, että mainittu tarkoitus saavutettaisiin, mutta eivät voineet huomata olevan tarpeellista syysuhdetta puheenalaisen toivomuksen täyttämishalun ja johtokunnan jakamista tarkoittavan ehdotuksen välillä.

Mitä sitten tuli valiokunnan ehdotuksen toiseen perusteeseen eli kansakoulujohtokunnan lisääntyneeseen työtaakkaan, huomauttivat vastalauseajat että, jos johtokunnan kokoukset kävivät liian pitkällisiksi ja väsyttäväiksi, täytyi muiden hallitusten esimerkkiä seuraten lisätä kokousten lukua. Mahdotonta ei myöskään liene aikaansaada sellaisia muutoksia asiain valmistelutapaan, että niiden käsittely helpottuisi. Ollen valiokunnan kanssa yhtä mieltä siitä, ettei ollut oikeiden kunnallisten hallintoperiaatteiden mukaista ylenmäärin rasittaa palkattomista luottamusmiehistä kokoonpantua hallitusta, eivät vastalauseajat voineet yhtyä siihen, että tästä puheena olevassa tapauksessa johtuisi, että työtaakka oli jaettava kahden johtokunnan kesken. Kaupunginvaltuuston tähän asti samanlaatuisissa tapauksissa noudattaman menettelyn mukaisesti olisi näin ollen hallituksen jäsenille myönnettävä korvaus vaivoistaan.

Vastalauseajat ehdottivat, että kaupunginvaltuusto, epämällä

valiokunnan ehdotuksen Helsingin kansakoulupiirin jakamisesta kielellisellä pohjalla ynnä erinäisistä tästä johtuvista toimenpiteistä päättäisi, että puheenalainen kansakoulujohtokunnan ehdotus ei aiheuttanut toimenpidettä.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto valiokunnan tekemät ehdotukset kaikin puolin.

Saamatta jää-
neet kaupungin
kansakoulujen
ja kasvatus-
laitosten valtio-
avut.

Kirjelmässä huhtikuun 18 päivältä ilmoitti rahatoimikamari että, sittenkun kamari kirjelmässä edellisen maaliskuun 7 päivältä oli koulutoimen ylihallitukselta anonut kaupungin kansakoulujen ja kasvatustaitosten valtioapua osotettavaksi 1912 vuoden ensimmäiseltä neljännekseltä maksettavaksi samat määrät, mitkä oli kannettu 1911 vuoden vastaavalta ajalta, oli ylihallitus vastaukseksi ilmoittanut, että k. senaatin kirkollisasiain-toimituskunnan kirjeen mukaan joulukuun 22 päivältä 1911 ei mainittuja tarkoituksia varten ollut määrärahoja asetettu ylihallituksen käytettäväksi.

Tämän johdosta päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto k. senaatille tehdä alistuksen, että kaupungille 1912 vuoden ensimmäiseltä neljännekseltä tulevan kansakoulujen ja kasvatustaitosten valtioavun saisi mahdollisimman pian kaupungille maksaa.

Kirjelmässä marraskuun 2 päivältä lähetti maistraatti kaupunginvaltuuston tiedoksi k. senaatin kirkollisasiain-toimituskunnan kirjelmän läänin kuvernöörille edellisen elokuun 23 päivältä, jossa kirjelmässä lausuttiin että, sittenkun valtuusto oli hakenut korotettua valtioapua kaupungin kansakoululaitokselle, senaatti asiaa viimeksi mainittuna päivänä esiteltäessä ei, koska määrärahaa puheena olevaa tarkoitusta varten ei ollut mainittu helmikuun 26 päivänä 1912 annetussa asetuksessa suostuntarahastosta vuonna 1912 suoritettavista kansakoululaitoksen määrärahoista eikä myöhemminkään ollut yleisistä varoista osotettu, ollut havainnut mahdolliseksi myöntyä hakemukseen, minkätähden se oli evätty.

Asiaa esiteltäessä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto, sen johdosta että kaupungin laillinen oikeus saada valtioapua kansakoululaitokselle siten oli kaupungilta riistetty, pöytäkirjaan merkitä vastalauseen sitä vastaan sekä samalla varata kaupungille tilaisuuden vastedes saattaa tämän oikeutensa voimaan niin vuodelta 1912 tulevaan valtioapuun kuin vuodelta 1911 maksamatta olevan valtioavun osaankin nähden, jota viimeksi mainittua apurahaa oli maksettu ainoastaan 12 1/2 % kaupungin menoista, vaikka kaupungin olisi oikeastaan tullut saada 25 % menoista.

Kun niitä rahamääriä, mitkä mainittuja tarkoituksia varten

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 12 p. 20 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 30 p. 11 §.
— ³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 26 p. 6 §.

oli merkitty kaupungin kuluvan vuoden tulosääntöön, eli kansakoulujen valtioapua 200,240 markkaa ja kasvatustaitosten valtioapua 10,370 markkaa, ei niinmuodoin näyttänyt kertyvän kaupunginkassaan, päätti kaupunginvaltuusto samalla tämän saatettavaksi rahatoimikamarin tiedoksi.

Vahvistaessaan 1913 vuoden budjetin päätti 1) kaupunginvaltuusto k. senaattiin tehdä alistuksen Helsingin kaupungin kansakouluille ja kasvatustaitoksille mainitulta vuodelta tulevan valtioavun myöntämisestä, ja oli samalla ilmoitettava, että kaupungille näistä laitoksista koituvat menot oli 1913 vuoden meno- ja tulosääntöön merkitty 1,657,790 markaksi 51 penniksi kansakoulujen ja 92,690 markaksi kasvatustaitosten osalta.

Alistus valtioavun maksamisesta kaupungin kansakouluille ja kasvatustaitoksille.

Kansakoulujohtokunnan esityksen 1,400 markan myöntämisestä suksien ostoon suomenkielisille ja 700 markan myöntämisestä samaan tarkoitukseen ruotsinkielisille kansakouluille kaupunginvaltuusto budjettivaliokunnan ehdotuksen mukaisesti epäsi 1).

Evätty esitys määrärahan myöntämisestä suksien ostoon.

Uudenmaan ruotsinkielisten maalaiskuntain yhteisen kuntakokouksen puolesta kaupunginvaltuustolle tehdyn anomuksen esimerkiksi 5,000 markan suuruisen määrärahan myöntämisestä vuosiksi 1913 ja 1914 Uudenmaan kansanopistoille valtuusto rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti epäsi 2).

Evätty anomus määrärahan myöntämisestä kansanopistoille.

Svenska kvinnoförbundet nimisen liiton Sörnäsän haaraosaston tekemän anomuksen apurahan antamisesta ruotsinkielisten rinnakaisten ruuanlaitto-, ompelu- ja lastenhoito-iltakurssien järjestämiseksi Sörnäsän nuoria naisia ja tyttöjä varten jätti kaupunginvaltuusto budjettivaliokunnan ehdotuksen mukaisesti huomioon ottamatta 1).

Evätty anomus apurahan myöntämisestä ruuanlaitto- y. m. kurssien järjestämiseksi.

1913 vuoden menosäännön vahvistamisen yhteydessä päätti 1) kaupunginvaltuusto asettaa erikoisvaliokunnan valmistelemaan kahta kansakoulujohtokunnassa viritettyä kysymystä kansakoulujen johtajain ja johtajatarten opetusvelvollisuuden huojentamisesta sekä lisämäärärahan myöntämisestä yhteisluokkain opetusta hoitaville opettajattarille.

Valiokunta kahden kansakoulukysymyksen valmistelua varten.

Helsingin käsityökoulun johtokunnan kaupunginvaltuustolle tekemän anomuksen johdosta, että kaupunki kustantaisi koululle kaupungin omistamasta Puutarhakadun talosta n:o 4 luovutettujen huoneistojen lämmityksen ja valaistuksen, päätti 3) valtuusto mainittuun tarkoitukseen myöntää 1,320 markan vuotuisen määrärahan kolmeksi vuodeksi, kesäkuun 1 päivästä 1912 lukien, jona aikana käsityökoulu käytti sille luovutettuja huoneistoja, ja oli määräraha,

Määräraha Helsingin käsityökoulun huoneistojen lämmitykseen ja valaistukseen.

1) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. 23 §. —

3) Valt. pöytäk. syysk. 10 p. 27 §.

sikäli kuin sitä oli menevä vuodelta 1912, maksettava valtuuston käyttövaroista.

Määrärahoja
poikain vas-
taanotto- ja tar-
kastuslaitosta
varten.

Esiteltäessä kasvatuslautakunnan esitystä poikain vastaanotto- ja tarkastuslaitoksen ¹⁾ perustamisesta valtuutti ²⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin 1913 vuoden menosääntöehdotukseen merkitsemään seuraavat lautakunnan laskemat määrärahat laitosta varten:

Lääkäri, psykiatri	Smk	1,000:—
Johtaja, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	3,000:—	
ruoka	400:—	” 3,400:—
Edellisen apulainen, paitsi s:n s:n, palkkaa	1,200:—	
ruoka	400:—	” 1,600:—
Emäntä, paitsi s:n s:n, palkkaa	600:—	
ruoka	400:—	” 1,000:—
Palvelijatar, paitsi s:n s:n, palkkaa	300:—	
ruoka	400:—	” 700:—
Vuokra	”	4,500:—
Polttoaineet, arviolta	”	800:—
Valaistus, arviolta	”	200:—
12 hoidokin elatuskustannukset, kunkin 70 penniä päivässä	”	3,066:—
S:n vaatekustannukset, kunkin 80 mk	”	960:—
Laitoksesta pääsevään hoidokkien vaatekustannukset	”	1,000:—
Vaatteiden pesu ja puhdistus	”	300:—
Lääkkeet	”	100:—
Kirjat ja kouluvälineet	”	100:—
Käsityöopetuksen tarvikkeet	”	300:—
Kaluston täydennys	”	300:—
Tarverahat	”	100:—
Sekalaista	”	400:—
Perustamiskulut	”	3,774:—
		<u>Yhteensä Smk 23,600:—</u>

Bengtsårin kas-
vatuslaitoksen
johtajan palk-
kauksen koro-
tus.

Kasvatuslautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin ehdo-
tuksen mukaisesti päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto Bengtsårin kasvatus-
laitoksen johtajan rahapalkan 1913 vuoden alusta korotettavaksi
3,500 markasta 5,000 markkaan vuodessa sekä tämän menoeran siten
muutetuin määrin merkittäväksi mainitun vuoden menosääntöön.

Määräraha
palokalu-
jen ostami-
seksi
Bengtsårin kas-
vatuslaitok-
seen.
Lisämääräraha

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto
käyttövaroistaan 1,045 markan määrärahan erinäisten palokalu-
jen ostamiseksi Bengtsårin kasvatuslaitokseen.

Kaupunginkirjaston hallituksen esityksestä myönsi ⁵⁾ kaupun-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 233 ja seur. — ²⁾ Valt. pöytäk. syysk. 24 p. 9 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 12 p. 10 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. helmik. 13 p. 12 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 39 §.

ginvaltuusto käyttövaroistaan 1,500 markan lisäyksen kuluvan vuoden menosäännössä olevaan määrärahaan ylimääräisten apulaisten palkkaamiseksi pääkirjastoon ja haarakirjastoihin.

Kaupunginkirjaston hallituksen esityksestä myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan erikoisen lainausosaston järjestämiseksi lapsia ja nuorisoa varten Rikhardinkadun kirjastotalon sanomalehtisaliin 4,335 markan määrärahan, josta 2,000 markkaa käytettäisiin kirjahyllyjen ja muun kaluston hankkimiseen, 1,700 markkaa uusien lukuhuoneitten laittamiseksi sanomalehtiä lukevaa yleisöä varten kirjastotalon eteiseen sekä 635 markkaa yhden lisäamanuenssin palkkaamiseksi syyskuun 1 päivästä vuoden loppuun.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 230 markkaa Sörnäsän haarakirjaston vuokraan syyskuulta.

Kaupunginkirjaston hallituksen esityksen 1,770 markan suuruisen ylimääräisen määrärahan myöntämisestä kirjavaraston, erittäinkin lasten- ja nuorisokirjallisuuden täydentämiseksi, kaupunginvaltuusto epäsi ³⁾.

Rahatoimikamarin kirjelmässä kesäkuun 6 päivästä tehdyn esityksen että kaupunginvaltuuston käyttövaroista myönnettäisiin 3,000 markkaa koristeellisten lasimaalausten laittamiseksi Kallion kirjastotaloon valtuusto epäsi ⁴⁾, jättäen kuitenkin kamarin valtaan tehdä asiasta uuden esityksen tarpeellisen määrärahan saamiseksi tarkoitukseen kaupungin osuudesta Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1912 vuoden voittovaroja.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 30 päivänä 1911 oli erikoisvaliokuntaan lähemmin valmisteltavaksi lähettänyt ⁵⁾ kysymykset filharmonisen soittokunnan ja Helsingin torvisoittokunnan avustamisesta kokonaisuudessaan sekä kysymykset tšekäläisten teatterien kannattamisesta, sikäli kuin korotettuja määrärahoja oli pyydetty, antoi valiokunta tammikuun 24:ntenä päivätyn mietinnön ⁶⁾ asiasta.

Mainitussa mietinnössä lausui valiokunta m. m. seuraavaa:

Perustamalla Helsingin filharmoninen soittokunta vuonna 1882 otettiin tärkeä askel pääkaupungin musiikkielämän harrastusten vakauttamiseksi, jotka harrastukset eivät nyttemmin enää olisi tyydyttävissä vakinaisen, hyvin kokoonpannun soittokunnan avulla. Tuollainen soittokunta oli välttämätön niiden kasvamistaan kasvavien vaatimusten täyttämiseksi, joita kehitys asetti sivistyneelle

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 39 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. lokak. 8 p. 23 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 34 §. — ⁵⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 142. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 4.

yhteiskunnalle. Jos mahdollisuus tällaisen musiikkielämän elimen voimassapitämiseen lakkaisi, olisi yhäkin ilmeisemmin tuleva näkyviin, että hyvä, arvokkaita sävelteoksia tulkitsemaan kykenevä soittokunta jo oli niitä tarpeita, joiden täyttämistä Helsingin kaupungissa täytyi olla huolta pidetty. Vaikka tunnustettiin orkesterikysymyksen suuri sivistyksellinen merkitys, oli ne toimenpiteet, joihin sen ratkaisemiseksi ehkä ryhdyttäisiin, tarkoin punnittava ja niin järjestettävä, että ne taloudelliset vaikeudet, jotka tähän asti miltei herkeämättä olivat häiritsevästi estäneet soittokunnan toimeentuloehtojen pysyväistä vakauttamista, tulivat poistetuiksi ja soittokunta asetettiin sille kannalle, että sattumat eivät voineet siihen häiritsevästi vaikuttaa, sekä ettei usein uusiintunut vetoaminen yksityiseen uhraavaisuuteen enää käynyt tarpeelliseksi. Lähtökohdan siihen suuntaan käyville ehdotuksille tarjosi sen seikan tutkiminen, missä määrin soittokunnan oma toiminta voi osaltaan auttaa kustannusten suorittamista ja missä määrin avustusta muulta taholta oli tarpeen. Valiokunta oli sentähden tutkinut filharmonisen seuran tilejä ja neuvotellut soittokunnan johtajan kanssa sekä tällä pohjalla laskenut 50-jäsenisen soittokunnan voimassapidosta olevan kustannuksia 153,980 markkaa 8 kuukauden ja 206,000 markkaa 12 kuukauden aikana. Harkitessaan kysymystä, kävisikö näitä menoja supistaminen, oli valiokunta ollut yksimielinen siitä, että säästämistä ei käynyt yrittäminen soittajain lukua vähentämällä samalla saattamatta tuntuvassa määrin uhanalaisiksi niitä soitannollisia vaatimuksia, joita soittokunnan oli täytettävä. Ei myöskään näyttänyt olevan toiveita siitä, että sanottavammin kävisi supistaminen muita yleisiä menoeriä, lukuunottamatta orkesterikoulun aiheuttamia, jotka saanee kokonaan poistaa. Kun orkesterikoulusta oli laskettu olevan kustannuksia 7,365 markkaa, näytti täysikelpoisen symfoniaorkesterin menosääntö olevan laskettava noin 145,000 markaksi, jos soitantovuosi käsittäisi 8 kuukautta, mutta lähes 200,000 markaksi, jos vaadittiin vuoden umpeen käytettävänä olevaa soittokuntaa. Mitä filharmonisen soittokunnan tuloihin tuli, olivat käytettävissä olleet tiedot osottaneet, että huomattavaa vajausta oli vuosittain ollut olemassa. Soitantovuonna 1910—1911 olivat soittokunnan tulot nousseet 59,176 markkaan 50 penniin. Olettaen että näitä tuloja ei kävisi mainittavasti kartuttaminen osottivat laskelmat niinmuodoin sen tuloksen, että puheenalainen orkesteriyritys vaatisi avustusta tasaluvuin 85,000 markkaa soitantovuoden ollessa 8-kuukautinen sekä yli 100,000 markan, jos soittokunta toimisi vuoden umpeen. Kun menoja valiokunnan mielestä tuskin kävisi sanottavasti supistaminen, täytyi edullisempi kulunkiarvio rakentaa sen oletuksen varaan, että tuloja kävisi lisääminen. Todennäköiseltä tuntui, että

täysikelpoinen soittokunta tarmokkaan ohjauksen ja lujan taloudellisen johdon alaisena voisi saavuttaa liikekannalta katsoen parempia tuloksia kuin mitä nykyään oli laita. Valiokunta oli sen tähden sitä mieltä, että menojen ja tulojen välinen ero oli päämäärästään tietoisella ja taitavalla hoidolla vähitellen supistettavissa ja ettei sitä missään tapauksessa tarvinnut edellyttää 75,000 markkaa suuremmaksi.

Helsingin torvisoittokuntaan nähden oli valiokunta mainitun yrityksen johtajalta saanut tietää, että soittokuntaan, joka oli perustettu vuonna 1902, kuului 39 miestä, joista jotkut kävi sijoittaminen pieneenlaiseen, julkisissa ja yksityisissä tiloissa sekä teattereissa esiintyvään jouhiorkesteriinkin. Soittokunta oli palkattu koko vuodeksi. Sen menot olivat vuonna 1911 nousseet 90,000 markan ja tulot 56,000 markan vaiheille, joten siis vajeusta oli syntynyt noin 34,000 markkaa. Vajeaus oli täytetty osin valtion (8,800 markkaa) ja kaupungin (20,000 markkaa) antamalla apuharoilla, osin yksityisten lahjoittamalla varoilla.

Puheenalaisten kahden yrityksen turvaamiseksi tarvittava rahamäärä nousisi huomattavaan summaan, jota ei kävisi arvelematta paneminen kaupungin menosääntöön. Ennen sen suuntaisen ehdotuksen tekemistä oli sen tähden kysymys näiden soittokuntain vastaisesta asemasta selvitettävä. Siihen liittyen mitä edellä oli sanottu filharmonisen soittokunnan tehtävästä ja merkityksestä, lausui valiokunta käsityksensä, että kunnan taholta oli ehdottomasti ryhdyttävä toimenpiteisiin sellaisen soittokunnan olemassaolon turvaamiseksi, joka täyttäisi ne pääasialliset tehtävät, mitkä filharmoninen soittokunta oli toimintaohjelmaansa ottanut. Valiokunta oli niinkään sitä mieltä, että tämän soittokunnan jäsenlukua ei ollut taloudellisista syistä mainittavasti vähennettävä. Tuntuvasti toisenlaisessa suhteessa soitannollisen elämän vaatimukseen oli Helsingin torvisoittokunta. Sen esitykset eivät olleet samanasteisia kuin filharmonisen soittokunnan. Mutta toiselta puolen oli tunnustettava, että soittokunta täytti tehtävänsä helppotajuisen soitannon alalla, mikä seikka kunnan taholta olikin tunnustettu useana vuonna myöntämällä määrärahoja soittokunnan kannattamiseksi.

Näillä lausunnoillaan oli valiokunta tahtonut osottaa, että asiaa oli edelleen käsiteltävä sillä pohjalla, että puheenalaisten soittokuntain olemassaolo oli kunnan etujen vaatima ja että kunnalla oli aihetta ryhtyä asiaan niiden olemassaolon turvaamiseksi. Yksinkertaisinta olisi, että kaupunki tarpeellisella rahamäärällä avustaisi näitä soittokuntia, jotka muuten saisivat edelleen pysyä yksityisinä yrityksinä. Mutta kun täten kysymys niiden häiriintymättömästä olemisesta ei olisi lopullisesti järjestetty ja kaupunki näin menetellen

sitoutuisi asiaan, jonka kehitykseen kunnan taholta ei voitaisi mainittavasti vaikuttaa, oli valiokunta arvellut nykyisen asiointilan vaativan perinpohjaisempia toimenpiteitä ja asian ratkaisemista siihen suuntaan, että kaupunki määrättyjen rajain sisällä ottaisi orkesteriasian hoitoonsa. Niissä keskusteluissa, jotka olivat saattaneet valiokunnan tähän käsitykseen, oli etusijassa pohdittu kysymystä, olisiko taloudellista säästöä aikaansaataavissa sillä keinoin, että molemmat soittokunnat yhdistettäisiin yhdeksi liikkeeksi. Sitä varten laaditun ehdotuksen mukaan kävisi soittajain kokonaisluvun ehken supistaminen vähemmäksi filharmonisen soittokunnan ja Helsingin torvisoittokunnan jäsenten kokonaislukua näiden työskennellessä toisistaan erillään, koska osan soittajista kävisi tarpeen mukaan siirtäminen toisesta ryhmästä toiseen. Luonnollista niinkään olisi, että näin ollen Helsingin torvisoittokunnan järjestämän jouhiorkesterin kävisi lakkauttaminen. Siten palkkausmenot vähenisivät, jota paitsi säästöjä ehkä saataisiin syntymään muissakin erissä koko yrityksen ollessa yhtenäisessä johdossa. Tätä ehdotusta vastaan oli huomautettu, että soittokuntain ollessa ahkerassa käytännössä syntyisi haittoja mainitusta soittajain jakamisesta, jota paitsi taiteellinen puoli kärsisi, jos soittokunnat eivät saisi vapaasti ja toisistaan riippumatta käyttäjä toiminnalleen tarpeellisia voimia. Pelättävissä olisi niinkään, että syntyisi sisäisiä hankauksia, joten rauhallinen työ häiriytyisi. Omalta osaltaan valiokunta piti tässä mainittuja soittokuntain yhdistämisestä johtuvia hankaluuksia ratkaisevina, erittäinkin siihen nähden että taiteellinen puoli joutuisi kärsimään. Valiokunta oli sentähden yhtynyt siihen käsitykseen, että ryhdyttäessä näihin toimenpiteisiin, joita tässä oli lähinnä edellytetty, konserttisoittokunta oli järjestettävä torvisoittokunnasta erilliseksi yritykseksi.

Kun toistaiseksi ei liene toiveita valtioavun saamisesta tämän, pääkaupungin ja koko maamme soitannollista elämää keskittävän soittokunnan voimassapitoon, seurasi tästä, että kunnan annettavan avustuksen määrää oli tuntuvasti korotettava. Mahdottomalta nimittäin näytti, että yksityinen uhraavaisuus voisi tässä esiintyä auttajana, jota paitsi sitä tietä ei saavutettaisi yritykselle välttämätöntä turvallista ja vakavaa pohjaa. Mutta jos kunta antaisi tarpeellisen avustuksen ja siten takaisi yrityksen, niin näytti asianmukaiselta, että astuttiin täysi askel ja että filharmoninen soittokunta järjestettiin uudestaan niin, että se lakkasi olemasta yksityisenä yrityksenä ja siirtyi kaupungin hoitoon, jotta kaupunki jollakin elimellään voi pitää silmällä ja johtaa soittokunnan toimintaa, hoitaa sen taloutta ja siten myös edistää soittokunnan työn taloudellisen tuloksen paranemista. Jos nämä näkökohdat saisivat osakseen huomiota, oli valiokunnan

mielestä kaikki täytäntöönpanotoimet annettava kaupunginvaltuuston valitseman vakinaisen, laajalla toimivalla ja varustetun musiikkilautakunnan huoleksi. Tähän lautakuntaan tulisi kuulua viisi varsinaista ja kaksi varajäsentä.

Valiokunta oli voinut todeta, että sopivien suurempien konserttihuoneistojen puute oli vaikuttanut ja tietysti vastedeskin vaikuttaisi haitallisesti orkesteriyrityksen talouteen. Oli luultavaa että, jos tässä kohden tarkoituksenmukaiset olot saataisiin aikaan, tämä seikka voimakkaasti edistäisi sekä soitannollista elämää että sen vastaisen kehityksen taloudellisia edellytyksiä. Tällä viittauksella oli valiokunta ainoastaan tahtonut huomauttaa vieläkin yhdestä vastaisen musiikkilautakunnan seikkaperäistä käsittelyä kaipaavasta seikasta, jotta lautakunta vähitellen kokoisi tilastotietoja konserttipalatsikysymyksen ratkaisun pohjaksi.

Helsingin torvisoittokunta oli, niinkuin edellä esitetyistä numerotiedoista näkyi, taloudellisessa suhteessa saavuttanut verraten edullisen aseman, joka ei kaivannut perinjuurista uudistusta. Päinvastoin näytti tarkoituksenmukaisemmalta, että tämä yritys, joka tarmokkaasti johdettuna oli toiminnut yksinomaan käytännölliseen suuntaan, toistaiseksi pysytettäisiin yksityisenä liikkeenä, jonka helposti kävisi sovittaminen kulloinkin vaihtelevan tarpeen vaatimusten mukaan. Valiokunta oli sentähden sitä mieltä, että kaupungin toimenpiteet Helsingin torvisoittokunnan olemassaolon turvaamiseksi nykyään kävi rajoittaminen siihen, että luvattiin määrätty raha-apu vastaisen musiikkilautakunnan tarkemmin määrättävin ehdoin, kuitenkin siten, että tämä avustus nimenomaan tarkoitti ainoastaan itse torvisoittokuntaa, mutta ei sen yhteydessä olevaa jouhiorkesteria.

Siinä tapauksessa että päätettäisiin orkesteriasia ratkaista edellä puollettuun suuntaan, oli tietenkin ryhdyttävä lähempiin keskusteluihin niiden henkilöiden kanssa, joilla oli oikeus käyttää puhevaltaa osakeyhtiö Helsingin filharmonisen soittokunnan puolesta. Jos yhtiön taholta näissä keskusteluissa vaadittaisiin orkesteriyrityksen edelleen pysyttämistä osakeyhtiön omana, ei kunnalla näyttänyt olevan syytä käydä sitä estämään, mutta ei myöskään luvata yhtiölle avustusta, ellei voitu esittää sellaisia takeita soittokunnan olemassaolon ja tyydyttävän toiminnan turvaamisesta, että orkesteriasian voi katsoa tulleen ratkaistuksi kunnan oikeutettujen vaatimusten mukaisesti. Jos taas keskusteluista olisi tuloksena, että kaupunki ottaisi soittokunnan haltuunsa, kulunee jokin aika, ennenkuin kaikki tähän kuuluvat yksityisseikat saataisiin tyydyttävästi järjestetyiksi. Tuona aikana soittokunta tuskin voisi tulla toimeen rahalliset avustuksetta, minkätähden kävisi tarpeelliseksi kaupungin

antaa kohtuullinen rahamäärä soittajain palkkauksen turvaamiseksi. Niinikään näytti olevan määrättävä, että kaupunki ottaessaan soitto-kunnan haltuunsa sitoutui ainoastaan sen vastaiseen voimassapitoon, mutta ei missään kohdin esiintymään orkesteriyhtiön saamamiesten hyväksi.

Paitsi soittokuntain avustamisanomuksia oli kaupunginvaltuus-tolle annettu kolme eri anomusta, joissa pyydettiin avustusta tåkäläisille teatteriyrityksille. Avustuksia olivat m. m. anoneet Ruotsalaisen teatterin kannatusyhdistys sanotulle teatterille ja Folkteatterille yhteisesti 14,000 markkaa aikaisempain määrärahaain lisäksi, joita oli myönnetty 8,000 markkaa Ruotsalaiselle teatterille ja 3,000 markkaa Folkteatterille, sekä aktiebolaget Folkteatern, joka erikseen oli anonut 9,000 markan määrärahaa tälle teatterille. Ruotsalaisen teatterin kannatusyhdistys sai nykyään valtioapua 31,500 markkaa, jonka määrän lisäksi oli edellytetty saatavan vuotuinen 8,500 markan lisämääräraha k. senaatin jo pari vuotta takaperin tekemän esityksen nojalla, vaikkei viimeksi mainittua rahamäärää vielä kuitenkaan ollut maksettu. Hakukirjain oheinen voitto- ja tappiolaskelma näytöntövuodelta 1910—11 osotti vajauksen mainittuna vuonna nousseen 22,730 markkaan 53 penniin. Aktiebolaget Folkteatern taas oli saanut vuotuista valtioapua 10,000—12,000 markkaa; näytöntövuonna 1910—11 oli valtioapu ollut 10,000 markkaa. Kaupunginvaltuusto oli yritykselle sanotuksi vuodeksi myöntänyt 3,000 markan kannatusavun, joten Folkteatern oli sinä vuonna saanut apurahoja kaikkiaan 13,000 markkaa. Hakukirjain oheinen tulo- ja menolaskelma osotti vajausta 19,663 markkaa 13 penniä. Kunnalliselta näkökannalta ei valiokunnan mielestä saattanut syntyä epäilyksiä sen johdosta että kunta kannatti tämänlaatuisia yrityksiä. Mutta toiselta puolen ei näiden tarkoitusten aiheuttama, kasvamistaan kasvava menoerä voinut olla herättämättä arveluja. Valiokunta oli sentähden sitä mieltä, että ne lisämäärärahat, mitkä ruotsalaisille teattereille nyt ehkä annettaisiin, oli nimenomaan myönnettävä ainoastaan täksi kerraksi tarkoitettuina tilapäisinä avustuksina, jotteivät myönnetyt rahamäärät esiintyisi lisäyksinä tähänastisiin kutakuinkin säännöllisesti myönnettyihin ja menosääntöön merkittyihin avustusmääriin. Avustusmääräin suuruuteen nähden oli valiokunta ollut sitä mieltä, että Ruotsalaiselle teatterille olisi myönnettävä 5,000 markkaa ja Folkteatterille 9,000 markkaa.

Valiokunta oli edelleen lausunut mielensä Helsingin soitannollisen yhdistyksen toimikunnan valiokunnalle lähettämän kirjelmän johdosta, jossa toimikunta, edellyttäen filharmonisen soitto-kunnan yhteydessä toimineen orkesterikoulun lakkaavan, tarjoutui Helsingin musiikkiopistossa tarpeen mukaan pitämään tarjona sel-

laistenkin orkesterisoittimien opetusta, joita tähän asti ei ollut kuulunut musiikkiopiston oppiaineisiin, siinä tapauksessa että kaupunginvaltuusto tällaisen opetussuunnitelman laajennuksen johdosta Helsingin soitannolliselle yhdistykselle takaisi saman raha-avun, minkä orkesterikoulu tähän asti oli saanut. Valiokunta ei pitänyt edellä olevan esityksen tarkempaa pohtimista nykyään tarpeellisenä sekä ehdotti sentähden, että kirjelmässä esitetty asia lähetettäisiin ehdotettuun musiikkilautakuntaan valmisteltavaksi.

Lopuksi valiokunta ilmoitti, että kaupunginvaltuustolle oli Helsingin ruotsalaiselta työväenyhdistykseltä saapunut puheenalaista asiaa koskeva kirjelmä, jossa huomautettiin että, kun kaupungin, ennenkuin se ryhtyi pitämään voimassa taiteellisia laitoksia, olisi kannatettava ja voimassapidettävä kaupungin koko väestöä ja erittäinkin sen syviä rivejä hyödyttäviä yrityksiä, niinkuin sairaan- ja köyhäinhoidon parantamista, työväenopiston aikaansaamista y. m., kaupunginvaltuuston tulisi olla edellä mainittujen sivistyslaitosten avustusanomuksia huomioon ottamatta. Valiokunta oli sitä mieltä, että kaupunginvaltuustolla tietenkin oli aihetta ottaa huomioon mainitussa kirjelmässä kosketellut vaatimuksetkin, mutta ei katsonut siitä seuraavan, että edellä puheena olleista sivistystarkeituksista ei olisi sitä paitsi pidettävä huolta.

Edellä lausutun johdosta valiokunta esitti hyväksyttäväksi 8 eri kohtaan laatimansa lähemmän ehdotuksen asiasta.

Tässä yhteydessä esiteltiin valiokunnan eri kirjelmässä tekemä esitys 10,000 markan lisämäärärahan myöntämisestä filharmoniselle orkesterille ja Helsingin torvisoittokunnalle palkkausavuksi.

Myöntyen¹⁾ valiokunnan esitykseen mainittujen 10,000 markan osottamisesta maksettavaksi valtuuston käyttövaroista päätti kaupunginvaltuusto osin valiokuntaan palauttaa ja osin panna pöydälle valiokunnan mietinnössä tehdyt ehdotukset.

Sittenkun valiokunta uudessa mietinnössä²⁾ oli sekä eräiltä kohdin täydentänyt asiasta antamaansa selvitystä että myös ilmoittanut alustavissa keskusteluissa filharmonisen orkesterin johtavain henkilöjen kanssa vakuuttuneensa siitä, että yrityksen uudesti järjestämistä valiokunnan ehdottamalla pohjalla tervehdittäisiin tyytyväisyydellä, sekä tehnyt alustavan sopimuksen filharmonisen orkesterin nuottikirjaston luovuttamisesta, jota paitsi Helsingin torvisoittokunnan kannatusyhdistyksen johtokunta oli valtuustolle antanut kirjoituksen asiasta, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto, osittain äänestettyään:

¹⁾ Valt. pöytäk. tamnik. 30 p. 33 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 8. —

³⁾ Valt. pöytäk. helmik. 13 p. 30 §.

1. täkäläisten soittokuntain tilan järjestämistä varten asettaa musiikkilautakunnan, johon kuuluisi viisi varsinaista ja kaksi varajäsentä;

2. antaa tämän lautakunnan tehtäväksi:

a) kaikkiaan enintään 75,000 markan suuruisen vuosimäärärahan pohjalla syksystä 1912 lähtien järjestää orkesterikysymyksen siihen suuntaan, että mainittu rahamäärä tai jokin osa siitä kannatusapuna annetaan yhtiölle, musiikkiyhdistykselle tahi yksityishenkilölle, jonka tarpeellisia taiteellisia ja taloudellisia edellytyksiä omaavana katsotaan voivan joka kohdassa tyydyttää täkäläisten soitannollisten harrastusten oikeutetut vaatimukset orkesterimusiikkiin nähden;

b) siinä tapauksessa että asiaa ei voida järjestää kannatusavun pohjalla, käydä asettamaan kaupungin omaa orkesteria samaa tarkoitusta varten, ollen kuitenkin lopullinen ehdotus asiasta alistettava kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja hyväksyttäväksi;

c) mahdollisimman pian ja viimeistään ennen huhtikuun 15 päivää kaupunginvaltuustolle antaa selonteon siitä, mitä lautakunta asiassa on tehnyt, sekä ehdotuksen lautakunnan johtosäännöksi;

3. kuluvaksi soitantokaudeksi filharmonisen orkesterin henkilökunnan palkkain turvaamiseksi osottaa 15,000 markkaa niiden kaikkiaan 20,000 markan lisäksi, jotka kaupunginvaltuusto sitä ennen on orkesteriyrityksiä varten myöntänyt ja joista 15,000 markkaa jo on viimeksi mainitulle orkesterille maksettu, jota paitsi jällellä olevat 5,000 markkaa on sille varattu;

4. myöntää Helsingin torvisoittokunnalle sen toimintaa varten kuluvan kalenterivuoden alkupuoliskolla 14,400 markan kannatusavun;

5. aikaisemmin myönnettyjen määrärahaan lisäksi kannatusapuina antaa Ruotsalaisen teatterin kannatusyhdistykselle 5,000 markkaa ja aktiebolaget Folkteatern yhtiölle 9,000 markkaa; sekä

6. jättää kysymykset sopivan konserttihuoneiston aikaansaamisesta ja filharmonisen orkesterin voimassapitämän orkesterikoulun asemasta musiikkilautakunnan vastaisen alotteen varaan.

Edellä luetellut määrärahasummat oli maksettava kaupunginvaltuuston käyttövaroista.

Sittemmin ilmoitti kaupunginvaltuuston asettama lautakunta kirjelmässä helmikuun 22 päivältä tehneensä kapellimestari Schnéevoigtin kanssa sopimuksen orkesterikysymyksen ratkaisemisesta. Kapellimestari Schnéevoigtin kanssa tehty välikirja sisälsi m. m. seuraavaa:

Sillä ehdolla että sai kokonaan käytettäväkseen luvatusavun sitoutui orkesterinjohtaja valitsemansa apulaisjohtajan

ja taloudenhoitajan avulla syyskuun 15 päivän 1912 ja toukokuun 15 päivän 1913 välisenä soitantokautena itsenäisesti ja omalla vastuullaan järjestämään ja voimassapitämään uuden orkesterirytyksen pääkaupungin musiikkitarpeiden tyydyttämiseksi niin laajasti, kuin kaupunginvaltuuston päätös osotti. Soittokunnan johtaja sitoutui asettamaan ensiluokkaisen, vähintään 49 soittajaa käsittävän symfoniaorkesterin. Tämän orkesterin rinnalle ja sen kanssa yhteiseen hallintoon, mutta apulaisjohtajan johtoon asetettaisiin 16-miehinen torvenpuhaltajain kantajoukko, joka soitantokaudella, ehdollisesti symfoniaorkesterin torvensoittajilla vahvistettuna, esittäisi torvisoittoa vaatimattomammassa musiikkitilaisuuksissa sekä kesäkuukausina, täydennettynä vähintään 25 miehiseksi, orkesterirytyksestä erillisenä soittokuntana tyydyttäisi ulkoilmamusiikin tarvetta. Yhteisen orkesterirytyksen taiteellisen ja taloudellisen johdon ylivalvojana toimisi musiikkilautakunta. Symfoniaorkesterin tulisi tavallisesti avustaa ooppera- ja teatterinäytännöissä sekä esiintyvän taiteilijain konserteissa. Orkesterinjohtaja olisi velvollinen varaamaan koti- ja ulkomaisille johtajille tilaisuutta vierailuesityksiin. Kotimaisten säveltäjäin tulisi saada tilaisuus kustannuksitta esittää ja johtaa teoksiaan juhlallisissa musiikkitilaisuuksissa. Orkesterin johto sitoutui konserttivuoden varrella toimeenpanemaan halpahintaisia kansansymfonia- ja kansankonsertteja sekä maksutomia konsertteja, etusijassa työväestölle.

Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että mainittu kirjelmä oli valtuuston kansliassa pidettävä niiden valtuusmiesten nähtävänä, jotka halusivat siihen lähemmin tutustua.

Sen johdosta että rahatoimikamari oli pyytänyt lähempää määräystä, miten filharmoniselle seuralle vuodeksi 1911 myönnetystä määrärahasta nostamatta oleva osa, 1,000 markkaa, olisi seuralle maksettava, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto kärkeä kamarin osottaa mainitun rahamäärän seuralle maksettavaksi.

Filharmonisen seuran johtokunnan kaupunginvaltuustolle tekemän anomuksen lisävastuksen myöntämisestä seuran orkesterille valtuusto, musiikkilautakunnan annettua lausunnon asiasta, epäsi ³⁾, mutta ilmoitti samalla, että filharmoniselle seuralle aikaisemmin myönnetystä määrärahasta jälellä olevan osan saisi heti seuralle maksaa siihen katsomatta, mihin aikaan seura halusi lopettaa silloisen soitantokauden.

Sen johdosta että kaupunginvaltuusto edellä mainitulla päätöksellään oli jättänyt kysymyksen filharmonisen orkesterin voi-

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 31 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. 21 §.
— ³⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 16 p. 32 §.

massapitämän orkesterikoulun asemasta musiikkilautakunnan vastaisen aloitteen varaan, ilmoitti lautakunta kirjelmässä marraskuun 29 päivästä yksissä neuvoin avukseen kutsumainsa ammattimiesten kera valmistelleensa asiaa alustavasti ja silloin tullessa siihen käsitykseen, että orkesterikoulun pysyttäminen oli musiikkielämän etujen vaatima sekä että tämän koulun yhdistäminen Helsingin musiikkiopistoon tarjosi kaikilta näkökannoilta onnellisimman ja luonnollisimman ratkaisun asialle. Kun ei orkesterikoulua kuitenkaan filharmonisen seuran henkisenä omaisuutena käynyt uudesti järjestäminen musiikkiopistoon yhdistämällä, ellei seura tehnyt välitöntä aloitetta tässä kohden, oli lautakunta jättänyt muun toimenpiteen asiassa sillensä tuollaista aloitetta odotellessaan, minkä ohessa lautakunta oli asianomaisille huomauttanut suotavaksi alustavain keskustelujen pitämistä mainittujen kahden laitoksen kesken asian järjestämiseksi. Sittemmin oli musiikkiopiston johtokunta kuitenkin lautakunnalle ilmoittanut, ettei johtokunta ollut filharmonisen seuran taholta saanut mitään ilmoitusta asiasta sekä että kaikki muut toimenpiteet musiikkiopiston puolelta olivat saaneet raueta. Näin ollen ei lautakunta ollut katsonut asian silloisessa vaiheessaan kaipaavan enempää aloitetta lautakunnan puolelta.

Musiikkilautakunnan kirjelmää esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, ettei se aiheuttanut toimenpidettä valtuuston puolelta.

Vahvistaessaan 1913 vuoden menosäännön myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto Ruotsalaiselle teatterille 8,000 markkaa, Kansallisteatterille 8,000 markkaa, Folkteatterille 3,000 markkaa, Kansan Näyttämölle 3,000 markkaa sekä Helsingin symfoniaorkesterille vuoden jälkipuoliskoksi 37,500 markkaa.

Evättyjä anomuksia apurahan myöntämisestä ulkoilmateattereille.

Helkanäyttämö osakeyhtiön johtokunnan anomuksen 10,000 markan apurahan myöntämisestä teatterinäytäntöjen järjestämiseksi ulkosalla Seurasaarella kaupunginvaltuusto epäsi ³⁾.

Samaten epäsi ³⁾ kaupunginvaltuusto aktiebolaget Folkteatern yhtiön johtokunnan anomuksen 5,000 markan apurahan myöntämisestä ulkoilmanäytäntöjen toimeenpanemiseksi Eläintarhassa.

Majoituslautakunnan vahtimestarin palkkauksen korottaminen.

Majoituslautakunnan esityksestä päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto korottaa lautakunnan vahtimestarin palkkion 1,200 markkaan vuodessa, maaliskuun 1 päivästä lukien, ja oli tämän johdosta vuodelta 1912 tarpeelliseksi käyvä lisämääräraha maksettava valtuuston käyttövaroista.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. 18 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 21 ja 22 §. Ks. myös tätä kert. siv. 28. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. 34 §.

Lopullisesti esiteltäessä kysymystä m. m. ohjesäännön antamisesta kaupungin teknillisille laitoksille 1) vahvasti 2) kaupunginvaltuusto seuraavan vuosirahansäännön:

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen vuosirahansääntö.

Helsingin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen vuosirahansääntö.

Palkkiota hallituksen jäsenille hallituksen määräyksen mukaan	Smk	10,000:—
Hallituksen sihteerin palkkio	„	3,000:—
Tarverahoja	„	900:—
	<u>Yhteensä Smk</u>	<u>13,900:—</u>

josta määrästä 4,633 markkaa 33 penniä oli pantava maksettavaksi kunkin laitoksen menosäännöstä.

Vastamainitussa tilaisuudessa päätti 2) kaupunginvaltuusto kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksestä:

vesijohtolaitoksen toimitusjohtajalle maksettavaksi vuokra-
rahoja 2,000 markkaa, 1912 vuoden alusta lukien; sekä

vesijohtolaitokseen perustettavaksi kassanhoitajanviran 2,100
markan vuosipalkalla.

Vuokrarahoja vesijohtolaitoksen toimitusjohtajalle ja kassanhoitajanviran perustaminen samaan laitokseen.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksestä myönsi 3) kaupunginvaltuusto kaasulaitoksen johtotyöosaston insinöörille A. Vinocourille kivulloisuuden johdosta anottua virkavapautta kesä-, heinä- ja elokuun ajaksi, suoden hänelle kaksi kolmasosaa palkastaan virkavapauden aikana sekä suostuen siihen, että viransijaisen palkkaamiseksi mainittuna aikana saisi kaasulaitoksen varoista maksaa kaikkiaan 1,100 markkaa 1 pennin.

Virkavapautta kaasulaitoksen insinöörille A. Vinocourille sekä määräraha viransijaisen palkkaamiseen.

Niinikään kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksestä myönsi 4) kaupunginvaltuusto kaasulaitoksen rahanperijälle F. Ollbergille kivulloisuuden tähden anottua virkavapauttahein äkuun 1 päivään, suoden hänelle kaksi kolmannesta palkastaan sekä suostuen siihen, että viransijaisen palkkaamiseksi virkavapauden aikana saisi kaasulaitoksen varoista maksaa 110 markkaa.

Virkavapautta kaasulaitoksen rahanperijälle F. Ollbergille sekä määräraha viransijaisen palkkaamiseen.

Rahatoimikamariin lähetetyssä, kaupunginvaltuustolle osotetussa kirjelmässä 5) lokakuun 2 päivältä esitti kaupungin teknillisten laitosten hallitus kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

Evätty esitys henkilökohtaisten palkanlisäysten myöntämisestä teknillisten laitosten virkailijoille.

että alempana mainituille kaupungin teknillisten laitosten virkailijoille myönnettäisiin sääntönäisten palkkaetujensa lisäksi henkilö-

1) Ks. tätä kert. siv. 242 ja seur. — 2) Valt. pöytäk. huhtik. 30 p. 21 §. —

3) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 40 §. — 4) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 41 §. — 5) Valt. pain. asiakirj. n:o 64.

kohtaista palkanlisäystä tammikuun 1 päivästä 1913 lukien seuraavat vuotuiset määrät:

Vesijohtolaitos.

Toimitusjohtajalle, insinööri A. Skogille	Smk	3,000: —
Assistentille, insinööri J. Lilljalle	„	1,200: —
Kemistille, filosofianmaisteri G. K. Bergmanille	„	1,200: —

Kaasulaitos.

Toimitusjohtajalle, insinööri, vapaaherra E. Cedercreutzille	Smk	3,000: —
Assistentille, insinööri A. Häggblomille	„	1,200: —

Sähkölaitos.

Toimitusjohtajalle, insinööri B. Wuolteelle	Smk	6,000: —
Assistentille, insinööri L. W. Åbergille	„	1,800: —
Käyttöinsinöörille, insinööri M. Heikinheimolle	„	1,800: —

Kirjelmässä 1) lokakuun 21 päivästä valtuustolle lähettäessään mainitun esityksen ehdotti rahatoimikamari sitä evättäväksi. Samalla kamari ilmoitti, että kaksi sen jäsentä oli kaikilta kohdin sekä yksi jäsen osittain puoltanut esitystä.

Asiaa esiteltäessä päätti 2) kaupunginvaltuusto äänestettyään 26 äänellä 16 vastaan evätä hallituksen esityksen. Mainitut 16 ääntä annettiin esityksen hyväksymisen puolesta, sikäli kuin se koski insinööri Wuolletta.

Uusien virkain
perustaminen
kaupungin tek-
nillisiin laitok-
siin.

Vahvistaessaan 1913 vuoden menosäännön päätti 3) kaupunginvaltuusto kaupungin teknillisiin laitoksiin perustettavaksi seuraavat uudet virat:

insinöörinviran vesijohtolaitokseen 4,500 markan vuosipalkalla;
kemistinviran kaasulaitokseen 4,800 markan palkalla;
avustavan johtotyöinsinöörinviran kaasulaitokseen 4,200 markan palkalla; sekä
laboraattori-insinöörinviran sähkölaitokseen 4,800 markan palkalla;

näiden virkain pitäjille taata 10 %:n korotuksen pohjapalkasta 5 ja 10 vuoden palveluksesta; sekä

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 64. — 2) Valt. pöytäk. marrask. 26 p. 18 §. —
3) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §.

antaa teknillisten laitosten hallituksen toimeksi täyttää virat kuusikuukautisen molemminpuolisen irtisanomisen ehdolla.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan marraskuun 14 päivänä 1911 oli päättänyt ¹⁾, että kaupungin teknillisten laitosten oli kaupungin obligatsioonilainoista saamistaan varoista suoritettava korkoa sama määrä, minkä kaupunki itse todellisesti näistä lainoista maksaa, korotettuna lähinnä korkeammaksi kymmenesosaprosentiksi, ollen laskelmassa otettava huomioon sekä pääomanalennukset että lainain hankintakustannukset, sekä että kaupungin teknillisten laitosten hallituksen tuli laatia eri laitosten kuoletussuunnitelma, huomioon ottamalla että korko ja vuotuinen kuoletus erotetaan toisistaan, sekä lähettää se kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi, lähetti hallitus kirjelmässä ²⁾ syyskuun 23 päivältä valtuustolle laatimansa teknillisten laitosten yhdenmukaisen kuoletussuunnitelman. Mainitussa kirjelmässä lausui hallitus m. m. seuraavaa:

Kaupungin teknillisten laitosten kuoletussuunnitelmat ja kirjanpito.

Periaatteellisesti oikeinta kaiketi olisi, että kaupungin teknillisten laitosten käyttämistään lainavaroista suoritettava korko, joka myös oli pantava kuoletustaulukon laskelman perustukseksi, määrättäisiin niiksi prosentimääriksi, mitkä laskelma osotti, kun lainakustannukset ja pääomanalennus otettiin lukuun; mutta tämän periaatteen tarkka noudattaminen tuotti käytännössä vaikeuksia, joita hallituksen mielestä ei käynyt sivuuttaminen. Jo nykyään olisi kaikkien kolmen teknillisen laitoksen suoritettava erisuuruista korkoa, nimittäin sähkölaitoksen 4.8 %, kaasutehtaan 5 % ja vesijohdotlaitoksen 4.7 %, joten eri laitosten kuoletustaulukotkin olisivat erilaiset. Tultuaan osallisiksi uusista lainoista, jotka oli otettu entisistä poikkeavin ehdoin, täytyisi teknillisten laitosten sen lisäksi joko järjestää kuoletuskirjanpitoa uudestilasketun taulukon mukaan taikka vuosien kuluessa noudattaa moniaita erilaisia kuoletustaulukkoja kunkin laitoksen eri osiin nähden. Tämän sekavuuden välttämiseksi kirjanpidossa ja samalla täyttääkseen rahatoimen vaatimuksen täyden korkohyvityksen saamiseen nähden hallitus puolestaan ehdotti, että kaikkien kolmen teknillisen laitoksen suoritettava korko määrättäisiin 5 %:ksi, koska siten pitemmäksi ajaksi saavutettaneet vakiintuneet lasku- ja kirjanpitoperusteet. Tämän ehdotuksen mukaisesti olikin 5 %:n korkomäärä pantu perusteeksi mainittua kuoletustaulukkoa laskettaessa.

Sittenkun rahatoimikamari oli antanut lausunnon ²⁾ ja valmistusvaliokunta mietinnön ³⁾ asiasta sekä budjettivaliokunta antanut lausuntonsa ⁴⁾, päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto:

¹⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 142 ja 143. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 61. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 72. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 79. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. 4 §.

vahvistaa teknillisten laitosten kirjaanpannusta perustamisarvosta laskettavan koron 5 %:ksi kaikkien kolmen laitoksen osalta;

hyväksyä teknillisten laitosten hallituksen kirjelmässä 1) toukokuun 17 päivältä 1911 esitetyn ehdotuksen laitosten perustamisarvon kuolettamiseksi sekä tähän esitykseen syyskuun 23 päivänä 1912 tehtyyn esitykseen liittyvän korko- ja kuoletustaulukon; ynnä velvoittaa teknillisten laitosten hallituksen pitämään sellaista kirjaa, että siitä käyvät selville sekä laitoksiin käytetty pääoma-arvo että niiden vuotuinen laskettu korko ja kuoletusmäärä ynnä laitosten sen lisäksi antama voitto.

Samalla päätti kaupunginvaltuusto antaa teknillisten laitosten hallituksen toimeksi laatia sekä valtuustolle lähettää mainittujen laitosten niiden osain kestävyystaulukon, jotka oli laitoksiin hankittu sen jälkeen kun tuollainen taulukko oli laitoksia varten kokonaisuudessaan laadittu.

Evätty esitys
teknillisten lai-
tosten kuole-
tusvarain käyt-
tämisestä uutis-
töihin.

Sittenkun kaupunginvaltuusto 1912 vuoden menosäännön vahvistaessaan oli rahatoimikamariin edelleen valmisteltavaksi lähettänyt 2) kysymyksen, miten teknillisten laitosten kuoletusvarat olisi käytettävä, esitti kamari kirjelmässä 3) lokakuun 17 päivältä valtuuston päätettäväksi, että teknillisten laitosten hallituksen tulee erikoisia budjettiehdotuksiaan laatiessaan varata teknillisten laitosten uutistöihin ne rahamäärät, mitkä vastaavat teknillisten laitosten vahvistetun kuoletussuunnitelman mukaan kaupunginkassaan suoritettavan vuotuismaksun ja sen vuotuismaksun välistä erotusta, minkä kaupunki maksaa teknillisille laitoksille antamistaan obligationilainansa osista.

Valmistusvaliokunnan 4) ja budjettivaliokunnan 5) ehdotettua rahatoimikamarin esitystä evättäväksi jätti 6) kaupunginvaltuusto sen huomioon ottamatta.

Evätty esitys
vesijohto- ja
sähkölaitoksen
pääomavelan
tileistä poista-
misesta.

Kirjelmässä 7) maaliskuun 8 päivältä esitti kaupungin teknillisten laitosten hallitus mainitsemillaan syillä, että kaupunginvaltuusto päättäisi vesijohto- ja sähkölaitoksen vuonna 1911 tuottamasta voitosta vähennettäväksi näiden laitosten pääomavelkaa 61,775 markkaa 46 penniä vesijohtolaitoksen ja 51,368 markkaa 98 penniä sähkölaitoksen osalta.

Sittenkun rahatoimikamari 7) oli puoltanut myöntymistä hallituksen esitykseen, mutta valmistusvaliokunta 4) ja budjettivaliokunta 5) olivat ehdottaneet sitä evättäväksi, jätti 6) kaupunginvaltuusto mainitun esityksen huomioon ottamatta.

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 43 vuodelta 1911. — 2) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 189. — 3) Valt. pain. asiakirj. n:o 62. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 72. — 5) Valt. pain. asiakirj. n:o 79. — 6) Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. 4 §. — 7) Valt. pain. asiakirj. n:o 63.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen tekemän, rahatoimikamarin kirjelmässä helmikuun 8 päivältä valtuustolle lähetetyn esityksen johdosta, että m. m. vuokrattaisiin tarpeellinen näyttelyhuoneisto varastohuoneineen kaasulaitosta varten, päätti 1) kaupunginvaltuusto oikeuttaa hallituksen mainittua tarkoitusta varten enintään 6,500 markan vuosivuokrasta ja enintään viiden vuoden ajaksi Kasarminkadun talosta n:o 34 vuokraamaan tarvittavan huoneiston sekä tämän huoneiston sisustamiseen kaasulaitoksen 1912 vuoden voittovaroista käyttämään arviolta 2,500 markkaa.

Näyttelyhuoneiston vuokraaminen ja sisustaminen kaasulaitosta varten.

Sittenkun lisätty kaupunginvaltuusto kuitenkin kokouksessaan maaliskuun 26 päivänä oli päättänyt 2) sähkölaitokselle ostaa Pikku Robertinkadun talon ja tontin n:o 8, oli edellä mainittu vuokra-asia saanut raueta, koska kaasu- ja sähkölaitoksen tarvitsema laajempi huoneistotila oli arveltu olevan toistaiseksi tyydytettävissä käyttämällä mainitulla tontilla olevia puurakennuksia. Tämä ei kuitenkaan ollut osottautunut käyvän päinsä. Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksestä ja rahatoimikamarin ehdotuksesta 3) päätti 4) kaupunginvaltuusto sentähden, että Kasarminkadun talosta n:o 34 oli kaasulaitoksen varalle vuokrattava myymälä- ja makasiinihuoneisto lokakuun 1 päivästä 1912 kesäkuun 1 päivään 1915 6,500 markan vuosivuokrasta, lämpö siihen luettuna, ja oli vuodelta 1912 menevä vuokramäärä 1,625 markkaa pantava maksettavaksi kaasulaitoksen samanvuotisista voittovaroista.

Täkäläisen diakonissalaitoksen tekemän anomuksen johdosta sekä rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti päätti 5) kaupunginvaltuusto myöntää mainitulle laitokselle 40 %:n alennuksen vedenkulutusmaksuista enintään 17,000 kuutiometrin kulutusmäärään asti viitenä vuonna, 1912 vuoden alusta lukien, sekä 399 markalla 55 pennillä vähentää sitä vesimaksua, mikä vuodelta 1911 ylitti vahvistetun suurimman määrän.

Vedenkulutusmaksujen alentaminen.

Helsingin sairaskodin johtokunnan anomuksen saada vapautus velvollisuudesta suorittaa maksua kodissa kulutetusta vedestä kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin lausunnon mukaisesti epäsi 6).

Evätty vesimaksun vapautusanomus.

Kirjelmässä 7) toukokuun 24 päivältä lähetti kaupungin teknillisten laitosten hallitus valtuustolle laatimansa ehdotuksen sähkölaitoksesta annettavan sähkövoiman hintataksaksi.

Sähkövoiman hintataksa.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta vahvisti 8) kaupunginvaltuusto mainitun taksan erään vähäisen muutoksen tehtyään seuraavaksi:

1) Valt. pöytäk. helmik. 13 p. 20 §. — 2) Ks. tätä kert. siv. 5 ja 6. — 3) Rtk. kirj. elok. 29 p. n:o 453. — 4) Valt. pöytäk. syysk. 24 p. 6 §. — 5) Valt. pöytäk. toukok. 14 p. 41 §. — 6) Valt. pöytäk. marrask. 26 p. 15 §. — 7) Valt. pain. asiakirj. n:o 44. — 8) Valt. pöytäk. syysk. 10 p. 44 §.

Helsingin kaupungin sähkölaitoksesta annettavan sähkövoiman käyttämisessä noudatettava taksa.

1 §.

Valaistustarkoitukseen käytettävästä sähkövoimasta maksetaan:

- a) käyttäessä kilowattituntimittaria 50 penniä kilowattitunnilta;
- b) käyttäessä virranrajoittajaa enintään 5 metallilankalamppua varten, joista kukin on keskimäärin 25 normaalikynttilää ja laskien noin 1 watin normaalikynttilää kohti, 15 markkaa vuotta ja 25 normaalikynttilän metallilankalamppua tai vastaavaa liittämisarvoa kohti, joka maksu suoritetaan puoli-vuosittain etukäteen tai laitoksen harkinnan mukaan jaettuna lyhemmille ajanjaksoille, kuitenkin aina etukäteen.

2 §.

Porras- ja pihavalaistukseen käytettävästä sähkövoimasta maksetaan 40 penniä kilowattitunnilta.

3 §.

Sähkövoimasta, jota otetaan moottorien käyttövoimaksi tai muihin teollisuustarkoituksiin, niihin luettuina valokuvauksessa, kopioimisessa y. m. käytettäviin lamppeihin samoin kuin silytykseen, keittämiseen, lämmitykseen ja siirrettävien patterien lataukseen tarvittava virta, maksetaan 25 penniä kilowattitunnilta.

4 §.

Tilaaaja, joka haluaa käyttää saman sähköjohdon ja mittarin virtaa sekä valaistukseen että taloustarkoituksiin, kuten silytykseen, keittämiseen y. m., suorittaa, paitsi 25 pennin maksua kilowattitunnilta kaikesta mittarin osottamasta virrankulutuksesta, pohjamaksua valaistusvirrasta, joka maksu lasketaan siten, että kustakin korkeintaan 50 normaalikynttilän metallilankalampusta suoritetaan 6 markkaa ja hiililankalampusta 12 markkaa vuodessa. Tätä pohjamaksua velotaan 70 penniä tai 1 markka 40 penniä lamppua kohti talvi-kuukausilta lokakuusta maaliskuuhun ja 30 penniä tai 60 penniä kesäkuukausilta huhtikuusta syyskuuhun.

5 §.

Hallitus saa harkintansa mukaan erinäisissä tapauksissa myöntää hinnanalennusta varsinkin sellaisille suurenpuoleisille tilaajille, joiden virrankulutus osottaa erittäin suotuisaa suhdetta maksimalisesti otetun tehon ja kulutettujen kilowattituntien kokonaismäärän kesken.

Samanaisten olojen vallitessa on hallituksella oikeus määrätä erityiset hinnat sellaisille suurenpuoleisille virrankuluttajille, jotka saavat korkeajännitteistä kiertovirtaa.

6 §.

Omain sähkölaitosten omistajille, jotka kaupungin laitoksesta ottavat ainoastaan osan sähkövoimatarpeestaan, määrää hallitus hinnan harkintansa mukaan kussakin eri tapauksessa, ollen hallituksen asia myös lähemmin määrätä sellaisten tilaajain liittymisen teknilliset edellytykset.

7 §.

Tilaaajan yhden vuoden aikana samassa paikassa kuluttamasta sähkövoimasta myönnetään alennusta:

3 % vuosikulutuksen ollessa vähintään 3,000: — Smk;

kulutuksen ollessa suurempi, 1 % kutakin tuhatta markkaa kohti korkeintaan 20 %:iin asti.

Täysien tuhansien markkain välisestä vuosikulutuksesta lasketaan alennus täysiä satalukuja vastaavilla kymmenyksillä.

Yli 20,000: — Smk:n menevästä vuosikulutuksesta myönnetään alennusta erityisen sopimuksen mukaan.

8 §.

Virrankulutuksen mittaamiseksi asetetaan jokaisen vähintään 3 lampua käyttävän tilaaajan asuntoon maksutta sähkömittari. Jokaisesta tämän lisäksi tarvittavasta mittarista, jonka tilaaja haluaa asetettavaksi samaan sisäjohtoon, samoin kuin 3 lampua pienemmälle määrälle tarvittavasta mittaristakin, suoritetaan vuokra erityisen taksan mukaan.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan lokakuun 3 päivänä 1911 oli päättänyt 1) kaupungin teknillisten laitosten hallitukselta vaatia tarkempaa selvitystä hallituksen esittämästä kysymyksestä, joka koski korvauksen hankkimista kustannuksista, joita oli ollut talojen liittämistä sähkölaitoksen johtoverkkoon, antoi 2) hallitus sellaisen selvityksen.

Kysymys talojen liittämistä sähkölaitoksen johtoverkkoon olleiden kustannusten korvaamisesta.

Tämän asian yhteydessä esiteltiin Helsingfors elektriska belysningsaktiebolag yhtiön kaupunginvaltuustolle antama kirjoitus, jossa yhtiö sekä teki selkoa yhtiön ja kaupungin teknillisten laitosten hallituksen välillä olleista, mutta sittemmin keskeytyneistä keskusteluista sopimuksen aikaansaamiseksi yhtiön virrankuluttajain luovuttamisesta kaupungin sähkölaitokselle että myös esitti uuden tarjouksen mainittua tarkoitusta varten tehtäväksi sopimukseksi aikaisemmin esitettyjen ehtojen pohjalla.

Sopimus Helsingfors elektriska belysningsaktiebolag yhtiön virrankuluttajain luovuttamisesta kaupungin sähkölaitokselle.

Ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä päätti 3) kaupunginvaltuusto lausunnon saamiseksi lähettää nämä asiat rahatoimikamariin, jonka tuli antaa pyydetty lausunto hankittuaan lausunnon kaupungin teknillisten laitosten hallitukselta.

Rahatoimikamari antoi sittemmin esityksen 2) asiasta. Siinä kamari m. m. lausui, että molemmat asianosaiset olivat keskustelujen pohjalla yhtyneet mainitun esityksen oheiseen ehdotukseen kaupungin sähkölaitoksen ja Helsingfors elektriska belysningsaktiebolag yhtiön väliseksi sopimukseksi. Tämä ehdotus sisälsi pääasiassa: että yhtiö sitoutui heinäkuun 1 päivästä 1912 lähtien lakkauttamaan kaiken virranantonsa Helsingin kaupungin sähkölaitoksen toimialueella,

1) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 148. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 28. — 3) Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. 15 §.

paitsi mikäli virtaa annettiin sinä aikana, jolloin yhtiön virran-kuluttajia yhdistettiin sähkölaitoksen johtoverkkoon, sekä että kaupungin sähkölaitos sitoutui verkkoonsa liittämään kaikki yhtiön tilaajat heinäkuun 1 ja lokakuun 1 päivän välisenä aikana 1912 ja antamaan heille virtaa samasta hinnasta ja samoilla ehdoilla, kuin kaupungin sähkölaitos vahvistetun taksansa mukaan sitä antoi muille kuluttajilleen; että kaupunki suoritti yhtiölle 500,000 markkaa neljässä erässä, nimittäin 80,000 markkaa maaliskuun 1 päivänä 1913, 80,000 markkaa lokakuun 1 päivänä 1913, 160,000 markkaa lokakuun 1 päivänä 1914 ja 180,000 markkaa lokakuun 1 päivänä 1915; että yhtiö korvasi kaupungille 10,800 markalla kustannukset kaupungin sähkölaitoksesta yhtiön tilaajiksi siirtyneiden talojen liittamisestä johtoverkkoon ja vähennettäisiin mainittu erä yhtiölle vuonna 1915 tulevasta korvausmäärästä; että yhtiö sitoutui toimittamaan ja kustantamaan kaikkien tilaajainsa omistamain, yhtiön johtoverkkoon yhdistettyjen kiertovirtamoottorien vaihtamisen 240 voltin tasavirtamoottoreihin; että yhtiö oli velvollinen omalla kustannuksellaan 1912 vuoden kuluessa poistamaan katujohtoverkkonsa, panettamaan kadut jälleen asianmukaiseen kuntoon sekä vastaamaan kaikista tässä kohden ehkä esiintyvistä korvausvaatimuksista; sekä että yhtiö sitoutui kohta Turun hovioikeudessa kirjallisesti peruuttamaan vedon, jota yhtiö siellä oli ajanut täkäläisen raastuvanoikeuden syyskuun 22 päivänä 1910 julistamaa päätöstä vastaan kaupungin yhtiötä vastaan ajamassa jutussa, joka koski yhtiön oikeutta täällä edelleen harjoittaa toimintaansa, minkä ohessa kaupungin oli hovioikeudessa peruutettava siellä samassa asiassa ajamansa kanne.

Rahatoimikamarin mielestä tosin saattoi näyttää siltä, kuin olisi aivan tarkoituksetonta, että kaupunki nyt ryhtyi yhtiön kanssa neuvottelemaan ja tarjosi tuntuvan rahamäärän korvaukseksi siitä, että yhtiö sitoutui lakkauttamaan virranantonsa, koska yhtiö varsin luultavasti kutakuinkin läheisessä tulevaisuudessa tuomioistuinten päätöksellä velvoitettaisiin lakkauttamaan toimintansa tässä kaupungissa. Mutta tässä ei saanut jättää huomioon ottamatta, että varmuutta ei ollut siitä, miten vireillä oleva oikeudenkäynti päättyisi, ja joka tapauksessa voi siitä kaupungille koitua hankaloita selkauksia. Niin voi esimerkiksi asian palauttaminen alioikeuteen uudestaan käsiteltäväksi viivyttää lopullista ratkaisua vieläkin muutamana vuoden. Vuosikausia jatkuva kiiivas kilpailu ei ainoastaan tuottaisi kaupungille lisämenoja, vaan ehkä tulojen vähenemistäkin. Ja kun tähän tuli lisäksi, että kaupunki niinä kolmena vuonna, mitkä joka tapauksessa täytyi edellyttää kuluvan, ennenkuin edellä mainittu oikeudenkäynti tulisi lopullisesti ratkaistuksi ja yhtiön toi-

minta olisi lakannut, voisi lisääntyneen virranannon johdosta saada niin paljon voittoa, että ehdotetun korvaussumman lisäksi jäisi tuntuva säästöä, näyttivät painavat syyt puoltavan suosiollisen sopimuksen tekemistä yhtiön kanssa. Lisäksi ehkä lienee sekin seikka otettava huomioon että, jos yhtiön täytyisi tuomioistuimen päätöksen johdosta paikalla keskeyttää toimintansa, olisi kaupungin sähkötehtaan erittäin vaikea, osinpa mahdotonkin ottaa nopeasti hankkiakseen virtaa yhtiön lukuisalle, noin 5,200:an nousevalle tilaajajoukolle.

Mittarien, yhdistysjohtojen ja lamppujen kustantamiseen tarvittaisiin kaikkiaan 280,000 markan ennakkomääräraha. Näiden kustannusten määrä oli laskettu sillä edellytyksellä, että kaapeli-johto niihin taloihin, jotka eivät vielä olleet liittyneet kaupungin sähkölaitokseen, teetetäisiin maksutta ainoastaan tontinrajaan asti, jota vastoin näiden talojen omistajain olisi sähkölaitokselle korvattava kaikki muut yhdistysjohdoista ynnä talojohtolaatikoista aiheutuvat kustannukset niinä maksuaikoina, mitkä laitos harkitsi kohtuulliseksi kussakin eri tapauksessa määrätä. Rahatoimikamarissa oli tosin lausuttu epäilyksiä, kävikö pitäminen kaupungin arvolle sopivana ryhtyä käyttämään jonkinlaista kostopolitiikkaa niitä talonomistajia kohtaan, jotka tähän asti eivät olleet katsoneet etunsa mukaiseksi liittyä kaupungin sähkölaitokseen. Toiselta puolen oli kuitenkin huomattava, että kaikki talonomistajat olivat tienneet että, jos he aikaisemmin olisivat vapaaehtoisesti liittyneet kaupungin laitoksen tilaajiksi, olisivat he saaneet nauttia hyväkseen kaupungin lupaaman edun yhdistämiskustannuksiin nähden. Kun kuitenkin erinäiset talonomistajat mainituista seikoista huolimatta yhtäkaikki olivat katsoneet taloudellisen etunsa mukaiseksi jäädä yksityisyhtiön tilaajiksi, ei näyttänyt olevan syytä nyt myöntää näille talonomistajille erityisiä helpotuksia, näin sitä vähemmän kun kaupungin sähkölaitoksen tilaajiksi ruvenneille talonomistajille laitoksen taholta nimenomaan oli ilmoitettu, että mainitut edut suotiin ainoastaan niille talonomistajille, jotka ajoissa liittyivät sähkölaitokseen.

Rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että kamari valtuutetaan Helsingfors elektriska belyningsaktiebolag yhtiön kanssa tekemään välikirja osakeyhtiön virrankuluttajain luovuttamisesta kaupungin sähkölaitokselle edellä mainitun ehdotuksen mukaisesti;

että vastamainittua tarkoitusta varten osotetaan 500,000 markan etuanti, josta, poisluettuna 10,800 markkaa, pannaan sähkölaitoksen 1913, 1914 ja 1915 vuoden voittovaroista maksettavaksi 160,000 markkaa, 160,000 markkaa ja 169,200 markkaa kunakin vuonna;

että kaupungin sähkölaitokseen liitettäessä niitä taloja, joihin laitoksesta ei vielä ole johtoa, ainoastaan kaapelijohto tontinrajaan asti teetetään maksutta, jota vastoin mainittujen talojen omistajain on korvattava kaikki muut yhdistysjohdoista ynnä talojohtolaatikoista aiheutuvat kustannukset, minkä ohessa sähkölaitos oikeutetaan sallimaan niiden talonomistajain, jotka sitä haluavat, vuoden kuluessa sopivin erin suorittaa nämä kustannukset;

että tilaajain halutessa vaihtaa hehkulamppuja hiililankalamppuihin vastaava määrä viimeksi mainittuja annetaan maksutta tai niiden arvo luetaan pois ehkä haluttujen metallilankalamppujen hinnasta; sekä

että mittarien, yhdistysjohtojen ja lamppujen kustantamiseksi myönnetään 280,000 markan ennakkomääräraha suoritettavaksi kahta vuotta lyhemmälle takaisinmaksuajalle otetuista lainavaroista.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksen.

Samalla katsoi kaupunginvaltuusto tarpeelliseksi vaatia rahatoimikamarin lausuntoa siitä, miten edellä mainittu 280,000 markan määräraha oli kirjaan pantava.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto sittemmin, että vastamainittu määräraha oli kirjaan pantava „Sähkölaitoksen etuantimääräraha mittarien, tilaajain ja lamppujen kustantamiseksi“ nimiselle tilille sekä että kaupunginkassasta otetuille varoille oli luettava 5 %:n korko.

Kirjelmässä marraskuun 7 päivältä rahatoimikamari mainitsi että, kun Helsingfors elektriska belysningsaktiebolag yhtiön kaikkien virrankuluttajain johtojen liittämistä kaupungin sähkölaitokseen ei ollut puhjenneen työlakon johdosta voitu toimittaa sopimuksessa edellytetyn ajan kuluessa selventämättä ja erikoisentamatta kamarin ja yhtiön kesken toukokuun 18 päivänä tehtyä sopimusta, oli sähkölaitoksen aloitteesta mainitun suuntaisia keskusteluja pidetty yhtiön ja kaupungin teknillisten laitosten hallituksen edustajain kesken, joista keskusteluista oli ollut tuloksena ehdotus sopimukseksi asiasta, sekä että kamari, joka eräin muodollisin muutoksin oli hyväksynyt laaditun ehdotuksen, oli asian kiireellisyyden johdosta katsonut olevan tekeminen siinä päätöksen valtuutusta siihen hankkimatta. Tämän ilmoittaen sekä oheen pannen jäljennöksen tehdystä sopimuksesta esitti kamari, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi vastamainitun toimenpiteen.

Tähän rahatoimikamarin esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi ³⁾.

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 16 p. 24 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. syysk. 10 p. 26 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 26 p. 10 §.

Rahatoimikamarin esityksestä oikeutti 1) kaupunginvaltuusto kaupungin yleisten töiden hallituksen 34,000 markalla ylittämään kuluvan vuoden menosäännössä yleistä käymäläin puhtaanapitoa varten olevat määrärahat.

Yleisten käymäläin puhtaanapitomäärärahain ylitys.

Terveydenhoitolautekunnan esityksestä päätti 2) kaupunginvaltuusto kaitsijan asetettavaksi kaupunkiin yhdistettyä Bölen maistraatintalon päälohkoa varten, minkä ohessa valtuusto kaitsijan palkkaamiseksi, lukien 2,000 markkaa vuodessa, myönsi vuodeksi 1912 käyttövaroistaan 1,333 markkaa 32 penniä.

Kaitsijan asetaminen Böleen.

Lopullisesti esiteltäessä Sokeain ystävät-yhdistyksen kaupunginvaltuustolle tekemää anomusta apurahan saamisesta F. J. von Beckerin lahjoitusrahastosta, jota asiaa koskevat kirjat valtuuston kokouksessa joulukuun 12 päivänä 1911 tehdyn päätöksen 3) johdosta oli painatettu, päätti 4) valtuusto lahjoituskirjassa mainitusta rahastosta olevain määräysten johdosta evätä sanotun anomuksen.

Apurahan saamista F. J. von Beckerin lahjoitusrahastosta tarkoitettava anomus evätty.

Kokouksessaan helmikuun 11 päivänä 1908 päätti 5) kaupunginvaltuusto, että kunnallisraatimiehenleski Hilma Söderströmin kaupungille lahjoittama rahamäärä, 8,793 markkaa 1 penni, toistaiseksi oli hoidettava erityisenä, „Raatimiehenleski Hilma Söderströmin lahjoitus“ nimisenä rahastona muiden nimikkeen „Helsingin ukkokodille lahjoitetut rahastot“ kohdalla lueteltujen rahastojen yhteydessä, sekä jätti samalla rahatoimikamarin tehtäväksi, sittenkun ukkokoti tänne oli saatu aikaan, antaa ehdotuksen lähemmäksi määräyksiksi mainittujen varain luovuttamisesta aikansa ukkokodille.

J. M. Söderströmin rahaston hoito.

Tämän johdosta ilmoitti rahatoimikamari kirjelmässä marraskuun 21 päivästä ukkokodin rakennuttamisen täällä edistyneen niin pitkälle, että koti kohdakkoin voi alottaa toimintansa, sekä ehdotti, että puheena olevaa lahjoitusta hoidettaisiin samalla tavalla kuin muitakin ukkokodin hyväksi lahjoitettuja rahastoja.

Asiaa esiteltäessä päätti 6) kaupunginvaltuusto myöntyä rahatoimikamarin esitykseen, mutta samalla määrätä, että lahjoitusta oli vastedes, lahjoittajattaren sittemmin lausuman toivomuksen mukaisesti, sanottava „J. M. Söderströmin rahastoksi“.

Kansakoulujohtokunnan esityksestä myönsi 7) kaupunginvaltuusto johtokunnalle oikeuden muurarimestari Alex. Ärtin rahaston nykyään käytettävänä olevista korkovaroista käyttää enintään 3,000 markkaa töiden järjestämiseksi kesällä 1912 tuollaisilla korkovaroilla kaupungin kansakoulujen oppilaita varten laitatussa puutarhassa.

Muurarimestari Alex. Ärtin rahaston korkovarin käyttäminen.

Rahatoimikamarin esityksestä antoi 8) kaupunginvaltuusto

Matkastipendi Gustav Pauli-

1) Valt. pöytäk. jouluk. 20 p. 7 §. — 2) Valt. pöytäk. huhtik. 16 p. 27 §. —

3) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 153. — 4) Valt. pöytäk. helmik. 13 p. 1 §. — 5) Ks. 1908 vuod. kert. siv. 126. — 6) Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. 13 §. — 7) Valt. pöytäk. huhtik. 16 p. 29 §. — 8) Valt. pöytäk. marrask. 12 p. 4 §.

gin lahjoitus-
rahastosta.

Gustav Pauligin lahjoitusrahastosta 3,000 markan matkastipendin ylioppilas T. von Wrightille.

Evätty esitys
lisäyksen teke-
misestä Aurora

Demidoffin
myötäjäsra-
hastosta annet-
tavia stipende-
jä koskeviin
määräyksiin.

Kirjelmässä huhtikuun 24 päivältä esitti kansakoulujohtokunta lisäyksen tehtäväksi lähemmin mainitsemaansa tarkoitusta varten Aurora Demidoffin myötäjäsrahastosta annettavia stipendejä koskeviin määräyksiin.

Sittenkun asia oli palautettu 1) kansakoulujohtokuntaan sekä johtokunta kirjelmässä syyskuun 18 päivältä oli mainittua esitystä täydentänyt, päätti 2) kaupunginvaltuusto asiaa lopullisesti esiteltäessä, että esitys ei aiheuttaisi muuta toimenpidettä, koska puheena olevassa lahjoituskirjassa oli annettu johtokunnan tehtäväksi jakaa edellä mainitut stipendit eikä valtuustolla niin ollen näyttänyt olevan aihetta puolestaan koettaa tulkita lahjoituskirjan määräyksiä, vielä vähemmän siinä kohden antaa johtokuntaa velvoittavia määräyksiä.

Karl Emil Tol-
landerin lah-
joitusrahasto.

Kirjelmässä tammikuun 4 päivältä mainitsi rahatoimikamari leskirouva E. Tollanderin kamariin antamassaan kirjoituksessa ilmoittaneen, että hänen miesvainajansa, pankkiiri K. E. Tollander, oli määrännyt jäämistöstään 25,000 markkaa annettavaksi raajarikkoisten avustamisyhdistykselle ja samalla lausunut toivomuksen, että Helsingin kaupunki ottaisi mainitun lahjoituksen hoitaakseen sekä vuosittain antaisi sen korot mainitun yhdistyksen käytettäväksi sen tarkoitusten mukaisesti, minkä ohessa pankkiiri Tollander oli määrännyt että, jos mainittu yhdistys vastedes lakkaa toimimasta, on kaupunginviranomaisten annettava lahjoitusvarain korko joko jollekin toiselle täällä samantapaista tarkoitusta varten toimivalle liittymälle taikka myös jaettava se sellaisten täällä asuvain Suomen kansalaisten kesken, jotka eivät kykene omalla työllään itseään elättämään; ja esitti rahatoimikamari, että kaupunginvaltuusto päättäisi kiitollisuudella vastaanottaa edellä mainitut varat kamarin hoidettaviksi „Karl Emil Tollanderin lahjoitusrahastona“ lahjoittajan toivomuksen mukaisesti.

Asiaa esiteltäessä myöntyi 3) kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esitykseen.

Aviopuolisojen
G. ja U. K. Ka-
janderin lah-
joitusrahasto.

Edelleen ilmoitti rahatoimikamari kirjelmässä helmikuun 15 päivältä, että kamariin oli annettu jäljennös talonomistaja G. Kajanderin helmikuun 26 päivänä 1889 laaditusta keskinäisestä testamentista, jossa m. m. oli määrätty, että Helsingin kaupunki Kajanderin aviopuolisojen kuoltua saisi heidän jäämistöstään 5,000 markkaa hoidettavaksi erityisenä rahastona, jonka korkovarot kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan olisi käytettävä polttopuiden

1) Valt. pöytäk. toukok. 14 p. 34 §. — 2) Valt. pöytäk. marrask. 12 p. 8 §.
— 3) Valt. pöytäk. tammik. 16 p. 13 §.

hankkimiseksi ja jakamiseksi varattomille henkilöille kylmänä vuodenaikana, ja esitti rahatoimikamari, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

kaupungin hyväksi vastaanottaa edellä mainitun lahjoituksen hoidettavaksi eri rahastona;

valtuuttaa kamarin ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin kaupungin testamenttiin perustuvan oikeuden valvomiseksi kaupungin puolesta; sekä

korkovarot, lahjoituksen tultua kamarin haltuun, toistaiseksi annettaviksi „Puita köyhille“ nimiselle yhdistykselle.

Asiaa esiteltäessä myöntyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esitykseen.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1911 vuoden voittovaroista kaupungille tuleva osuus oli rahatoimikonttoriin suoritettu 329,761 markan 44 pennin suuruisena. Tästä voitto-osuudesta oli kaupunginvaltuusto aikaisemmin kaupunginkassasta edeltäpäin maksettavaksi myöntänyt anniskeluosakeyhtiölle Korkeasaarella ja Seuraasaarella olevain yhtiön laitosten voimassapitoo 70,000 markkaa. Jaettavana oli siis jälellä 259,761 markkaa 44 penniä.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1911 vuoden voittovarin jako.

Asiaa valmistelemaan asettamansa valiokunnan ehdotuksen ²⁾ mukaisesti myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto:

neideille E. Alanderille ja H. Rothmanille Sörnäsän kansanlastentarhaa varten 12,000 markkaa;

neideille B. Bäckmanille ja L. Winterille Kallion kansanlastentarhaa varten 4,500 markkaa;

neiti E. Flomanille uutta suomalaista kansanlastentarhaa varten 4,500 markkaa;

neiti A. Rundströmille Perämieskadun kansanlastentarhaa varten 4,500 markkaa;

neiti L. Wendellille Töölön ruotsalaista kansanlastentarhaa varten 4,500 markkaa;

neiti Th. Wuorenheimolle Hermannin suomenkielistä kansanlastentarhaa varten 7,250 markkaa;

neideille M. Brotherukselle ja H. Anthonille Hermannin ruotsinkielistä kansanlastentarhaa sekä iltapäivälastentarhaa varten 5,000 markkaa;

rouva M. Metherille Kallion uutta suomalaista kansanlastentarhaa varten 3,750 markkaa;

neiti E. Eklundille Sepänkadun ruotsinkielistä kansanlastentarhaa varten 4,500 markkaa;

Fredrikssperin kansanlastentarhan avustukseksi 1,000 markkaa;

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 10 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 41. — ³⁾ Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 21 §.

neiti A. Geitlinille Töölön suomenkielistä kansanlastentarhaa varten 4,000 markkaa;

neiti K. Eklundille Toukolan kaksikielistä kansanlastentarhaa varten 3,750 markkaa;

neiti I. Liljeströmille Vladimirinkadun n:ossa 21 olevaa uutta ruotsinkielistä kansanlastentarhaa varten 4,500 markkaa;

neiti L. Hellgrenille Kivenhakkaajakadun n:ossa 3 olevaa kansanlastentarhaa varten 4,000 markkaa;

neiti B. Hannénille lasten työkoulua varten 500 markkaa;

neideille E. Olinille, L. Stoltzenbergille ja L. Wendellille Töölön työtupaa varten 250 markkaa;

Arbetets vänner yhdistykselle kesätyöskentelyn järjestämiseksi lapsille 1,200 markkaa;

saman yhdistyksen Sörnäsin haaraosastolle lasten kesäpuutarhaa varten 1,000 markkaa;

saman yhdistyksen läntiselle haaraosastolle kesätyöskentelyä varten 2,000 markkaa;

Valkonauha-yhdistykselle kahden lastenkodin voimassapitoon 8,000 markkaa ja yhdistyksen suojelutoimintaa varten 2,000 markkaa;

Helsingin nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle Grankullassa olevaa kesäsiirtolaa varten 1,200 markkaa;

Helsingin kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistyksen toimikunnalle kesäsiirtoloja varten 15,000 markkaa sekä tuberkuloosien oppilaitten virkistyskodin voimassapitoon ja risatautisten oppilaitten hoitamiseksi Högsandin parantolassa 8,000 markkaa;

Ruokaa Helsingin köyhille kansakouluoppilaille nimiselle yhdistykselle 18,000 markkaa;

Helsingin kuuromyökkäyhdistykselle kuuromykkäin opetusta ja yhdistyksen lastentarhakoulua varten 1,000 markkaa;

Helsingfors svenska folkhögskola opistolle 1,500 markkaa;

Helsingin kansanopistoseuralle 2,500 markkaa;

veistonopettaja O. W. Coranderille hänen kasvatustöidensä voimassapitoon varten 2,000 markkaa;

neiti A. Blomille hänen voimassapitämäänsä veistokoulua varten 500 markkaa;

hammaslääkäreille Th. Weberille ja A. Aspelundille heidän yksityisen kansakouluhammasklinikkansa voimassapitoon 10,000 markkaa;

lastenhoidon edistämisyhdistykselle sen yleisiin tarkoituksiin 12,000 markkaa ja Pippingsköldin turvakotia varten 2,000 markkaa;

Maitopisara-yhdistykselle sen toiminnan hyväksi 5,000 markkaa;

Konvalescenthem—Toipumakoti yhdistykselle 5,500 markkaa;

Suomen eläinsuojeluyhdistykselle sen toiminnan hyväksi 500 markkaa;

terveystoimistolle veneeristen tautien vastustamiseksi 7,000 markkaa;

Helsingin uimaseuralle 2,000 markkaa;

risatautisten lasten parantolayhdistykselle 1,500 markkaa;

toimikunnalle varain keräämiseksi varattomain keuhkotautisten hyväksi lasten kylpylaitoksen aikaansaamiseksi 2,000 markkaa;

köyhäin lasten työkotien toimikunnalle 9,000 markkaa;

pelastusarmeijalle Albergan lastenkodin, pelastusasemain, Sörnäsän lastenseimen, köyhäin lasten kesäsiirtolan, yömajan, miesten kodin, nuorten naisten kodin sekä uuden poikakodin voimassapitoon 11,000 markkaa;

Sokeain ystävät-yhdistyksen työkoululle 1,500 markkaa;

hyväntekeväisyyden järjestämisyhdistykselle sen toiminnan tukemiseksi työn jakamisessa naisille 2,500 markkaa sekä yhdistyksen keskustoimiston voimassapitoon 1,500 markkaa;

rouvasväenyhdistyksen lastenkodille 2,000 markkaa;

kaupunkilähetykselle veisto- ja ompelukursseja, urheiluretkiä ja kasvitarihaviljelystä, lastenkotia, kesäsiirtoloja sekä nuorisokirjastoa varten 3,000 markkaa;

Helsingin raittiusyhdistysten keskustoimikunnalle 5,000 markkaa;

Helsingfors ungdomsföreningars centralutskott nimiselle valio- kunnalle 3,000 markkaa;

Martta-yhdistyksen Helsinginosastolle työläisnaisten ruuan- laittokurssien järjestämiseksi 2,000 markkaa;

tehtaalaisnaisten kodille 1,000 markkaa;

Suomen naisyhdistykselle työläisnaisten kesäsiirtolaa varten 1,500 markkaa;

Helsingin palvelijataryhdistykselle palvelijatarkodin voimassa- pitoon 2,500 markkaa;

sosiaaliselle keskusliitolle sen toiminnan hyväksi 1,500 mark- kaa; sekä

Helsingin anniskeluosakeyhtiölle sen Korkeasaarella ja Seura- saarella olevia laitoksia varten 32,861 markkaa 44 penniä.

Muutoin päätti kaupunginvaltuusto:

että niiden yhdistysten, seurojen ja yksityisten henkilöiden, joille on myönnetty avustuksia voittovaroista, ehdottomasti tuli antaa lyhyet kertomukset toiminnastaan, varsinkin myönnettyjen määrärahojen käyttämistä silmällä pitäen, niille kaupungin lauta- kunnille, joiden valvonnan alaisia nämä avustuksensaajat ovat, joten siis

kansanlastentarhain johtajattaret ja asianomaiset johtokunnat antaisivat kertomuksensa kansanlastentarhain johtokunnalle;

lasten kesätyöskentelykurssien ja kesäpuutarhain johtajattaret ja asianomaiset johtokunnat, Valkonauha lastenkotiensa puolesta ja Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys kasvatuslautakunnalle;

Helsingin kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistys, Helsingin kuuromykkäyhdistys, veistonopettaja Corander, neiti Blom, Helsingfors svenska folkhögskola, Helsingin kansanopistoseura sekä hammaslääkärit Weber ja Aspelund kansakoulujohtokunnalle;

Toipumakoti-yhdistys, Suomen eläinsuojeluyhdistys, lastenhoidon edistämisyhdistys, Maitopisara-yhdistys, Helsingin uimaseura, risatautisten lasten parantolayhdistys, terveystoimisto sekä toimikunta varain keräämiseksi varattomain keuhkotautisten hyväksi terveydenhoitolautakunnalle;

Sokeain ystävät-yhdistys, rouvasväenyhdistys, köyhäin lasten työkotien johtokunta, hyväntekeväisyyden järjestämisyhdistys, pelustusarmeija ja kaupunkilähetys vaivaishoitohallitukselle; sekä

Valkonauha n. s. suojelutoimintaansa nähden, Helsingin raittiusyhdistysten keskustoimikunta, Helsingfors ungdomsföreningars centralutskott, Martta-yhdistyksen Helsinginosasto, tehtaalaisnaisten koti, Suomen naisyhdistys, Helsingin palvelijataryhdistys ja sosialinen keskusliitto työväenasiain lautakunnalle,

joiden lautakuntain tuli tarkoin ilmoittaa asianomaisille apurahansaajille myönnettyjen avustusten tarkoitus ja määrä, kaikki niiden nauttimiseen nähden säädetyt ehdot ja määräykset, sekä että, jos avustusta voittovaroista edelleen haluttiin, sitä tarkoittava hakemus oli viimeistään maaliskuun 15 päivänä 1913 annettava asianomaiselle lautakunnalle, niin myös seurata asianomaisten yhdistysten ja laitosten toimintaa ja oman lausuntonsa kera valtuustolle lähettää edellä mainitut kertomukset ynnä viimeistään huhtikuun 15 päivänä 1913 sitä ennen annetut apurahananomukset;

lisäehdoiksi seuraavain avustusten nauttimiselle asianomaisten avustuksensaajain noudatettavaksi vahvistaa:

veistonopettaja Coranderin: että hänen veistokoulussaan annetaan maksutonta opetusta vähintään kahdeksalle, etusijassa varattomalle, tämän kaupungin oppilaitosten oppilaalle;

neiti Blomin: että samoin maksutonta opetusta annetaan viidelle, etusijassa varattomalle, tästä kaupungista kotoisin olevalle kouluoppilaalle;

Toipumakoti-yhdistyksen: että yhdistys kodissaan varaa maksutta sijaa vuoden umpeen yhdeksälle tai kymmenelle varattomalle, kaupungin sairaaloista poistetulle potilaalle;

risatautisten lasten parantolayhdistyksen: että yhdistys kesällä vuonna 1912 noin puolenneljäntä kuukauden ajaksi luovuttaa

kuusi maksutonta sijaa Högsandin parantolasta vaivashoitohallituksen sinne ehdottamille potilaille;

vaivashoitohallituksen alaisten armeliaisuusyhdistysten: että, samalla kun näiden tulee tehdä ero täällä kotipaikkaoikeutta nauttivain ja muiden täällä oleskelevien henkilöjen välillä, apurahain nauttimiseen on liitettävä lisäehdoksi, että asianomaisen yhdistyksen tulee kuukausittain vaivashoitohallitukselle antaa määrätyn, asianomaisille yhdistyksille toimitetun kaavakkeen mukainen luettelo, jossa mainitaan avustusta saaneet henkilöt sekä avustusmäärä, niin myös avustusten myöntämisen ja käyttämisen valvontaan nähdessä alistua niihin määräyksiin, joita vaivashoitohallitus ehkä katsoo tarpeelliseksi antaa; sekä

Helsingfors ungdomsföreningars centralutskott nimisen valiokunnan: että valiokunnalle myönnetystä määrärahasta on vähintään 250 markan avustus annettava Sörnäs nykterhetsförening nimiselle seuralle, siinä tapauksessa että seura ryhtyy yhteistyöhön valiokunnan kanssa.

Sen ohessa päätti kaupunginvaltuusto antaa terveydenhoitolautakunnan toimeksi budjettiehdotusta vuodeksi 1913 laatiessaan ottaa harkittavaksi, olisiko voittovaroista täkäläiselle terveystoimistolle myönnetty määräraha vastedes ehkä siirrettävä kaupungin vakinaiseen menosääntöön.

Vuodelta 1912 jaettaessa niitä apurahoja, jotka kaupunginvaltuuston lokakuun 26 päivänä 1886 tekemän päätöksen mukaan on vuosittain annettava kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta, annettiin 1) 34 hakijasta seuraaville henkilöille kullekin 50 markan apuraha, nimittäin M. S. Gustafssonille, M. Henrikssonille, I. F. Hiitolinille, O. Högborgille, M. T. Idille, E. Ch. Johanssonille, I. S. Kaveniukselle, A. F. Lindholmille, S. Lundénille, K. Smedmanille, H. Sohlmanille ja A. Törnqvistille; ja oli nuo rahamäärät rahatoimikonttorin toimesta mainitun rahaston käytettävänä olevista varoista talletettava säästöpankkiin kunkin edellä mainitun henkilön hyväksi, jotka sitten saisivat rahatoimikonttorista noutaa säästöpankkikirjansa, minkä ohessa mainittujen ja muiden hakijain saavana oli rahatoimikonttorissa pidettävä heidän sinne antamansa todistukset ja papinkirjat.

Tehtyjen hakemusten johdosta myönsi kaupunginvaltuusto seuraaville henkilöille eläkettä alempana mainitut määrät, nimittäin:

kaupungin ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle, rouva V. S. E. Sundvallille 110 markkaa vuodessa maksettavaksi lähinnä sen jälkeisen kuukauden alusta, jolloin hän oli virasta eronnut 2);

Apurahoja kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta.

Eläke kansakoulunopettajatar V. S. E. Sundvallille.

1) Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. 24 §. — 2) Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. 25 §.

- Eläke kirjantäjä F. Lam-
miselle. liikennekonttorin vanhemmalle kirjantäijälle F. Lammiselle 2,520 markkaa vuodessa, maksettavaksi toukokuun 1 päivästä 1);
- Eläke kansakoulunopettajatar R. N. Sagulinille. kaupungin ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle, neiti R. N. Sagulinille 510 markkaa vuodessa, maksettavaksi elokuun 1 päivästä 2);
- Eläke emännöitsijä K. Borodkinille. Marian sairaalan emännöitsijälle, neiti K. Borodkinille 480 markkaa vuodessa, maksettavaksi tammikuun 1 päivästä 1913 3); sekä
- Eläke konttorikirjuri M. Th. Cadeniukselle. rahatoimikonttorin vanhemmalle konttorikirjurille, neiti M. Th. Cadeniukselle 1,800 markkaa vuodessa, maksettavaksi tammikuun 1 päivästä 1913 4).
- Siten myönnetyt eläkkeet oli, sikäli kuin ne kohdistuivat kuluvaan vuoteen, pantava maksettaviksi tämän vuoden menosäännössä kaupungin virka- ja palvelusmiesten eläkkeitä varten olevasta arviomäärärahasta.
- Evätyjä eläkeanomuksia. Kaupunginvaltuusto epäsi eläkeanomukset, joita olivat tehneet:
- ent. kansakoulunopettajatar, tohtorinrouva H. Nordmann 5); ja ent. kansakoulunopettaja, pastori J. Stenberg 6).
- Korotettu apuraha kaupunginpalvelijaleski A. M. Olinille. Maistraatin esityksestä ja rahatoimikamarin lausunnon hankittuaan päätti 7) kaupunginvaltuusto, 1912 vuoden alusta lukien, korottaa kaupunginpalvelijaleski A. M. Olinin vuotuisen 120 markan apurahan 200 markkaan vuodessa; ja oli tästä johtuva lisämeno mainitulta vuodelta maksettava valtuuston käyttövaroista.
- Apuraha työmies V. S. Walleniukselle. Rahatoimikamarin esityksestä myönsi 8) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan työmies V. S. Walleniukselle 150 markan tilapäisen apurahan.
- Apuraha ent. puistonvartijalle P. Haitille. Samaten rahatoimikamarin esityksestä myönsi 9) kaupunginvaltuusto ent. puistonvartijalle P. Haitille elinkautisapurahaa 240 markkaa vuodessa, 1912 vuoden alusta lukien ja mainitulta vuodelta maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.
- Apuraha kirvesmies K. G. Sandbergille. Tehdyn anomuksen johdosta myönsi 10) kaupunginvaltuusto kirvesmies K. G. Sandbergille vuotuisen 600 markan elinkautisapurahan, toukokuun 1 päivästä lukien ja kuluvan vuoden osalta maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.
- Apuraha satamakonstaapelinleski H. G. Gustafssonille tyttäreineen. Tehdyn anomuksen johdosta myönsi 11) kaupunginvaltuusto, kesäkuun 1 päivästä lukien, satamakonstaapelinleski H. G. Gustafssonille vuotuisen 180 markan apurahan, niin kauan kuin hän les-

1) Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. 6 §. — 2) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 48 §. — 3) Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 15 §. — 4) Valt. pöytäk. jouluk. 20 p. 9 §. — 5) Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. 12 §. — 6) Valt. pöytäk. syysk. 10 p. 37 §. — 7) Valt. pöytäk. helmik. 13 p. 10 §. — 8) Valt. pöytäk. tammik. 16 p. 11 §. — 9) Valt. pöytäk. helmik. 13 p. 19 §. — 10) Valt. pöytäk. toukok. 14 p. 42 §. — 11) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 31 §.

kenä pysyy, sekä hänen alaikäiselle tyttärelleen V. A. E. Gustafssonille 120 markan samanlaisen apurahan, kunnes hän on täyttänyt 17 vuotta tai sitä ennen kykenee itsensä elättämään, ja oli nämä apurahat 1912 vuoden osalta maksettava valtuuston käyttövaroista.

Rahatoimikamarin esityksen johdosta antoi 1) kaupunginvaltuusto työmies H. Dahlstedtille vuotuisen 600 markan elinkautisapurahan, heinäkuun 1 päivästä lukien sekä kuluvan vuoden osalta maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Apuraha työmies H. Dahlstedtille.

Niinikään myönsi 2) kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksestä työmiehenleski V. Lindholmille vuotuisen 240 markan elinkautisapurahan, syyskuun 1 päivästä lukien sekä kuluvan vuoden osalta maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Apuraha työmiehenleski V. Lindholmille.

Samaten myönsi 3) kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksestä työmiehenleski K. Jokiselle vuotuisen 240 markan elinkautisapurahan, lokakuun 1 päivästä lukien sekä 1912 vuoden osalta maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Apuraha työmiehenleski K. Jokiselle.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksestä myönsi 4) kaupunginvaltuusto vesijohtotyöntekijä J. G. Lindströmille vuotuisen 400 markan elinkautisapurahan, lokakuun 1 päivästä lukien sekä kuluvan vuoden osalta maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Apuraha työmies J. G. Lindströmille.

Samalla myöntyi valtuusto hallituksen ehdotukseen, että vesijohtolaitos saa, senkin jälkeen kun työmies Lindström on alkanut mainittua apurahaa nauttia, kohtuullisen korvauksen maksamalla käyttää häntä sopivassa työssä.

Varastonhoitajanleski K. K. Åhlqvistin anomuksen, että hänelle kaupunginvaltuuston tammikuun 28 päivänä 1908 tekemän päätöksen johdosta annettu vuotuinen 300 markan apuraha korotettaisiin 500 markkaan, valtuusto epäsi 5).

Evätyä apurahan korotus-anomus.

Terveyspoliisin ent. kaitsijan A. E. Jermanin vaimon M. Ch. Jermanin anomuksen vuotuisen apurahan antamisesta kaitsija Jermanille kaupunginvaltuusto niinikään epäsi 6).

Evätyjä apurahananomuksia.

Samaten epäsi kaupunginvaltuusto vuotuisen apurahan anomukset, joita olivat tehneet ent. kansakoulunopettaja W. A. Lahti 7), aktuaarinleski S. Hedlund 8), työmies A. G. Andersson 9), muurarinleski I. E. Lyytikäinen 10), ent. jahtivouti K. A. Lönnqvist 11), ent. kaitsija A. E. Jerman 12) sekä ent. kaupunginpalvelija G. A. Johansson 13).

1) Valt. pöytäk. syysk. 10 p. 28 §. — 2) Valt. pöytäk. syysk. 24 p. 21 §. — 3) Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 8 §. — 4) Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 17 §. — 5) Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 26 §. — 6) Valt. pöytäk. helmik. 13 p. 22 §. — 7) Valt. pöytäk. helmik. 13 p. 26 §. Ks. myös 1911 vuod. kert. siy. 164. — 8) Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 11 §. — 9) Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. 14 §. — 10) Valt. pöytäk. huhtik. 16 p. 18 §. — 11) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 6 §. — 12) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 9 §. — 13) Valt. pöytäk. marrask. 12 p. 15 §.

Vallilan rakennustoiminnan edistämislainan rahastosta myönnettävään lainain ehdot.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksissaan syyskuun 19 ja joulukuun 30 päivänä 1911 oli päättänyt ¹⁾ 264,250 markan suuruisen rahaston perustettavaksi rakennuslainain antamiseksi etusijassa uusien rakennusten teettämiseksi Vallilaan sekä antanut rahatoimikamarin tehtäväksi laatia täydellisen ehdotuksen asiasta, teki kamari kirjelmässä ²⁾ huhtikuun 25 päivästä esityksen mainitusta rahastosta annettavain lainain ehdoista.

Mainitussa kirjelmässä esitti rahatoimikamari pääasiassa seuraavaa:

Rahatoimikamari oli tätä asiaa käsitellessään lähtenyt sen edellytyksen pohjalta, että kaupunginvaltuusto rahaston perustamisella etusijassa oli tarkoittanut helpottaa vähävaraisten pyrkimystä oman kodin hankkimiseen huokeilla ehdoilla sekä että rahaston varat olisi niin käytettävä, että lainoja voitaisiin antaa mahdollisimman lukuisille rakennuttajille. Tähän nähden oli rahatoimikamarin mielestä välttämättä pantava se rajoittava määräys, että lainaa rahastosta myönnettäisiin ainoastaan uutisrakennusyrityksiin, ei sitä vastoin jo valmiisiin taloihin. Tällaista lainanannon rajoitusta näytti kaupunginvaltuustokin tarkoittaneen tehdessään päätöksen sanotun lainarahaston perustamisesta, vaikkei sitä ollut suorastaan julkilausuttu. Mutta vaikka lainanantoa näinkin rajoitettaisiin, olisivat rahaston varat todennäköisesti hyvinkin pian käytetyt, jos lainanhakijoille myönnettäisiin koko rakennusyrityksiin tarvittava lainamäärä.

Voimassa olevan rakennusjärjestyksen määräysten sekä vahvistetun kaupunginasemakaavan perustuksella kävi Vallilassa toimeenpantavain rakennusyritysten kustannukset, edellyttäen että tonttiala tyyten käytettiin, laskeminen keskimäärin noin 18,000 markaksi. Kun henkilöillä, jotka tälle alueelle rakennuttivat omia asuntoja, ei tavallisesti ollut sanottavaa pääomaa, täytyi tässä kohden edellyttää, että heidän, voidakseen onnellisesti toimeenpanna rakennusyrityksen, oli hankittava lainaa 75 % rakennuskustannusten määrästä. Jos puheenalaisesta lainarahastosta myönnettäisiin ensimmäistä kiinnitystä vastaan lainaa tuohon määrään, oli edeltäpäin laskettavissa, että näitä lainoja saisi parikymmentä henkilöä, ja sitten rahasto olisi tyhjä. Lainain luvun lisäämiseksi ei myöskään käynyt sanottavasti supistaminen niiden määriä, koska rakennuttajat tuskin muualta saisivat riittävää lainaa toista kiinnitystä vastaan. Nämä seikat olivat asiaa valmistellessa herättäneet ajatuksen, että olisi käytettävä toista, tavallisesta poikkeavaa menettelyä. Asia-laita muuttuisi nimittäin aivan toiseksi, jos kaupunki ilmoittaisi

¹⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 164 ja seur. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 39.

suostuvansa, siinä tapauksessa että 50 % rakennuskustannuksista tai hiukan vähemmän saatiin lainaksi rahalaitokselta tai yksityishenkilöiltä, toista kiinnitystä vastaan myöntämään lisälainan, joka ensimmäisen kiinnityksen kera nousi 75 prosenttiin rakennuskustannuksista. Jos lainananto siten järjestettäisiin, voisi kaupunki puheenalaisesta lainarahastosta myöntää Vallilan uutisrakennusyrityksiin 50—60 lainaa, jota lukumäärää täytyi pitää joksikin aikaa riittävänä. Rakennuttajain ei luulisi olevan vaikea saada ensimmäistä kiinnitystä vastaan lainaa 50 % rakennuksen arvioarvosta, kun kaupunki sitoutui toista kiinnitystä vastaan myöntämään lisäksi 25 % ja siten tavallaan turvasi ensimmäistä kiinnitystä. Rakennuttajan tarvitsisi näin ollen omista varoistaan käyttää ainoastaan 25 % rakennuskustannusten määrästä, mikä rakennusteollisuuden alalla vallitseviin luotto-oloihin katsoen ei kohdanne mainittavia vaikeuksia, vaikka omaa pääomaa olisi verraten vähäinenkin määrä. Saattoi tosin näyttää siltä, kuin kaupunki joutuisi epäedulliseen asemaan myöntäessään lainaa toista kiinnitystä vastaan 75 prosenttiin asti rakennusten arvosta. Mutta tässä oli huomattava, että kaupunki joka tapauksessa sai sellaisen vakuuden, ettei tappiota luulisi syntyvän, vaikka kaupungin täytyisikin epäsuotuisissa oloissa ottaa haltuunsa yksi tai toinen rakennus. Ensimmäistä kiinnitystä vastaan oli rahatoimikamari arvellut lainoja olevan saatavissa paikkakunnan säästöpankeista, jotka rahalaitokset etusijassa ottivat lainaa väestön vähävaraisilta luokilta, minkätähden niillä myös luulisi olevan syytä lainanannollaan tukea näiden kansanluokkain taloudellista asemaa ja etua. Tähän katsoen rahatoimikamari oli asettunut yhteyteen kaikkien tšekäläisten säästöpankkien kanssa sekä alustavissa keskusteluissa saanut tietää, että nämä laitokset periaatteessa olivat erittäin suosiollisella kannalla ehdotusta kohtaan ja että siis näin ollen rakennuslainoja aivan luultavasti olisi säästöpankeista saatavissa, tietenkin harkinnan jälkeen kussakin eri tapauksessa.

Mitä lainausehtojen yksityiskohtiin tuli, ehdotti rahatoimikamari koron määrättäväksi 5 prosentiksi, joka tosin korvaisi sen koron, mikä kaupungin oli maksettava 1902 vuoden obligationsilainasta, mutta ei riittäisi korvaamaan rahaston kuoletuskustannuksia. Sittenkun kamari oli hakijain kustannuksella katsastuttanut rakennukset, annettaisiin lainat kuoletuslainoina ja kuoletusaika määrättäisiin 25 vuodeksi, joten, kun rahaston pääoma luultavasti olisi viimeistään 1914 vuoden kuluessa annettu lainaksi, kaikki nämä lainat olisi maksettu takaisin ennen tonttien vuokratkauden umpeen menemistä 1939 vuoden lopussa. Korkomäärään nähden oli kaksi kamarin jäsentä ollut sitä mieltä, että korko olisi määrät-

tävä 6 prosentiksi, näin osin siihen katsoen, että lainain vakuutta ei käynyt pitäminen ensiluokkaisena, joten vastuunkorvausta oli laskettava, osin myös siihen nähden, että ensimmäistä kiinnitystä vastaan myönnettyistä lainoista epäilemättä täytyi maksaa korkeampi korko.

Mitä puheenalaisten lainain takaisinmaksutapaan tuli, kävi siinä noudattaminen kahta eri menettelyä, joko sitä, että määrätty samansuuruinen osa, tässä tapauksessa $\frac{1}{25}$, vuosittain maksettiin kuoletusta ja sitä paitsi määrätty korko jälellä olevalle määrälle, tai myös sitä, että lainanottaja suoritti määrätyn vuotuismaksun. Ensinmainittu tapa olisi alussa lainanottajalle hiukan rasittavampi, mutta tuottaisi rahastolle sen edun, että puheenalaisia lainoja kävisi edelleen vuosittain antaminen. Toinen menettelytapa helpottaisi takaisinmaksua, mutta veisi luultavasti siihen, että lähivuosina sen jälkeen, kun rahaston pääoma oli lainaksi annettu, uusia lainoja ei voitaisi antaa. Siihen katsoen, että kaupunki muutoin oli asettanut ehtonsa lainanottajalle edullisiksi, ei tässä tapauksessa näyttänyt olevan paneminen huomiota lainanottajan etuun, vaan yksinomaan siihen, mikä hyödytti rahastoa. Tämän johdosta oli rahatoimikamari yhtynyt puoltamaan ensinmainittua menettelytapaa. Koron ja kuoletuksen eräpäiväksi oli ehdotettu lokakuun 1 päivää, johon aikaan tontinlunastustenkin korot ja kuoletukset maksettiin.

Rahaston hoitoon nähden kamari ehdotti, että kamari hoitaisi näitä varoja erityisenä rahastona, jonka korot menisivät kaupunginkassaan, jota vastoin kertyvät kuoletusmaksut hoidettaisiin rahatoimikonttorissa ja annettaisiin uudestaan lainaksi. Rahatoimikamari taas saisi yleisvaltuutuksen antaa edellä esitettyjen perusteitten mukaisesti lainoja tarvitsematta kussakin eri tapauksessa hankkia kaupunginvaltuuston hyväksymistä. Mitään kustannuksia ei rahaston hoidosta niinmuodoin olisi.

Oheen pannen ehdotukset velkakirjan ja arviokirjan kaavakkeiksi esitti rahatoimikamari, että kaupunginvaltuusto päättäisi antaa Vallilan rakennustoiminnan edistämiseksi perustetun lainarahaston hoidon kamarin tehtäväksi edellä esitettyjen perusteiden mukaisesti.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä myöntyi 1) kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esitykseen siten muutettuna, että puheena olevain lainain korkomäärä vahvistettiin 6 %:ksi, jota paitsi tehtiin eräitä muutoksia velkakirjan kaavakkeeseen, joka siten hyväksyttiin sisällykseltään seuraavana:

1) Valt. pöytäk. toukok. 14 p. 26 §.

Täten tunnusta..... Helsingin kaupungilta Vallilan rakennustoi-
minnan avustusrahastosta tänä päivänä saanee markan suuruisen
lainan, joka on takaisin maksettava vuoden kuluessa vastamainitusta
päivästä lukien; ja ovat tähän lainaan nähden voimassa seuraavat ehdot ja
määräykset:

Lainanottaja.... sitoutu.... vuosittain lokakuun 1 päivänä kaupungin-
kassaan takaisin maksamaan osan lainasta markalla .. pen-
nillä sekä samalla suorittamaan järellä olevalle pääomamäärälle korkoa lukien
6 sadalta vuodessa.

Ellei maksuja ajallansa suoriteta, maksa.... lainanottaja 1/2 0/0
kuukaudessa erääntyneelle määrälle, kunnes se asianmukaisesti suoritetaan.
Jos maksun suoritus viivästyy 30 päivää kauemmin määräajan yli, on lainan
koko järellä oleva osa, jos kaupunki vaatii, kohta erääntynyt.

Lainanottaja saa ... milloin tahansa irtisanoa lainan takaisin
maksettavaksi kuuden kuukauden kuluessa irtisanomisesta.

Kaupungille vakuudeksi sekä pääoma- ja korkovelasta että kaikista
muista tämän velkakirjan mukaan lainanottaj..lla olevista velvollisuuksista
on kiinnitys vahvistettu korttelin tontin vuokraoikeuteen sekä
tontilla oleviin rakennuksiin.

Edellä mainitu..lla tont..lla oleva rakennu..... pitää olla kai-
kiksi ajoiksi palovakuutettu rahatoimikamarin hyväksymässä paloapuyhtiössä.
Ellei sellaista vakuutusta saada, tulee lainanottaja vuotuisia vakuutus-
maksuja suorittamalla pitää vakuutus voimassa koko laina-ajan. Jos tämä
laiminlyödään, on kaupunki oikeutettu ryhtymään tämän johdosta tarpeellisiin
toimenpiteisiin. Kustannukset tästä samoin kuin kiinnityksen uudistamisesta
on lainanottaja suoritettava. Palovakuutuskirja annetaan kau-
pungin säilyyn laina-ajaksi.

Jos edellä mainitu..lle rakennuks..lle myönnetty palovakuutus lakka-
utetaan tai niin kävisi, että joko siihen tapaan katsoen, miten tontt.....
tai rakennu..... käytetään, vuokramies palovahingon kohdatessa ei saa
täyttä korvaussummaa taikka myös kiinnitetyn kiinteistön arvo rakennu....
tai muiden sen osain rapping johdosta taikka muuten alenee siinä määrin,
että kaupungin vakuus vähenee tai käy mitättömäksi, on laina jälkimäisessä
tapauksessa kohta erääntynyt, ellei vuokramies heti teetä rahatoimikamarin
määrämiä korjaustöitä. Sen seikan selvittämiseksi, onko rappiota olemassa
tai ennen ollut, on rahatoimikamarilla oikeus, milloin tarpeelliseksi harkitsee,
katsastuttaa kiinnitettyyn kiinteistöön kuuluva rakennu.....
ja muut laitteet.

Jos kiinnityksenomistajat palovahingon johdosta oikeutetaan nostamaan
jokin osa palovakuutussummasta ja rahatoimikamari havaitsee olevan syytä
nostaa mitä tulee kaupungille tämän lainan panttina oleva.... kiinnity....
osalle, on se mitä siten on kannettu luettava pois järellä olevasta lainan
määrästä.

Paitsi tässä edellä erittäin mainituissa tapauksissa, jolloin laina kohta
erääntyy, on se kaupungin puolelta irtisanomaton koko laina-ajan.

Kustannukset, joita kaupungille koituu tämän velkakirjan mukaisen
oikeutensa valvomisesta, on lainanottaja.. korvattava enintään 100 markalla.

Tämä velkakirja vahvistetaan nimikirjotuksella alempana
mainittujen todistajain läsnäollessa.

Helsingissä,kuun .. päivänä 19...

Kysymys kunnallisen lainarahaston perustamisesta yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämiseksi.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan toukokuun 9 päivänä 1911 oli erikoisvaliokuntaan valmisteltavaksi lähettänyt 1) herra Stenrothin tekemän esitysehdotuksen kolmen miljoonan markan suuruisen kunnallisen lainarahaston perustamisesta yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämiseksi, antoi valiokunta joulukuun 29:ntenä mainittua vuotta päivätyn mietinnön 2) asiasta.

Siinä valiokunta lausui m. m. seuraavaa:

Kaupungin asumusoloihin ja huoneenvuokriin sekä työntekijäin palkkoihin nähden esittämänsä seikkain johdosta valiokunta ei ainoastaan pitänyt toivottavana, vaan vieläpä Helsingin kaupunkikunnan velvollisuutenakin, että ryhdyttiin toimenpiteisiin vähävaraisille aiottujen asuntojen tuotannon edistämiseksi, kuitenkin siinä muodossa että, mikäli mahdollista, kunnan avustuksen käyttäminen keinottelutarkoituksiin ehkäistiin. Tähän päämäärään pyrkiessään voisi kunta käyttää kahta tietä, nimittäin joko itse rakennuttaa vuokra-asuntoja, niinkuin jo olikin tehty, vaikka toistaiseksi ainoastaan kunnan omia työntekijöitä varten, tai pienenalaisia omia koteja myytäväksi, niinkuin oli aikomus menetellä Vallilan alueella, tai myös avustaa yleishyödyllisiä rakennusyrityksiä antamalla niiden käytettäväksi tarpeellista luottoa. Valiokunta myönsi, että ensinmainittu menettely oli omansa nopeasti poistamaan pakottavaa asunonpuutetta, mutta oli toiselta puolen sitä mieltä, että luottoa myönnettäessä määrätty, käytettävänä oleva rahasumma voisi kehottaa paljon laajempaan asuntotuotantoon, kuin mitä olisi aikaansaataavissa käyttämällä varoja suorastaan rakennustarkoituksiin. Valiokunnan mielestä oli niinkään arvaamattoman tärkeätä työväenluokan omille, sen asumusolojen parantamista tarkoittaville pyrkimyksille, että se tässä sai tehokasta apua kunnalta. Valiokunta oli sentähden samoin kuin esityksentekijäkin katsonut olevan aika, että kunta sopivilla ehdoilla lainoja antamalla edisti yleishyödyllistä rakennustoimintaa. Valiokunnan mielestä oli tähän sitä enemmän syytä, kun kaupunginvaltuusto jo, päättämällä että alkuaan Vallilan alueen työväenasuntojen rakentamiseen osotetut varat oli käytettävä rakennuslainoiksi, oli periaatteellisesti hyväksynyt mainitun laatuiset toimenpiteet. Vastamainittu toimenpide, jonka tarkoituksena oli asettaa vain veraten vähäinen rahamäärä käytettäväksi rakennustoiminnan edistämiseksi rajoitetulla pienenalaisella alueella, ei tietenkään sanottavia merkinnyt paikkakunnan asumustuotannossa. Yleisemmin tehoava tulos oli saavutettavissa ainoastaan osottamalla suurempi rahamäärä tarkoitukseen, ja valiokunnan mielestä voi ehdotettu kolmen mil-

1) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 167. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 73 vuodelta 1911.

joonan markan rahamäärä jonkin aikaa tuntuvasti edistää yleishyödyllisen rakennustoiminnan kehittymistä.

Niiden luottomahdollisuuksien, joita kunta täten tarjoisi yleishyödylliselle rakennustoiminnalle, tulisi etusijassa tarkoittaa sen säännöllisen luottotarpeen täyttämistä, jota muuten oli vaikein tyydyttää. Yleisesti kävi nyttemmin sekä teoria että käytäntö siihen suuntaan, että myönnettäessä yleisistä varoista lainoja rakennustoiminnan edistämiseksi etusijassa olisi tyydytettävä luottotarvetta toista kiinnitysvakuutta vastaan 50—90 %:iin kiinteistön arvosta. Valiokunta oli tässäkin kohden yhtynyt esityksessä tehtyyn ehdotukseen. Valiokunnan mielestä ei kuitenkaan ollut syytä myöntää puheenalaista luottoa ylimpään rajaan eli 90 %:iin asti, vaan olisi varovaisinta pysähtyä 85 %:iin. Oli tosin myönnettävä, että nämä rajaluvut yksinomaiselta liikenäkökannalta katsoen olivat korkeat ja siis tuottivat jonkin verran vahingonvaaraa. Mutta toiselta puolen oli huomattava, että puheenalainen luotonanto tulisi yleishyödyllisten yritysten hyväksi, jotka asetettiin kunnan tarkastuksen alaisiksi ja siten tarjosivat tavallista varmempia takeita luotettavasta hoidosta. Tässä luotonannossa olisi noudatettava sitä sääntöä, että ensimmäinen kiinnitys ei ollut yksityishenkilöillä, vaan sen laatusella rahalaitoksella, että oli takeita siitä, ettei kiinnityslainaa irtaisotaisi ja ettei se myöskään erääntyisi maksettavaksi sinä aikana, kun kaupungin myöntämä laina oli takaisin maksamatta.

Kun oli aikomus edistää asuntotuotantoa, oli itsestään selvää, että puheenalaisesta rahastosta myönnettäisiin lainoja ainoastaan uutisrakennustarkoituksiin eikä vanhempain sitoumusten muuttamiseen. Valiokunnan mielestä olisi lainanannossa noudatettava sitäkin periaatetta, että kunta ei avustaisi sellaisten kiinteistöjen rakentamista, jotka kohotetuin tonttiarvoin olivat käyneet kädestä käteen, vaan että kaupungin myönnettävät lainat olisi käytettävä niiden tonttien rakentamiseen, jotka kaupunki ensi kädessä oli tarkoitukseen luovuttanut. Siten kaupunki välittömästi edistäisi rakennusalan hyväksi käyttämistä uusissa kaupunginosissa ja saisi tasotöihin käyttämänsä kustannukset mahdollisimman pian korvatuiksi.

Lainat olisi yksinomaan myönnettävä yrityksille, jotka tarkoittivat pienten huoneistojen rakentamista vähävaraisen väestön asunoniksi, s. o. talojen, joissa pääasiallisesti oli enintään 2 huonetta ynnä keittiön käsittäviä huoneistoja.

Mahdollisimman moitteettomain terveydellisten ja siveellisten olojen takaamiseksi siten kunnan lainavaroilla teetetyissä asunnoissa sekä keinotteluun tähtäävien väärinkäytösten ehkäisemiseksi olisi kiellettävä kaikenlaatuinen vuokralaisten pito, s. o. ei ainoastaan asukijärjestelmä, vaan myös kokonaisten asuinhuo-

neuksien tai jonkin niiden osan luovuttaminen kolmannelle henkilölle.

Lainanottajina voisivat esiintyä sekä yleishyödylliset osakeyhtiöt, osuuskunnat, asuntoyhdistykset ja säätiöt että yksityishenkilötkin, viimeksi mainitut kuitenkin etusijassa pienenlaisten asuintalojen teettäjinä oman kodin hankkimiseksi. Mainitut yhteenliittymät olisivat kuitenkin lisäksi velvolliset noudattamaan eräitä yleisiä ja osittain itse lainasopimukseen pantuja ehtoja, jotka olisivat omansa takaamaan yrityksen yleishyödyllisen laadun ja kunnan edut sekä estämään itsekkäitä keinotteluja.

Ensimmäisenä edellytyksenä lainan myöntämiseksi tuollaiselle yhteenliittymälle olisi, että ne luottamusmiehet, joiden toimeksi kaupunginvaltuusto oli antanut lainarahaston hoidon, olivat yhteenliittymän säännöt tarkastaneet ja hyväksyneet. Säännöissä tulisi aina olla määrättyä, että enintään 6 %:n osinko osakepääomalle tai osakasten muille panoksille sai tulla kysymykseen; että osakkaalle ei saanut myöntää minkään muun muotoista hyvitystä, vaan että vuosivoiton mahdollisen ylijäämän sai, sittenkun kohtuullinen määrä oli varalle pantu, käyttää ainoastaan velan vähentämiseen, osakkeiden tai osuuskirjain lunastamiseen tai vuokran huojistamiseen; ettei kellään osakkaalla ollut hallinta- eikä etuoikeutta useamman kuin yhden asuinhuoneiston vuokraamiseen; ettei yhdessäkään asuinhuoneistossa saanut asua useamman kuin yhden perheen jäseniä, joiksi kuitenkin sai lukea asunnonhaltijan vanhemmat, sisarukset ja tarpeelliset henkilökohtaiset palvelijat. Sääntöjen muutos oli saatettava edellä mainittujen luottamusmiesten tiedoksi ja voi aiheuttaa lainan irtisanomisen, jos yhteenliittymän perusteet ja yrityksen tarkoitus sen johdosta muuttuivat.

Ehtoina, jotka niinkään olisi pantava itse lainasopimukseen, mainitsi valiokunta seuraavat:

Lainoitettun kiinteistön sai myydä sekä muutos- ja lisärakennustöitä siinä teettää ainoastaan kunnan luottamusmiesten suostumuksella, sen uhalla että lainan muuten voi kunnan puolelta irtisanoa. Huoneistoista maksettava korkein vuokramäärä oli luottamusmiesten hyväksyttävä eikä sitä saanut heidän luvattaan korottaa vastamainitulla uhalla. Luottamusmiehille oli vuosittain annettava kertomus rakennus- ja asuntoyrityksen toiminnasta, minkä ohessa luottamusmiesten aina tulisi olla oikeutetut tarkastamaan yrityksen tilit ja muut asiakirjat sekä itse tai kunnan asuntotarkastuksen kautta tarkastamaan lainoitettujen kiinteistöjen terveyshoidollisia, terveydellisiä ja siveellisiä oloja. Kiinteistön arvon vähenemisen estämiseksi tuli luottamusmiehillä olla oikeus määrätä teetettäväksi tai niskoittolevan lainanottajan kustannuksella teettää tarpeelliset

korjaustyöt. Näissäkin kohdin oikeuttaisi lainausehtojen rikkominen kaupungin irtisanomaan lainan.

Mitä muihin lainausehtoihin tuli, oli valiokunta ollut sitä mieltä, että kunnan myöntämät lainat olisi järjestettävä kuoletuslainoiksi, kuitenkin siten että kuoletusaika vakuuteen nähden olisi tavallista lyhempi. Koron tulisi tarkoituksen yleishyödyllistä laatua silmällä pitäen olla mahdollisimman alhainen, mutta kuitenkin riittävä korvaamaan kunnalle tästä lainanannosta koituvat kustannukset, toisin sanoen, sen ei ainoastaan tulisi täysin vastata sitä korkoa, minkä kunta maksoi tähän tarkoitukseen käytetyistä varoista, vaan lisäksi nekin kustannukset, joita kunnalle ehkä oli lainarahaston hoidosta. Näiden näkökohtain perusteella valiokunta ehdotti, että lainat annettaisiin kuoletuslainoina 6 %:n vuotuismaksuin, josta 5¼ % olisi korkoa ja muu osa kuoletusta.

Laina olisi irtisanottavissa lainanantajan taholta ainoastaan edellä mainittujen välipuheen rikkomisien johdosta tai kun muuten ilmeisesti oli syrjäytetty se yleishyödyllinen tarkoitus, jota näillä edullisilla lainoilla oli tahdottu edistää, ja taas lainanottajan taholta vasta kymmenen vuoden kuluttua siitä, kun lainan koko määrä oli annettu ja nostettu. Lainanottaja olisi täten määrääjäksi sidottu noudattamaan rakennusyrityksen alkuperäistä tarkoitusta.

Valiokunta oli sitä mieltä, että lainat näin ollen kävisi antaminen rahaston hoitokunnan määräämin erin, perusteena se summa, johon kunnan arviomiehet olivat arvioineet rakennuskustannusten ja kiinteistön vastaisen kokonaisarvon nousevan, sekä tarkastamalla rakennustyön suoritusta. Arvioimiset olisi toimitettava samojen ohjeiden mukaan, joita täkäläiset hypoteekkipankit noudattivat, ja ne kustantaisi lainanottaja.

Lainanantajan vakuudeksi ja muuten tarpeellisen ja rasittavan tarkastuksen välttämiseksi olisi lainanottaja velvollinen lainarahaston hoitokunnan hyväksymässä paloapuyhtiössä tai -yhdistyksessä palovakuuttamaan kiinnitetyn kiinteistön koko laina-ajaksi.

Rahaston hoito olisi sopivin antaa toimeksi kolmelle kaupunginvaltuuston valitsemalle luottamusmiehelle, kuitenkin niin että rahaston kassaliikkeen ja kirjanpidon hoitaisi rahatoimikonttori ja luottamusmiehet olisivat velvolliset kuukausittain antamaan rahatoimikamarille ilmoituksen annetuista maksumääräyksistä ja tehdyistä suorituksista. Siinä tapauksessa että työväenasiain lautakunnan tekemä ehdotus kunnan asuntolautakunnan asettamisesta saavuttaisi kaupunginvaltuuston hyväksymisen, olisi tarkoituksenmukaisinta ja kaupungin asuntopolitiikan yhtenäisyydelle eduksi, jos lainarahaston hoito annettaisiin toimeksi niille kolmelle asuntolautakunnan jäsenelle, joiden vaali ehdotuksen mukaan oli valtuuston toimitettava.

Valiokunta ei ollut käsittänyt tehtävänänsä olevan aivan seikka-peräisten ehdotusten laatimista vastaisen yleishyödyllisen rakennuslainarahaston perustamista, lainausehtoja ja hoitoa koskeviksi säännöiksi, vaan oli arvellut olevan kaupunginvaltuustolle esittäminen lausunnon ja ehdotuksen ainoastaan tässä noudatettaviin perusteisiin nähden. Jos nämä pääasiassa saavuttaisivat kaupunginvaltuuston hyväksymisen, valmistuttanee valtuusto joko puheena olleella asuntolautakunnalla taikka muulla keinoin ehdotuksen niiksi tarkemmiksi määräyksiksi, johtosäännöiksi ja kaavakkeiksi, jotka tarpeellisuudesta varten havaittaneen tarpeellisiksi.

Edellä lausutun nojalla valiokunta ehdotti kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi:

että 1911 vuoden obligatsioonilainan nettomäärästä käytettäisiin kolme miljoonaa markkaa erityisen, kaupungin varsinaisen tulo- ja menoarvion ulkopuolella tilitettävän yleishyödyllisen rakennuslainarahaston muodostamiseksi, josta pitkäaikaisia kuoletuslainoja myöhempää, viidestäkymmenestä viiteenyhdeksättä prosenttiin kiinteistön arvosta vastaavaa kiinnitysvakuutta vastaan sekä 6 %:n vuotuismaksuin, 5 1/4 % korkoa lukien, myönnetään osakeyhtiöille, osuuskunnille, säätiöille ja yhdistyksille tai yksityishenkilöille, jotka sellaisilla edellytyksillä, mitkä tekevät keinottelun mahdottomaksi, aikovat jäsenilleen taikka itsellensä taikka myös vähävaraisten vuokrattaviksi rakennuttaa terveydelliseltä kannalta tyydyttäviä pieniä, enintään kaksi huonetta ja keittiön käsittäviä asuinhuoneistoja.

Siinä tapauksessa että edellä oleva ponsi hyväksyttäisiin, ehdotti valiokunta, että varsinainen kaupunginvaltuusto päättäisi:

lainain saamiseksi ja nauttimiseksi edellä mainitusta rahastosta vahvistaa valiokunnan edellä esittämät perusteet;

yleishyödyllistä rakennuslainarahastoa hoitamaan asettaa kolmihenkilöisen toimikunnan; sekä

lainarahaston hoitokunnalle laadituttaa ja vahvistaa tarpeellisen johtosäännön.

Mietintöön liitetyssä vastalauseessa ehdottivat herrat Kihlman ja Lundqvist, että puheena olevasta rahastosta myönnettävään lainain yläraja määrättäisiin kahdeksaksikymmeneksi prosentiksi kiinteistön lainausarvosta.

Ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä asiassa päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto sen lähettää rahatoimikamariin lausunnon saamiseksi.

Katujen nimikilpien asettaminen kulma-

Kirjelmässä kesäkuun 8 päivältä lähetti maistraatti kaupunginvaltuustolle lausunnon saamiseksi läänin kuvernöörin kirjelmän

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 30 p. 32 §.

edellisen toukokuun 25 päivältä, joka kirjelmä koski sellaisen lisäyksen tekemistä kaupungin poliisijärjestykseen, että katujen ja torien nimet olisi sitä varten oleviin nimikilpiin pantava ensin venäjäksi sekä sitten suomeksi ja ruotsiksi.

taloihin sekä määräraha tätä tarkoitusta varten.

Tämän asian yhteydessä esiteltiin rahatoimikamarin kirjelmä elokuun 15 päivältä, jossa kamari ilmoitti, että kuvernööri antamassaan kuulutuksessa oli kuvernööreille ja lääninhallitusten virkamiehille joulukuun 29 päivänä 1894 vahvistetun ohjesäännön 8 §:n nojalla 400 markan sakon uhalla velvoittanut kulmatalojen omistajat läänin kaikissa kaupungeissa ennen syyskuun 1 päivää saattamaan talojensa kulmauksen kumpaisellekin puolelle sijoitetut katujen nimikilvet poliisijärjestykseen ehdotetun lisäyksen mukaisiksi; ja esitti kamari tämän johdosta, että kaupunki vastaisuudessa ottaisi täyttääkseen talonomistajilla poliisijärjestyksen 54 §:n mukaan olevan velvollisuuden asettaa kulmataloihin katujen nimikilvet sekä että mainittua tarkoitusta varten osotettaisiin 10,000 markkaa vuodeksi 1912, minkä ohessa annettaisiin rakennuskonttorin toimeksi heti ryhtyä toimenpiteeseen määrätyn mallisten uusien nimikilpien pannaan paikalleen.

Mitä ensinnä tuli kuvernöörin ehdotukseen muutoksen tekemisestä kaupungin poliisijärjestykseen, oli kaupunginvaltuusto sitä mieltä ¹⁾ että, koska kuvernööri oli ennen tämän asian loppuun käsittelemistä ryhtynyt mainitulla muutoksella tarkoitettuun toimenpiteeseen, ei lausunto ehdotuksesta enää ollut tarpeen vaatima. Mitä sitten tuli rahatoimikamarin esitykseen, myöntyi kaupunginvaltuusto siihen, ja oli sen johdosta maistraatilta anottava sellaiseen toimenpiteeseen ryhtymistä, että kaupungin poliisijärjestyksen 54 § tulisi muutetuksi sen mukaisesti.

Edellä mainittu määräraha oli maksettava kaupunginvaltuuston käyttövaroista.

Kirjelmässä ²⁾ syyskuun 19 päivältä lausui rahatoimikamari m. m., että kamari siihen nähden, että Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta vuosittain annettavan kertomuksen ilmestyminen oli tuntuvasti myöhästynyt, oli käskenyt kaupungin tilastokonttorin antaa selvityksen, voiko konttori nykyään käytettävänä olevilla työvoimilla jouduttaa mainittujen kertomusten säännöllistä julkaisemista, vai olisiko sitä varten ehkä tarpeellista asettaa ylimääräisiä apulaisia, jossa tapauksessa konttorin olisi ilmoitettava tästä johtuvat kustannukset. Tämän johdosta oli tilastokonttori kamariin annetussa kirjelmässä tarkemmin mainitsemillaan perusteilla esittänyt, että 1912 vuoden neljäksi loppukuukaudeksi osotettaisiin ylimää-

Määräraha kaupungin kunnalliskertomuksen laatimista varten.

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 10 p. 21 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 57.

räinen määräraha erityisen henkilön palkkaamiseksi puheenalaista työtä jouduttamaan ja suorittamaan, ja oli konttori ehdottanut mainitulle henkilölle myönnettäväksi korvausta 300 markkaa kuukaudessa. Samalla oli konttori kuitenkin vaihtopuolisesti esittänyt, että konttori vapautettaisiin velvollisuudesta laatia kunnalliskertomukset ja tämä tehtävä annettaisiin jollekin toiselle viranomaiselle, esim. kaupunginvaltuuston tai rahatoimikamarin kanslialle. Sen ohessa oli konttori m. m. huomauttanut, osin että olisi käytännöllisintä, jos kertomukset toimittaisi jokin sellainen kunnan viranomainen, jonka toiminta välittömästi kohdistui asiain valmisteluun tai ratkaisuun, osin taas että mainittujen kertomusten laatiminen esti konttoria käyttämästä riittävää aikaa päätehtävänään olevan, tähän asti laiminlyödyn kunnallistilaston laatimiseen, jota paitsi konttori oli lyhyesti maininnut eräitä kunnallisen elämän aloja, jotka kaipasivat seikkaperäisempää tilastollista valaistusta. Mitä tuli kysymykseen, mikä viranomainen olisi sopivin laatimaan kunnalliskertomusta, katsoi rahatoimikamari tosin olevan myönnettävä, että tilastokonttorin pääasiallisena työtehtävänä oli kunnallistilaston järjestäminen ja edelleen kehittäminen. Mutta kun tilastollisen ensiaineiston tuli olla numerojen muodossa esitetty kuva olevista oloista ja vaikuttavista yhteiskuntatekijöistä, kävi tuskin katsominen tilastokonttorin luonnollisten työtehtävään rajaviivain ulkopuolelle meneväksi, että se laati selonteon niistä tuloksista, joita kaupungin kunnallishallinto oli kunakin kuluneena vuonna eri yhteiskunta-aloilla saavuttanut. Oli muuten huomattava, että sekä kaupunginvaltuuston että rahatoimikamarin kanslialla jo olevaan työmäärään katsoen niihin täytyisi asettaa erityinen henkilö tätä työtä suorittamaan, joten ei sillä keinoin mitään säästettäisi.

Mitä taas tuli toimenpiteisiin, joihin olisi ryhdyttävä kunnalliskertomuksen ilmestymisen jouduttamiseksi, huomautti rahatoimikamari, että tämä julkaisu oli viimeksi ilmestynyt 1910 vuoden lopulla, jolloin 1907 vuoden kertomuksen ruotsinkielinen laitos julkaistiin. 1912 vuoden lopulla olisi oikeastaan 1911 vuoden kertomus ollut julkaistava. Olisi sentähden työtä jouduttamalla mahdollisimman pian laadittava 1908, 1909, 1910 ja 1911 vuoden kertomukset. Valitettavasti oli työ laadultaan sellaista, että sitä tuskin voi tehdä useampi henkilö yhtä aikaa. Tähän katsoen oli rahatoimikamari yhtä mieltä tilastokonttorin kanssa siitä, että eri henkilö olisi saatava konttorin ylivalvonnan alaisena laatimaan mainitut kunnalliskertomuksen vuosikerrat.

Edellä esitetyillä perusteilla rahatoimikamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan myöntäisi 1,200 markan määrärahan erityisen henkilön palkkaamiseksi kaupungin tilastokonttoriin vuodeksi 1912, jotta kaupungin kunnalliskertomus saataisiin ilmestymään.

Asiaa esiteltäessä myöntyi 1) kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esitykseen.

Tässä yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto antaa rahatoimikamarin tehtäväksi yksissä neuvoin tilastokonttorin kanssa harkita, mihin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä lähemmän yhteistyön aikaansaamiseksi varsinkin valtuuston ja kamarin kansliain kesken puheena olevan kunnalliskertomuksen laadinnassa, sekä samalla ottaa tutkittavaksi kysymyksen, olisiko vuodeksi 1913 myönnettävä korotettua määrärahaa kertomusten säännöllisen ilmestymisen turvaamiseksi, koska näin ei näyttänyt varmasti olevan laita vuodeksi 1912 myönnetyllä määrärahalla.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta päätti 2) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan antaa valiokunnalle tarpeellisen rahamäärän niiden edustuskustannusten suorittamiseen, joita kaupungille koituisi täällä syyskuun 16 ja 17 päivänä pidettävästä maamme kaupunkien edustajakokouksesta 3).

Edustus-
kustannuksia.

Kaupunginvaltuustolle lähetetyssä kirjelmässä mainitsi edellä kerrottua kaupunkikokousta varten asetettu valtuuskunta kokouksen m. m. päättäneen, että kunnallinen keskustoimisto niiden kaupunkien kustantamana, jotka halusivat tähän yhtyä, pidettäisiin voimassa tässä kaupungissa lokakuun 1 päivästä 1912 vuoden 1915 loppuun sekä että kunkin kaupungin apumaksu tarkoitukseen oli oleva vuosittain 6 markkaa kutakin 100 asukasta kohti, lukien kuluvan vuoden alusta 1915 vuoden loppuun, ja anoi valtuuskunta, että valtuusto päättäisi lopullisesti yhtyä yritykseen sekä kunnalliselle keskustoimistolle lähetyttää kuluvan vuoden maksun edellä mainitulla tavalla lasketuna ja samalla ilmoittaa kaupungin asukasluvun vuonna 1912 toimitetun henkikirjotuksen mukaan.

Määräraha
kunnallista
keskustoimis-
toa varten.

Asiaa esiteltäessä päätti 4) kaupunginvaltuusto, että Helsingin kaupunkikin ottaisi osaa puheena olevan keskustoimiston voimassapitoon edellä mainitun ajanjakson kuluessa vastamainitulla tavalla lasketulla vuotuisella apumaksulla, ja oli sentähden rahatoimikamarin käskettävä kaupungin menosääntöön merkitä tarkoitukseen tarpeellinen määräraha.

Kuluvalta vuodelta suoritettavaan määrärahaan nähden kaupunginvaltuusto päätti että, kun hengille kirjoitettujen asukasten tämänvuotinen luku ei vielä ollut ilmoitettavissa, apurahaa maksettaisiin toistaiseksi tasaluvuin 7,000 markkaa, joka summa likimain vastasi määrärahaa 1911 vuoden väkiluvun mukaan, sekä että rahatoimikamari samalla valtuutettaisiin, sittenkun kuluvan vuoden

1) Valt. pöytäk. lokak. 8 p. 19 §. — 2) Valt. pöytäk. toukok. 14 p. 43 §. — 3) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 199. — 4) Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 28 §.

henkikirjotus oli loppuun saatettu, osottamaan puuttuva määrä maksettavaksi, ja oli määräraha kuluvalta vuodelta pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Vahvistettaessa 1913 vuoden menosääntöä merkittiin 1) siihen kaupungin apumaksuksi kunnallisen keskustoimiston voimassapitoon 8,000 markan arviomääräraha.

Määräraha erään vuokratun alueen luovutusmaksun suoritukseen.

Kirjelmässä heinäkuun 25 päivältä mainitsi rahatoimikamari että, sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan huhtikuun 16 päivänä oli aktiebolaget Tennishall yhtiölle vuokrannut 2) erään Eläintarhantien viereisen alueen, sittemmin kuitenkin, kun yhtiö aikoi ottaa mainitun alueen haltuunsa, oli huomattu, ettei se ollut käytettävissä, koska alue oli osa muuatta viljelyspalstaa, joka kuusi-kuukautisen irtisanomisen ehdolla oli erään yksityishenkilön hallussa, m. m. sillä ehdolla että irtisanomista ei saisi tehdä helmi—kesäkuulla, ja oli sentähden ryhdytty keskusteluihin vuokramiehen kanssa alueen välittömästä luovutuksesta, jolloin hän oli vaatinut 1,500 markkaa korvaukseksi niistä puutarhatuotteista, mitkä hän tuollaisen toimenpiteen johdosta menettäisi. Kun mainittu summa oli toimitetussa arvioimisessa havaittu kohtuulliseksi sekä Tennishall yhtiölle oli tärkeää saada alue viivyttelämättä haltuunsa, oli kamari osottanut summan kaupunginkassasta edeltäpäin maksettavaksi ja esitti, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi mainitun toimenpiteen sekä myöntäisi puheena olevaan tarkoitukseen 1,500 markan määrärahan. Kaupunginvaltuusto myöntyi 3) esitykseen, ja oli määräraha maksettava valtuuston käyttövaroista.

Matka-apurahan opettajatar A. Pulkkiselle.

Tehdyn anomuksen johdosta myönsi 4) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan tyttöjen ammattikoulun pukuompelun ja kuosipiirustuksen opettajattarelle, neiti A. Pulkkiselle, 1,000 markan apurahan, jotta hän opiskelemalla kolme kuukautta Parisissa voisi tietopuolisesti ja käytännöllisesti valmistua opettajatartointaansa, sillä ehdolla että neiti Pulkkinen mainitulta opintomatkalta palattuaan sanotun ammattikoulun johtokunnalle antaa tarpeellisen matkakertomuksen.

Matkastipendejä rakennuskonttorin virkamiehille.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen kirjelmässä toukokuun 31 päivältä tehdyn esityksen johdosta myönsi 5) kaupunginvaltuusto 3,000 markan määrärahan sanotussa hallituksen kirjelmässä ehdotetulla tavalla käytettäväksi rakennuskonttorin virkamiesten matkastipendeiksi, ja oli mainittu määräraha maksettava valtuuston käyttövaroista.

1) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — 2) Ks. tätä kert. siv. 27. — 3) Valt. pöytäk. syysk. 10 p. 32 §. — 4) Valt. pöytäk. huhtik. 16 p. 31 §. — 5) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 43 §.

Sen johdosta että kaupungin palveluksessa olevat työntekijät olivat anoneet heille myönnettäväksi kesälomaa sekä, sittenkun raha-toimikamari kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten hallitusten kanssa neuvoteltuaan oli antanut lausunnon asiasta, päätti 1) valtuusto, että ne työntekijät, jotka yhteen jaksoon olivat olleet viisi vuotta kaupungin töissä, saisivat kesällä 1912 koetteeksi viikon loman täysin palkoin, minkä ohessa valtuusto tätä tarkoitusta varten käyttö-varoistaan osotti toimitetun laskelman mukaan tarpeelliset kustannukset, arviolta 14,200 markkaa.

Työntekijäin kesäloma ja määräraha sitä varten.

Vahvistaessaan 1913 vuoden menosäännön myönsi 2) kaupunginvaltuusto 10,000 markan määrärahan kesäloman hankkimiseksi kaupungin palveluksessa oleville työntekijöille, päättäen sen ohessa, että niiden hallitusten ja lautakuntain, joiden palveluksessa oli työntekijöitä, jotka olivat vähintään viisi vuotta yhteen jaksoon olleet kaupungin töissä, tuli vastedes budjettiehdotuksiaan laatiessaan niihin merkitä tarpeellinen määräraha viikon loman hankkimiseksi mainituille henkilöille.

Kahdessa työttömäin komitean ja täkäläisen sosialidemokrat-tisen kunnallisjärjestön kaupunginvaltuustolle antamassa kirjotuk-sessa anottiin ryhdyttäväksi toimenpiteisiin työttömäin avustamiseksi.

Anomuksia toi-menpiteisiin ryhtymisestä työttömäin avustamiseksi sekä määrärahan osottami-sesta työn hankkimiseksi työttömille nai-sille.

Kunnan työnvälitystoimiston, rakennuskonttorin ja rahatoimi-kamarin annettua lausuntonsa asiasta päätti 3) kaupunginvaltuusto, että mainitut hakemukset eivät aiheuttaisi muuta toimenpidettä, kuin että valtuusto käyttövaroistaan myönsi 5,000 markkaa maksettavaksi täkäläiselle kaupunkilähetykselle työn järjestämiseksi työttömille naisille.

Tässä yhteydessä ja koska kaupunginvaltuustosta näytti siltä, että vastaisen varalle olisi laadittava jokin harkittu suunnitelma siitä, miten kaupunki järkiperaisimmällä tavalla voisi puuttua asiaan, koska kokemus oli osottanut työttömyyden käyneen täällä vuosit-tain uusiintuvaksi ilmiöksi, päätti valtuusto antaa työväenasiain lautakunnan toimeksi asiaa valmisteltuaan valtuustolle esittää ehdo-tuksen, miten sesonkitöiden loppumisen johdosta syntyvä hätä olisi sopivimmin lievennettävissä.

Työttömäin komitean kaupunginvaltuustolle tekemä uudistettu anomus toimenpiteisiin ryhtymisestä vallitsevan työttömyyden joh-dosta ei aiheuttanut muuttamaan valtuuston edellä mainittua pää-töstä 5,000 markan osottamisesta kaupunkilähetykselle eikä myös-kään antaman uusia määrärahoja eikä ryhtymään muuhunkaan toimenpiteeseen asiassa 4).

1) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 51 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. —

3) Valt. pöytäk. helmik. 13 p. 27 §. — 4) Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 35 §.

Hätäapulainain periminen rautennut.

Vaiivashoitohallituksen esityksestä ja rahatoimikamarin lausunnon hankittuaan päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, ettei muihin toimenpiteisiin ryhdyttäisi niiden lainain perimiseksi, joita valtuuston huhtikuun 1 päivänä 1903 tekemän päätöksen johdosta oli annettu niille täällä asuville työläisperheen elättäjille, joiden oli silloisen työnpuutteen johdosta täytyntä tehdä velkaa.

Esitysehdotus toimenpiteisiin ryhtymisestä kaupungin historian aikaansaamiseksi.

Kaupunginvaltuustolle annetussa esitysehdotuksessa ehdottivat herrat Rosenqvist ja Stenroth, että valtuusto päättäisi julkaistavaksi Helsingin kaupungin täydellisen historian, että asian lähempi suunnittelu annettaisiin toimeksi valtuuston valitsemalle komitealle sekä että varoja tätä tarkoitusta varten merkittäisiin jo 1913 vuoden menosääntöön.

Asian oltua alustavasti valmisteltavana ²⁾ valmistusvaliokunnassa päätti ³⁾ valtuusto asiaa uudelleen esiteltäessä valiokunnan ehdotuksen mukaisesti kaupungin täydellisen historian laadittavaksi sekä antoi komitealle, johon valittiin herrat Rosenqvist ja Stenroth, ylimäär. professori C. von Bonsdorff sekä filosofiantohtorit R. Hausen ja J. W. Ruuth, toimeksi kaupunginvaltuustolle esittää tarkemman ehdotuksen asiasta ynnä teoksen ohjelman ja kustannusarvion sekä ehdotuksen, millä tavoin teoksen lasketut kustannukset olisi suoritettava.

Vahvistettaessa 1913 vuoden menosääntöä pantiin ⁴⁾ siihen 5,000 markan arviomääräraha työn järjestämisestä ja käyntiinpanosta mainittuna vuonna johtuviin menoihin.

Lisämääräraha sotaväen liikekannallepanon johdosta.

Majoituslautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti myönsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto erinäisten sotaväen liikekannallepanosta johtuvain toimenpiteiden kustannuksiin 12,500 markan lisämäärärahan merkittäväksi 1913 vuoden menosääntöön.

Kaluston hankkiminen sotaväelle.

Niinikään majoituslautakunnan esityksestä päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto, että lautakunta saisi heti hankkia eräässä luettelossa mainitut esineet ja siihen tarkoitukseen käyttää valtuuston joulukuun 13 päivänä 1910 erinäisen kaluston hankkimiseen myöntämiä määrärahoja ⁷⁾.

Määräraha muutokuvajäljennösten ostoon.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 600 markkaa C. L. Engelin ja J. A. Ehrenströmin kahden muutokuvajäljennöksen ostoon.

Apuraha nuorisoliitto Fylygialle.

Tehdyn anomuksen johdosta myönsi ⁹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan nuorisoliitto Fylygialle 1,000 markan apurahan.

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 24 p. 7 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 32 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 12 p. 12 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. lokak. 8 p. 30 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 20 p. 18 §. — ⁷⁾ Ks. 1910 vuod. kert. siv. 110 ja 111. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. lokak. 8 p. 21 §. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 24 §.

Kaupunginvaltuustolle antamassaan kirjotuksessa huomautti Helsingin kauppiaitten yhdistys, että yhdistyksen mielestä olisi Helsingin kaupungille erittäin tärkeää, että ensi tilassa rakennettaisiin rautatie Hämeenlinnan kaupungista Näpinlahteen, ja lausui yhdistys sentähden toivomuksenaan, että Helsingin kaupunki koettaisi edistää hankkeen toteutumista takaamalla sille kaiken kaupungin puolelta mahdollisen myötätunnon ja avustuksen.

Kaupunginvaltuusto lähetti ¹⁾ esityksen siihen valtuuskuntaan, jonka valtuusto oli kokouksessaan joulukuun 12 päivänä 1911 asettanut ²⁾ Keski-Hämeen rautatien väliaikaisen johtokunnan kanssa keskustelemaan mainitusta rautatiehankkeesta.

Eräässä toisessa kaupunginvaltuustolle annetussa kirjotuksessa anoivat johtaja I. Lindfors y. m. tilaisuutta saada joidenkin valtuuston valitsemain valtuutettujen ja yksissä neuvoin rahatoimikamarin kanssa keskustella, katsoisiko Helsingin kaupunki etujensa vaativan kannattamaan hanketta kapearaiteisen rautatien rakentamiseksi Sörnäsän satamasta Oulunkylän ja Vihdin kautta Pusulan pitäjän Hyönölän kylään.

Niinikään kaupunginvaltuustolle annetussa kirjotuksessa esitivät johtaja Lindfors y. m., että Helsingin kaupunki valitsisi kolme edustajaa, jotka hakijain kera kävisivät selvittämään, mitä mahdollisuuksia on normaaliraiteisen rautatien aikaansaamiseen Helsingin kaupungista tai joltakin Helsingin läheiseltä emäradan kohdalta Porvoon kautta Korian asemalle, sekä hankkeen toteuttamiseksi ryhtyisivät kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin, samoin kuin että Helsingin kaupunki ottaisi tarpeellisiin valmistelukustannuksiin osaa enintään 3,000 markalla.

Näitä kahta esitystä esiteltäessä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto antaa edellä mainittujen valtuutettujen toimeksi kaupungin puolesta keskustella puheena olevain rautatiehankkeiden alotteentekijäin kanssa, mutta sitä vastoin asian silloisessa vaiheessa evätä anomuksen määrärahan myöntämisestä Korian rautatien valmistelukustannuksiin.

Kaupunginvaltuustolle oli herra A. Granström sen kokouksen puolesta, jonka Kotkan kaupungissa helmikuun 29 päivänä olivat pitäneet Malmilta Viipuriin rakennettavaa rannikkorataa harrastavain kuntain edustajat, lähettänyt kaksi kirjelmää, joissa esitettiin sekä Helsingin kaupungin edustajain valitsemista keskustelemaan mainitusta rautatiehankkeesta että apumaksun myöntämistä asian valmistelusta koituviin menoihin.

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 13 p. 2 §. — ²⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 171. —

³⁾ Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 27 §.

Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ antaa edellä mainittujen valtuutettujen tehtäväksi toimia kaupungin edustajina viimeksi mainitussa asiassa, minkä ohessa apurahananomus lähetettiin näiden valtuutettujen valmistelevasti käsiteltäväksi.

Maaliskuun 22 päivänä antamassaan lausunnossa ²⁾ esittivät kaupunginvaltuuston asettamat valtuutetut m. m. seuraavaa:

Kokouksia oli pidetty muiden edellä mainittuja rautatiesuunnitelmia käsittelemään asetettujen komiteain kanssa, jota vastoin Hämeenlinnan—Näpinlahden rautatietä koskevaan kysymykseen nähden oli katsottu, että asian nykyisellään ollessa ei vielä ollut tarpeellista yhteisesti kokoontua.

Helsingin—Vihdin—Pusulän rautatiesuunnitelmaa oli jo kauan valmisteltu, ja siitä oli olemassa kaikki se selvitys, mikä voimassa olevan lain mukaan vaadittiin rautatien rakennusluvan hakemista varten. Toimilupaa olikin haettu ja k. senaatti oli sitä puoltanut, mutta asiaa ei vielä ollut ratkaistu korkeimmassa paikassa. Tämän ehdotuksen arvostelemiseksi oli valtuutettujen mielestä ensinnäkin ollut tarpeellista sitä tutkia kaupungin yleistä hyötyä silmällä pitäen, ja olivat valtuutetut tähän nähden tulleet siihen käsitykseen, että kaupunki ei voinut asettua välinpitämättömälle kannalle sen omien tuontimahdollisuuksien kehittämistä tarkoittavaa aloitetta kohtaan. Helsingin kaupungin nopean kasvamisen ja jatkuvan kehityksen johdosta oli päin vastoin aivan välttämätöntä, että kaupungin ja viereisen maaseudun välisiä kulkuyhteyksiä parannettiin ja erittäinkin että uusia, laajempia tienoita yhdistettiin siihen alueeseen, jonka oli pääkaupungille hankittava kaikenlaatuiset päivittäiset elintarpeet ja muut tarvikkeet. Kaupungin kaupalle ja elinkeinoille niinkään oli tärkeätä, että välittömän menekkialueen rajat avartuivat. Valtuutetut olivat sentähden sitä mieltä, että Helsingin kaupungilla oli aihetta ei ainoastaan mielenkiinnolla seurata sitä aloitetta, jonka tämän ratasuunnan likeisimmin koskettamat maalaiskunnat olivat asiassa tehneet, vaan myös ehken itsekin välittömästi ottaa osaa hankkeen toteuttamispyrintöihin antamalla sille taloudellista tukea. Asian silloisessa vaiheessa kuitenkin oli mahdotonta päättää, minkä verran ja missä muodossa kaupungin olisi sopiva aineellisesti edistää suunnitelman toteuttamista. Tätä varten oli tarpeellista tarkemmin tutkia erinäisiä asiaan vaikuttavia seikkoja. Ensimmäisenä askeleena valtuutetut puolsivat erityisen valiokunnan asettamista seikkaperäisesti tutkimaan tätä asiaa ja antamaan lausunnon sekä ratasuunnitelman teknillisestä puolesta että sen rahallisesta toteuttamisesta.

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. 32 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 25.

Helsingin—Korian ja Helsingin—Viipurin rannikkoradan rautatie-ehdotuksia varten ei ollut olemassa tarkempia laskelmia eikä seikkaperäisiä suunnitelmia, vaan olivat nämä hankkeet vielä ensimmäisen aloitteen alkuvaiheessa. Näihinkin ehdotuksiin nähden huomattiin samat näkökohdat, mitkä edellä oli esiintuotu Helsingin—Pusulana rataan nähden, paikkansa pitäväksi, tullen tässä vielä lisäksi laajemmalle tähtäävä tarkoitus, nimittäin paremman kulkuyhteyden aikaansaaminen sisämaan ja pääkaupungin itäpuolisten seutujen kanssa. Valtuutettujen mielestä oli sentähden syytä tarkemmin käydä tutkimaan tässäkin puheena olevia ehdotuksia. Kun tuollaisen tutkimuksen tuli perustua taloudelliseen selvitykseen suunniteltujen ratojen liikennealueen oloista sekä asiantuntemuksella laadittuun likimääräiseen kustannus- ja kannattavaisuuslaskelmaan, täytyi lähimmät toimenpiteet kohdistaa mainitun laatuisten tietoaineiston hankkimiseen, mikä sopivasti kävi päinsä kaikkien näitä yrityksiä harrastavain kuntain yhteistoimin sillä tavoin, että asetettiin keskuskomitea, joka saisi tehtäväkseen käsitellä asiaa sekä laatia Helsingin ja Viipurin väliselle alueelle Riihimäen—Viipurin rautatien eteläpuolelle teetetävien rautatierakennusten ohjelman. Tutkimustyön aloittamiseen ja jatkamiseen oli laskettu menevän parikymmentätuhatta markkaa. Tarvittavasta rahamäärästä olivat asiaa harrastavat kunnat ja toiminimet jo koonneet huomattavan osan, joten työ tulisi taloudellisesti turvatuksi, jos Helsingin kaupunki sitä avustaisi enintään 10,000 markalla.

Valtuutetuille osotetussa painetussa esityksessä olivat Lahden kaupungin edustajat ehdottaneet, että Hämeenlinnan—Näpinlahden linjan yhteydessä otettaisiin harkittavaksi, eikö Helsingin kaupunkia sopivasti kävisi saattaminen Päijänteen vesistön välittömään yhteyteen rakentamalla rautatie Keravalta suoraan Lahden kaupunkiin. Kun, niinkuin sanottu, ensinmainitusta ehdotuksesta ei vielä ollut neuvoteltu, ei valtuutetuilla ollut aihetta seikkaperäisesti käsitellä jälkimäistäkään ehdotusta, mutta se näytti sopivan ottaa käsiteltäväksi edellä puolletun taloudellisen tutkimuksen yhteydessä.

Edellä lausutun nojalla valtuutetut ehdottivat, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

1) asettaa viisihenkilöisen rautatievaliokunnan, jonka tulisi:

a) tarkemmin tutkia Helsingin—Pusulana rautatiehanketta ja ehdottaa millä tavoin ja millä määrällä kaupunki voi taloudellisesti ottaa osaa sen toteuttamiseen;

b) järjestää ja ottaa muiden asiaa harrastavain kuntain kera osaa Helsingin ja Viipurin väliselle alueelle Riihimäen—Viipurin rautatielinjan eteläpuolelle teetetävain uusien rautatielinjain taloudellisten edellytysten selvittämistä tarkoittavaan tutkimukseen;

e) jos olot vaativat, edellä mainitusta yleisestä yhteistyöstä riippumatta asettua yhteyteen jonkin niiden suunnitelmain edustajain kanssa, jonka katsotaan ansaitsevan erityistä huomiota; sekä

d) kaupunginvaltuustolle tehdä ne esitykset ja ehdotukset, joita valiokunnan työ aiheuttanee;

2) valiokunnalle kaupunginvaltuuston käyttövaroista myöntää 10,000 markan määrärahan tilinteon ehdolla käytettäväksi edellä mainittujen tutkimusten kustantamiseen; sekä

3) antaa kaupungin yleisten töiden hallitukselle toimeksi laatia yleisen suunnitelman kulkuväyläin tarkoituksenmukaiseksi yhdistämiseksi kaupunkiin.

Mainitun lausunnon yhteydessä esiteltiin Helsingin kauppiaitten yhdistyksen kaupunginvaltuustolle antama kirjotus, jossa puollettiin Helsingin—Pusulan rataa.

Kaupunginvaltuusto päätti 1) hyväksyä valtuutettujen esityksen sekä valitsi siten asetetun rautatievaliokunnan jäseniksi herrat Ramsayn, Holmbergin ja Tallbergin sekä johtajat E. Schybergsonin ja K. A. Paloheimon, minkä ohessa viimeksi mainittu kirjotus lähetettiin valiokuntaan.

Valtionrauta-
teiden viisi-
kymmenvuotis-
juhla.

Kaupunginvaltuustolle annetussa kirjotuksessa esitti rautatiehallituksen sihteeri A. G. Heinricius maamme valtionrautateiden maaliskuun 17 päivänä pidettävän viisikymmenvuotisjuhlan johdosta asetetun valiokunnan puolesta, että mainittua valiokuntaa täällä suunniteltujen juhlain toimeenpanoa varten lisättäisiin terpeellisellä määrällä valtuuston valitsemia jäseniä sekä että valtuusto myöntäisi esimerkiksi 1,000 markkaa juhlahuoneiston vuokraamiseen ynnä koristeiden ja juhlahjelman muiden osain kustantamiseen.

Asiaa esiteltäessä päätti 2) kaupunginvaltuusto antaa herrain Frenckellin ja Salingren toimeksi edellä ilmoitettua tarkoitusta varten kuulua mainittuun valiokuntaan, minkä ohessa valtuusto käyttövaroistaan myönsi anotun määrärahan.

Sittemmin ilmoitti sihteeri Heinricius edellä mainittua muistojuhlaa järjestämään asetetun komitean puolesta että, koska rautatien virkamiehiä oli kielletty olemasta apuna yleisten kansalaisjuhlain toimeenpanossa rautateiden viisikymmenvuotisen olemassaolon johdosta ja heidän toimintavapauttaan rautatieläisten omassa keskuudessa toimeenpantaviin juhliin nähden oli rajoitettu, oli komitea päättänyt olla minkäänlaista juhlaa toimeenpanematta, joten valtuuston aiottua muistojuhlaa varten myöntämä määräraha ei tulisi käytettäväksi.

Tämä ilmoitus ei aiheuttanut muuta toimenpidettä 3).

1) Valt. pöytäk. huhtik. 30 p. 19 §. — 2) Valt. pöytäk. tammik. 30 p. 20 §.
— 3) Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. 19 §.

Kaupunginvaltuustolle annetussa kirjoituksessa anoivat Helsingin eläinsuojelusyhdistys ja yhdistys Eläinten ystävät, että vuodeksi 1912 annettaisiin yhdistysten käytettäväksi 1,200 markan määräraha niihin kustannuksiin, joita yhdistyksille koituu poliisin toimesta pidätettyjen koirain hoidosta ja lopettamisesta ihmisyyden vaatimusten mukaisella tavalla.

Määräraha koirain hoidon ja lopettamisen toimittamiseksi.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon 1) asiasta päätti 2) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan myöntää mainitun määrärahan, minkä ohessa edellä mainittuja yhdistyksiä kuitenkin olisi huomautettava että, jos määrärahaa tarkoitukseen vastedeskin pidetään tarpeellisena, on anomus siitä tehtävä niin hyvissä ajoin, että se voidaan budjetinkäsittelyssä tutkia ja ratkaista.

Vahvistettaessa 1913 vuoden menosääntöä pantiin 3) siihen koirain hoitoa ja lopettamista varten 1,200 markan määräraha.

Helsingin kaupunkilähetyksen kaupunginvaltuustolle tekemän anomuksen 10,000 markan määrärahan myöntämisestä työsiirtolan voimassapitoon, jonka kaupunkilähetyksen eräillä ehdoilla olisi valmis perustamaan ja voimassa pitämään yhden vuoden aikana, syyskuun 1 päivästä 1912 lukien, valtuusto, vaivaishoitovaltuuston ja rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnot, epäsi 4), koska kaupunkilähetykselle ei ollut voitu Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1911 vuoden voittovaroista kaupungille tulevasta osuudesta myöntää edellytettyä määrärahaa mainitun työsiirtolan perustamiseen.

Evätty anomus määrärahan myöntämisestä työsiirtolan voimassapitoon.

Eduskunnan asettaman Antellin kokoelmain hoitovaltuuskunnan kaupunginvaltuustolle tekemän esityksen, että kaupunki ruotsinmaalaiselta kuvanveistäjäältä C. Millesiltä tilaisi pronssijäljennöksen „Selma ja Fanny“ nimisestä, mainitun taiteilijan Hernösandiin sijoittamasta Frans Mikael Franzénin muistopatsaan sivuryhmästä sijoitettavaksi johonkin kaupungin julkiseen puistoon, kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin lausunnon mukaisesti epäsi 5).

Evätty esitys erään taideteoksen ostamisesta.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan tammikuun 25 päivänä 1910 oli asettanut 6) erikoisvaliokunnan laatimaan ehdotusta toimenpiteiksi niiden henkilöiden kunnallisverotukseen nähden, joilla oli varsinainen tuloa tuottava toimintansa tässä kaupungissa, mutta jotka olivat hengille pantuina toisessa kunnassa, antoi valiokunta helmikuun 5:ntenä päivätyn mietinnön 7) asiasta.

Kysymys kaupungin viereisissä huvilasiirtoloissa asuvain henkilöiden kunnallisverotuksesta.

Mainitussa mietinnössä esitti valiokunta m. m. seuraavaa:

Mikäli Helsinki oli kehittynyt suurkaupungiksi sekä kaupungin ja sitä ympäröivän maaseudun väliset paikalliset rajat olivat kulku-

1) Rtk. kirj. kesäk. 13 p. n:o 349. — 2) Valt. pöytäk. syysk. 10 p. 48 §. —

3) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — 4) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 7 §. — 5) Valt. pöytäk. marrask. 26 p. 13 §. — 6) Ks. 1910 vuod. kert. siv. 203. — 7) Valt. pain. asiakirj. n:o 7.

laitosten paranemisen johdosta vähitellen häviämistään hävinneet, sikäli oli lähikuntiin muuttanut melkoinen joukko henkilöitä, joilla edelleen oli toimintansa kaupungissa ja jotka sieltä saivat tulonsa. Näiden poismuuttojen johdosta kaupunki kuitenkin menetti poismuuttaneiden pääomasta ja toiminnasta kannettavan verotulon. Ainoastaan tulot täällä sijaitsevasta kiinteästä omaisuudesta sekä täällä harjoitetusta elinkeinosta olivat tuollaisissa tapauksissa verotettavissa, sillä tämän laatuisten tulojen verottamiseen ei asuin- eikä henkikirjotuspaikka vaikuttanut. Valiokunta tosin myönsi, että sille kunnalle, missä puheenalainen henkilö asui ja perheineen suuren osan vuorokaudesta oleskeli sekä nautti hyväkseen erinäisiä etuja, olisi myönnettävä kohtuullinen osa tuloverosta. Mutta järjiperäisen veropolitiikan mukaisena ei käynyt pitäminen, että sille kunnalle, mistä tulot saatiin, ei myönnetty minkäänlaista osallisuutta pääoman ja työn verottamisesta kertyviin tuloihin. Oikeuden ja kohtuuden mukaan sovitettu verontasotus kuntain kesken näytti sentähden ansaitsevan harkitsemista, mutta tuollaisen tasotuksen toimeenpaneminen edellytti kunnallisverotuksesta nykyään voimassa olevain lainmääräysten muuttamista.

Kysymys, millä paikkakunnalla henkilö, joka asui toisessa kunnassa, mutta hoiti virkaa taikka varsinaista toimintaansa toisessa, oli kunnallisverotuksen alainen, ei ollut nykyisen lainsäädännön kautta nimenomaan järjestelty. Viime vuosina oli hallinnollisessa lainkäytössä kuitenkin päässyt valtaan sellainen tulkinta, että virkamies, joka asui toisessa kunnassa, mutta jolla Helsingissä oli virka, hoitipa hän sitä itse tai oli hoitamatta, oli hengille pantava asuinpaikassaan sekä niinmuodoin oleva vapaa velvollisuudesta suorittaa kaupungille kunnallisveroja palkka- ja muista samanlaatuisista tuloistaan. Tämä ei kuitenkaan koskenut sitä tapausta, jolloin virkamies oli velvollinen asumaan virantoimituspaikallaan, sillä siinä tapauksessa täytyi asumista toisella paikkakunnalla pitää lainvastaisena, joten asuinpaikka ei ollut oikea henkikirjotuspaikka. Mitä sitten tuli kysymykseen, oliko yksityisen palveluksessa oleva palkkannauttaja, joka asui maalla, mutta jolla oli toimintansa tässä kaupungissa, velvollinen palkkatuloistaan maksamaan veroa Helsingin kaupungille vai asianomaiselle maalaiskunnalle, näytti tästäkin seikasta syntyneen epäilyksiä. Nytemmin kuitenkin lienee se käsitys yhä varmemmin päässyt valtaan, että tuollaisia palkansaajia ei ollut katsottava verovelvollisiksi Helsingin kaupunkikunnalle. Asiasta voimassa olevat lainmääräykset nimittäin tuskin suonévat sijaa muunlaiselle tulkinnalle, kuin että puheenalaiseen palkansaajain ryhmään nähden todellisen asuinpaikan tuli olla ratkaisevana.

Kaupungin verotusviranomaisten suhtautuminen esillä olevaan

tulkintakysymykseen ei ollut esiintynyt johdonmukaisena, vaan oli käytäntö asetusten epäselvyyden johdosta osottautunut hapuilevaksi ja epävarmaksi. Vuonna 1903 oli taksoituslautakunta päättänyt, että rajakkaisissa kunnissa asuvista palkannauttijoista oli täällä verotettava ainoastaan valtion ja kunnan virkamiehiä, jota vastoin maalla asuvat, yksityisten tai yhtiöitten palveluksessa olevat henkilöt olisivat verotuksesta vapaat. Tämän käytännön oli tarkastuslautakuntakin hyväksynyt. Vuonna 1907 oli täällä kuitenkin verotettu viimeksi mainittuunkin ryhmään kuuluvat palkansaaajat. Sen johdosta että k. senaatin talousosasto ei ollut vuonna 1907 hyväksynyt verotusviranomaisten käsitystä, mikäli se koski niiden maalla asuvain virkamiesten verotusta, joilla oli täällä toimintansa, oli rahatoimikamari vuodesta 1908 lähtien ryhtynyt hakemusten johdosta poistamaan virkamiesten ja palkansaaajain maksettaviksi pantuja kunnallisveroja. Tämän johdosta oli viimeksi mainitun vuoden taksoituslautakunta jättänyt nämä kaikki kolme virkamiesryhmää verottamatta. Vuonna 1909, jolloin senaatin kokoonpano muuttui, oli rahatoimikamari lakannut poistamasta noita veroja ja koettanut uudelleen talousosastoon valittamalla hankkia kaupungille edulliseen suuntaan käyvän ennakkopäätöksen. Samana vuonna oli taksoituslautakunta palannut 1907 vuoden käytäntöön ja verotti kaikkia kolmea palkansaaajain ryhmää. Samaa menettelyä oli noudatettu vuonna 1910, mutta vuonna 1911 verotettiin ainoastaan kunnan palveluksessa olevat palkansaaajat.

Talousosastossakin on käytäntö puheenalaisessa kohden vaihdellut. Niinpä oli varhaisemmilta vuosilta olemassa siihen suuntaan käyviä päätöksiä, että virantoimitus- tai toimintapaikan tuli olla verotukseen nähden ratkaisevana. Mutta vuonna 1907 oli ylimmässä hallinnollisessa tuomioistuimessamme päässyt päinvastainen käsitys tässä kohden valtaan. Maaliskuun 27 päivänä sanottua vuotta antamassaan päätöksessä oli nimittäin k. senaatti, äänestettyään, julkilausunut sen käsityksen, että valtion virkamiehelle, joka asui maalaiskunnassa, mutta hoiti virkaansa kaupunkikunnassa, oli henkikirjotukseen ja kunnallisverotukseen nähden asuinpaikka, mutta ei virantoimituspaikka määräävänä. Tämä käsitys esiintyi kaikissa myöhemmissä kunnallisverotuksen johdosta tehdyistä valituksista annetuissa talousosaston päätöksissä, m. m. eräässä toukokuun 23 päivänä 1911 annetussa päätöksessä.

Niin kauan kun lainsäädäntötoimenpiteeseen asiassa ei ollut ryhdytty tai virallista lainselitystä annettu, oli kaupungilla sangen vähän toiveita etujensa tulemisesta esillä olevassa kohden huomioon otetuiksi, kun ne päätökset, mitkä talousosasto eri tavoin kokoonpantuna oli viime vuosina tuollaisista verotusasioista antanut, kä-

vivät kaupungille epäedulliseen suuntaan. Tämä koski tosin likinnä valtion virkamiesten verotusta, mutta oletettavissa oli, että senaatti kunnankin virkamiehiin nähden oli asettava samalle kannalle.

Viimeiseltä riippui kaupungin oikeus huvilayhdyskuntiin asumaan asettuneiden palkansaaajainsa verotukseen nähden tietenkkin verotusviranomaisten kannasta puheenalaisessa periaatteellisessa kysymyksessä. Mitään määräyksiä ei kaupunginvaltuusto voinut tässä kohden antaa taksoitus- eikä tarkastuslautakunnalle, joita tehtävänsä täyttämässä eivät sitoneet muut ohjeet kuin kunnallisasetuksen säännökset. Valiokunta oli kuitenkin tahtonut mielihopeenään lausua, että taksoituslautakunnan viimeksi noudattama menettely, nimittäin että puheenalaisista ryhmistä ainoastaan kunnan omat virkamiehet verotettiin, nykyoloissa näytti perustellulta, paitsi niihin nähden, joiden täytyi toimensa johdosta asua kaupungin ulkopuolella.

Tässä yhteydessä mainitsi valiokunta, että vuonna 1907 kaupungin ulkopuolella asuvien palkansaaajain maksettavaksi pantu veromäärä oli noussut kaikkiaan lähes 8,000 markkaan. Myöhemmiltä vuosilta ei valiokunnalla ollut tietoja käytettävänä, mutta arvatenkin oli virkamiesten muutto naapuriyhdyskuntiin mainitusta ajasta lähtien melkoisesti lisääntynyt.

Harkitessa niitä toimenpiteitä, joihin olisi ryhdyttävä kaupungin oikeuden varteen ottamiseksi, oli myös pidettävä silmällä, mitä mahdollisuutta kaupungilla oli saada korvaus niistä veromäärästä, mitkä se menetti sen johdosta että kunnan virkamiehet asuivat kaupungin ulkopuolella. Kun kysymys oli Tukholmassakin ollut käsiteltävänä ja asian osaksi siellä tullut valmistelu monessa kohden oli omansa valaisemaan tšekäläisiäkin oloja, antoi valiokunta hankkimiansa tietojen johdolla siitä selvityksen. Tästä selvityksestä ilmeni m. m., että Tukholman kaupunginvaltuusto oli tammikuun 30 päivänä 1911 päättänyt että, jos muu viranpitäjä kuin sellainen, joka virkansa tähden oli velvollinen asumaan Tukholman ulkopuolella tai oli asettunut asumaan kaupungin omistamalle, sen tuomio-piirin ulkopuolella olevalle alueelle, oli vuodeksi 1913 tai joksikin sen jälkeiseksi vuodeksi kirjottautunut hengille toisessa kunnassa, oli hänen palkkauksestaan siltä vuodelta menevä viisi prosenttia kaupunginkassaan.

Valiokunta oli periaatteessa yksimielinen siitä, että kaupungin tuli ryhtyä mainitun suuntaisiin toimenpiteisiin virkamiehiinsä nähden sinä aikana, jona he asuivat kaupungin alueen ulkopuolella. Tässä saattoi kuitenkin syntyä epäilystä siitä, tulisiko näiden toimenpiteitten myös kohdata kaupungin nykyisiä virkamiehiä, jotka olivat virkoihinsa tulleet toisilla edellytyksillä, ja eikö

kohtuus vaatisi, että puheenalaisen palkanpidätyksen tulisi kohdata ainoastaan niitä virkailijoita, jotka vastedes otettiin kunnan palvelukseen, taikka että aikaisemmin otetuille virkamiehille myönnettäisiin ainakin jokin siirtymisaika. Niihin kaupungin virkamiehiin nähden, joiden palkkasääntö oli k. senaatin vahvistama, ei tuollaista palkkausehtojen muutosta käyne toimeenpaneminen hallituksen suostumuksetta. Palkanpidätyksen suuruus olisi täkäläisiin kunnallisiin verotusoloihin nähden määrättävä enintään noin neljäksi prosentiksi.

Mikäli valiokunta oli saanut tietää, oli puheenalainen kysymys ollut rahatoimikamarin käsiteltävänä yksissä neuvoin verotusvalmistelukunnan kanssa, joten valiokunnalla ei ollut aihetta tässä yhteydessä käydä syvemältä asiaan. Kun kuitenkin asia tärkeytensä johdosta joka tapauksessa näytti olevan alistettava kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja ratkaistavaksi, esitti valiokunta, että rahatoimikamarin käskettäisiin antaa lausunto ja ehdotus kaupungin ulkopuolella asuvain kunnan virkamiesten palkkaetujen tasottamisesta mainitussa tarkoituksessa.

Asiaa esiteltäessä lähetti 1) kaupunginvaltuusto sen lausunnon saamiseksi rahatoimikamariin.

Kun joulukuun 23 päivänä 1910 annettu asetus tuulaakimaksun laskemisen perusteesta lakkaisi voimassa olemasta 1913 vuoden päättyessä sekä esitys mainitun maksun laskemisen perusteesta sanotusta ajankohdasta lähtien siis oli annettava 1913 vuoden eduskunnalle, oli k. senaatti vaatinut kaupunginvaltuustolta lausuntoa, olisiko nykyään vahvistettu tuulaakin kannantaperuste edelleen 1913 vuoden jälkeen pysytettävä vai ei.

Lausunto tuulaakimaksun laskemisesta.

Rahatoimikamarin lausunnon hankittuaan päätti 2) kaupunginvaltuusto edellä olevan johdosta ilmoittaa, että tuulaakimaksua nykyisen ajanjakson kuluessa kannettiin ja oli vuodesta 1883 lähtien kannettu 2 % kaikkien saapuvien ja lähtevien tullinalaisten tavarain tullimaksusta sekä ettei valtuusto puolestaan havainnut olevan syytä mainitun määräyksen muuttamiseen, minkätähden valtuusto lausui, että tuulaakia ensintulevan ajanjakson kuluessa olisi sopiva suorittaa samalla tavalla kuin tähänkin asti.

Rahatoimikamarin esityksestä valtuutti 3) kaupunginvaltuusto kamarin myöhemmäksi siirtämään kaupungille maksamattoman kauppahinnan vakuudeksi myönnettyt kiinnitykset kone- ja siltarakennusosakeyhtiön omistamiin tehdastontteihin n:o 6 Sörnäsän rantatien varrella korttelissa n:o 292 ynnä mainittuun tonttiin kuuluvaan

Kiinnitysten myöhemmäksi siirtäminen.

1) Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 33 §. — 2) Valt. pöytäk. huhtik. 30 p. 6 §. —

3) Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 6 § ja jouluk. 10 p. 14 §.

19,035 m²:n laajuiseen lisäalueeseen sekä n:oihin 6 ja 8 Itäisen viertotien, n:oon 9 Sörnäsän rantatien ja n:oon 3 Haapaniemenkadun varrella, kaikki nämä korttelissa n:o 294, sen 600,000 markan suuruisen obligatsioonilainan kiinnityksen hyväksi, jonka yhtiö aikoi ottaa.

Kysymys kaupungin ranta-silloilla olevain tilapäisten varastopaikkain käyttömaksujen vähvistamisestä.

Rahatoimikamarin kirjelmässä syyskuun 19 päivältä tehty esitys toimenpiteisiin ryhtymisestä olojen järjestämiseksi kaupungin ranta-silloille varastoon pantuihin tavaroihin nähden sekä maksujen vahvistamiseksi tavarasta, jota määrääjän yli siellä pidetään, lähetettiin 1) lausunnon saamiseksi Helsingin kauppa- ja talousvaltuutetuille.

1913 vuoden meno- ja tulosaäntö.

Kaupunginvaltuuston vuodeksi 1913 vahvistama 2) meno- ja tulosaäntö osottaa, 1912 vuoden rahasaäntöön verraten, seuraavat loppusummat:

Menot:		1913.	1912.
I. Kaupungin velat	Smk	3,153,674: 03	3,451,521: 84
II. Kaupungin virastot	”	399,576: 67	360,193: 32
III. Kunnallishallinto	”	871,883: 33	712,235: 83
IV. Katu- ja laiturivalaistus	”	336,040: —	299,800: —
V. Palolaitos	”	262,845: —	166,719: 50
VI. Poliisilaitos	”	355,898: 33	350,562: 61
VII. Terveysten- ja sairaanhoito	”	1,739,036: 50	980,799: 37
VIII. Vaivaishoito	”	1,179,610: —	656,460: —
IX. Opetus- ja sivistyslaitokset	”	2,277,311: 97	1,930,072: 54
X. Kaupungin yleiset rasitukset	”	597,942: 46	605,098: 96
XI. Kauppahallit	”	42,700: —	36,650: —
XII. Kaupungin teknilliset laitokset	”	4,198,143: —	4,782,538: 07
XIII. Yleiset työt	”	4,817,325: —	6,067,643: 50
XIV. Eläkkeet ja apurahat	”	60,195: 67	64,099: 67
XV. Sekalaiset menot	”	875,910: —	831,323: 95
Yhteensä	Smk	21,168,091: 96	21,295,719: 16

Tulot:		1913.	1912.
Säästö	Smk	1,500,000: —	1,600,000: —
I. Korot	”	1,243,800: —	2,619,621: 07
II. Tontinlunastukset	”	1,100,000: —	1,100,000: —
III. Kaupungin kiinteä omaisuus	”	781,620: —	720,320: —

1) Valt. pöytäk. lokak. 8 p. 20 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:rot 68, 77 ja 80 sekä valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §.

IV. Tonttiverot	Smk	4,200: —	4,000: —
V. Tuloa tuottavat oikeudet..	”	1,597,200: —	1,508,500: —
VI. Sekalaiset tulot	”	1,405,945: —	790,145: —
VII. Valtioavut	”	518,640: 50	292,903: —
VIII. Kaupungin teknilliset laitokset	”	4,713,400: —	3,887,555: —
IX. Puhtaanapitolaitos	”	278,360: —	230,100: —
X. Lainat	”	2,676,615: 94	4,007,590: —
XI. Taksoitus	”	5,348,310: 52	4,534,985: 09
Yhteensä Smk		21,168,091: 96	21,295,719: 16

1913 ja 1912 vuoden rahasääntöjen väliset eroavaisuudet johtuvat pääasiallisimmin seuraavista seikoista:

I pääluokan, Kaupungin velat, kohdalle merkittiin 1913 vuoden menosääntöön vuotuismaksut ja lainain kustannukset kaupungin obligatsioonilainoille vahvistettujen kuoletussuunnitelmain ja lainasopimuksissa olevain määräysten mukaisesti. 1912 vuoden menosääntöön merkityt lainat Suomen puutarhayhdistyksen rakennusten lunastamista sekä Kallion uusia kansakoulu- ja kaupunginkirjastotaloja varten, yhteensä 311,600 markkaa, poistuivat, koska lainat oli kokonaan maksettu. Tämän pääluokan kohdalla osottavat menot vähenemistä 297,847 markkaa 81 penniä.

Menot.
Kaupungin
velat.

II pääluokan, Kaupungin virastot, kohdalla merkittiin osastoon „Maistraatti“ palkankorotusta 5 vuoden palveluksesta kunnallisporimestarille ja yhdelle kunnallisneuvosmiehelle, toiselle 125 ja toiselle 208 markkaa 33 penniä, sekä korotettiin tarverahain määrärahaa 2,000 markalla. — Osastoon „Raastuvanoikeus“ merkittiin palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta kuudelle oikeusneuvosmiehelle yhteensä 2,250 markkaa, yhden ylimääräisen oikeusneuvosmiehen sekä rikosasiainnotaarien ja kaupunginpalvelijain viransijaisuuspalkkioita yhteensä 850 markkaa 1) ynnä 13,200 markan määräraha raastuvanoikeuden ensimmäisen osaston väliaikaista toista jaostoa varten 2). — Osastoon „Maistraatin ja raastuvanoikeuden yhteiset apulaiset ja palvelusmiehet“ merkittiin henkilökohtaista palkanlisäystä 300 markkaa arkistonapulaiselle sekä palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta kaupunginpalvelijoille yhteensä 483 markkaa 34 penniä. Uutena eränä merkittiin 1,500 markan määräraha registraattorinapulaisen palkkaamiseksi. — Osastoon „Ulosottolaitos“ merkittiin palkankorotusta 5 vuoden palveluksesta toiselle kaupunginvoudille 500 markkaa sekä lisättiin määrärahoja yhteensä 18,100 markkaa kymmenen uuden ulosottoapulaisen palkkaamiseksi ynnä arvio-

Kaupungin
virastot.

1) Ks. tätä kert. siv. 88 ja 89. — 2) Ks. tätä kert. siv. 86 ja seur.

määrärahoja yhteensä 1,800 markkaa lämmitystä, valaistusta ja siivoamista varten. 1912 vuoden menosäännössä ollut, eräiden kaupunginpalvelijain palkankorotus määrävuosien palveluksesta väheni 333 markalla 32 pennillä. — Osastossa „Sekalaista“ korotettiin valaistusta y. m. varten olevia arviomäärärahoja 100 markalla ja vedenkulutusta varten merkittiin 300 markan arviomääräraha. Menoerä 2,000 markkaa kaupunginpalvelijain ja ulosottoapulaisten raitiotielippuja varten siirrettiin 2,500 markkaan korotettuna XV pääluokkaan, Sekalaiset menot. — Menojen kokonaissumma tämän pääluokan kohdalla osottaa siis lisäennystä 39,383 markkaa 35 penniä.

Kunnallishallinto.

III pääluokan, Kunnallishallinto, kohdalla merkittiin osastoon „Kaupunginvaltuusto“ kanslian palkkasääntö valtuuston aikaisemmin tekemän päätöksen ¹⁾ mukaisesti ja siis korotettuna 10,400 markalla, jota paitsi lisäksi tuli 8,000 markan määräraha valtuuston huoneistojen vuokraa sekä arviolta 300 markkaa valaistusta varten. — Osastoon „Rahatoimikamari“ merkittiin palkankorotusta 5 vuoden palveluksesta sihteerille ja apulaissihteerille, edelliselle 416 markkaa 67 penniä ja jälkimäiselle 208 markkaa 33 penniä, sekä vahtimestarin palkkaus korotettuna 800 markalla ²⁾ ja arvaamattomien tarpeiden arviomääräraha 3,000 markalla. Uusina erinä merkittiin 6,000 markkaa ylimääräisen apulaissihteerin ja 1,800 markkaa ylimääräisen kanslistin palkkaamiseksi sekä 2,400 markan palkkio suorittamattomia maksuja perimään asetetulle apulaiselle. Tarverahain määrärahaa vähennettiin 3,000 markalla. — Osastossa „Rahatoimikonttori“ korotettiin m. m. verolippujen jakelua varten olevaa arviomäärärahaa 500 markalla ja tarverahain määrärahaa niinkään 500 markalla; lisäksi merkittiin 4,800 markkaa apulaiskassanhoitajan ja 600 markkaa vahtimestarinapulaisen palkkaamiseksi. 1912 vuoden menosäännössä oleva 1,800 markan määräraha uusien emälippujen painatusta varten poistui. — Osastoon „Liikennekonttori“ merkittiin m. m. palkankorotusta 10 ja 5 vuoden palveluksesta kamreerille ja kirjanpitäjälle yhteensä 186 markkaa 67 penniä sekä ylimääräisten apulaisten palkkausmääräraha korotettuna 1,730 markalla. 1912 vuoden menosäännössä olevan erän „koneenkäyttäjä lämpöjohtoa varten 9 kuukauden aikana à 225: — 2,025 markkaa“ sijaan merkittiin kahta koneenkäyttäjää varten yhteensä 2,900 markkaa. Palkkioerä 1,600 markkaa tullikamarista päivittäin annettavista ilmoituksista poistui. — Osastoon „Satamakonttori“ merkittiin satamakapteenille ja satamakonttorinkirjanpitäjälle tulevat kannantaprosentit korotettuina edellinen 320 ja jälkimäinen 80 markalla sekä pantiin lisäksi määrärahoja kaikkiaan 830 markkaa valaistusta, lämmitystä

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 90. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 91.

ja vedenkulutusta varten, 6,000 markkaa apulaisen palkkaamiseksi satamakapteenille ja arviolta 27,000 markkaa ylimääräisten satamakonstaapelien palkkaukseen. Moottorikoneen hoitomäärärahaa vähennettiin 300 markalla.

Satamakonttorin vuosirahansäännön vahvistamisen yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto, että konttorin palveluksessa olevain ylimääräisten satamakonstaapelien ehkä erotessa toimistaan näitä ei saa uudelleen täyttää, ellei valtuusto erityisen esityksen johdosta toisin päättä.

Ylimääräisten satamakonstaapelien asettaminen.

Osastossa „Kaupungin yleisten töiden hallitus ja rakennuskonttori“ korotettiin kaupungininsinöörin palkka 12,000:sta 15,000 markkaan ja lisättiin hänelle 10 vuoden palveluksesta tulevaa palkankorotusta 600 markalla, merkittiin palkankorotusta 5 vuoden palveluksesta kaupunginarkkitehdille ja kaupunginasemakaavaarkkitehdille, edelliselle 916 markkaa 67 penniä ja jälkimäiselle 833 markkaa 33 penniä, lisättiin puhtaanapitolaitoksen johtajan matkarahoja 500 markalla sekä korotettiin rakennuskonttorin huoneistojen vuokramäärärahaa ¹⁾ 9,340 markalla. Uusina erinä merkittiin 6,500 markkaa yhden insinöörin palkkaamiseksi katu-, laiturij- ja satamarakennusosastolle ²⁾, 1,200 markkaa yhden vahtimestarin palkkaamiseksi sekä yhteensä 5,555 markkaa valaistusta, polttoaineita ja siivoamista varten. — Osastossa „Tilastokonttori“ korotettiin yhden laskuapulaisen palkkausta 300 markalla, ylimääräisten apulaisten palkkausmäärärahaa 2,400 markalla ja tarverahain määrärahaa 1,000 markalla sekä merkittiin erityinen 600 markan määräraha vahtimestarin palkkaamiseen. Vuokraa y. m. varten olevaa määrärahaa vähennettiin 920 markalla. Aktuaarille 1912 vuoden menosääntöön 5 vuoden palveluksesta merkitty palkankorotus 112 markkaa 50 penniä poistui. — Rakennustarkastuksen vuosirahansääntö merkittiin kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen ³⁾ mukaisesti ja kohosi siis 51,960 markalla. — Osastoon „Revisionilaitos“ merkittiin kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain palkkio kaupunginvaltuuston ennen tekemän päätöksen ⁴⁾ mukaisesti 2,100 markaksi 800 markan sijasta ja lisättiin 400 markan määräraha vahtimestarin palkkaamiseksi. — Osastossa „Taksoitusvalmistelu“ korotettiin ylimääräisiä apulaisia varten olevaa arviomäärärahaa 1,000 markalla ja valaistusta, lämmitystä ja vedenkulutusta varten osotettiin kaikkiaan 1,050 markkaa. — Osastossa „Erinäiset lautakunnat“ korotettiin työväenasiain lautakunnan menosäännössä olevaa vuokramäärärahaa 200 markalla ja lämmitystä ja valaistusta varten mer-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 94. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 94 ja 95. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 95 ja seur. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 84 ja 85.

kittiin yhteensä 150 markkaa. Kunnan työvälistötoimiston menosäännössä korotettiin vahtimestarin palkkausta 240 markalla ja tarverahain määrärahaa 200 markalla; lisäksi merkittiin 500 markkaa naisapulaisen palkkaamiseksi neljän kuukauden aikana sekä kaikkiaan 710 markkaa lämmitystä, valaistusta ja vedenkulutusta varten. Kasvatuslautakunnan tarverahain määrärahaa korotettiin 700 markalla. Helsingin kaupungin museolautakunnan menosääntöön merkittiin museonhoitajan ¹⁾ palkkio korotettuna 1,000 markalla sekä lisättiin 1,200 markkaa lämmittäjän ¹⁾ palkkaamiseksi ja kaikkiaan 1,250 markkaa lämmitystä, valaistusta ja vedenkulutusta varten. Kunnan työväenasuntojen hoitolautakunnan menosäännössä vähennettiin lautakunnan palkkiota 100 markalla sekä tarverahoja y. m. ja istutusten kunnossapitoa varten olevia määrärahoja yhteensä 1,630 markalla, jota paitsi 1912 vuoden menosäännössä tasotustöitä varten oleva 4,900 markan määräraha poistui. Oikeusapu-toimiston menosäännössä korotettiin vuokramäärärahaa 500 markalla sekä merkittiin lisäksi kaikkiaan 225 markkaa lämmitystä ja valaistusta varten. Vuoden varrella perustetun kansanlastentarhain johtokunnan menosääntöön merkittiin tarkastajan palkka 1,200 ²⁾ ja sihteerin palkka 600 markaksi, jota paitsi tarverahoja varten merkittiin 300 markkaa. Niinikään lisäksi tulleen musiikkilautakunnan menosääntöön merkittiin sihteerin palkkaukseksi 600 markkaa sekä tarverahoja varten 400 markkaa. — Tämän pääluokan kohdalla osottavat menot lisäännystä 159,647 markkaa 50 penniä.

Katu- ja laituri-
valaistus.

IV pääluokan, Katu- ja laituri-valaistus, kohdalla korotettiin kaikkien osastojen vuosirahansääntöjä, „Kaasuvalaistuksen“ 15,500 markalla, „Sähkövalaistuksen“ 20,000 markalla, „Petrolivalaistuksen“ 600 markalla sekä „Rantasiltain ja tavaravajain ylimääräinen valaistus“ nimisen osaston 140 markalla. Tämä pääluokka osottaa siis menojen lisäännystä 36,240 markkaa.

Selvityksen
hankkiminen
katuvalaistuk-
sen omista kus-
tannuksista.

Viimeksi mainitun pääluokan kohdalla olevain menosääntöjen vahvistamisen yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto antaa kaupungin teknillisten laitosten hallituksen toimeksi hankkia ja aikansa valtuustolle toimittaa täydellisen selvityksen siitä, mihin määrään katukilometriä kohti kaupungin omat kustannukset nousevat katujen valaisemisesta kaasulla eri valaistustehoa käyttämällä ja mihin määrään vastaavat omat kustannukset nousevat katujen valaisemisesta sähköllä.

Palolaitos.

V pääluokan, Palolaitos, kohdalla merkittiin „Palkat ja muut edut“ nimiseen osastoon pääaseman ruiskumestarille henkilökoh- taista palkanlisäystä 600 markkaa, jota paitsi samassa osastossa

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 100 ja 101. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 101.

ylennettiin kaksi toisen luokan konstaapelia ensimmäiseen luokkaan ja kaksi kolmannen luokan konstaapelia toiseen luokkaan sekä korotettiin konstaapelien palkkausmäärärahaa tämän johdosta 600 markalla. Ruuanpitomäärärahaa korotettiin 1,350 markalla 50 pennillä. Uutena eränä merkittiin 7,650 markkaa Kallion uuden paloaseman lisämiehistön palkkauksiin, ruokaan ja vaatetukseen 4 kuukauden aikana. — Osastossa „Palotalli, 21 hevosta“ vähenivät menot kaikkiaan 1,000 markalla. — „Lämmitys, valaistus, puhtaanapito ja vedenkulutus“ nimisessä osastossa korotettiin kaikkia määrärahoja, 3,000 markan puhtaanapitomäärärahaa lukuunottamatta, yhteensä 1,445 markalla. — Osastossa „Palokalut ja kalusto“ korotettiin palokalujen ja palolennättimen kunnossapitoa varten olevia arviomäärärahoja, edellistä 500 ja jälkimäistä 300 markalla, sekä hevosten ostoa varten olevaa arviomäärärahaa 1,600 markalla. Uusina erinä merkittiin 4,500 markkaa kahden höyryruiskun uusia kattiloita varten, 66,500 markkaa automobiiliruiskun ostoon sekä 15,000 markkaa kaluston ja palokalujen hankkimiseksi Kallion paloasemalle. Letkuvaraston ja palolennättimen täydennysmäärärahoja vähennettiin, edellistä 1,440 ja jälkimäistä 1,500 markalla. Tämän osaston menosäännön vahvistaessaan myönsi kaupunginvaltuusto 133,000 markkaa uusien palokalujen ostoon ja päätti määrärahan suoritettavaksi siten että, sittenkun puolet siitä oli pantu maksettavaksi mainitusta menosäännöstä, oli loput merkittävä 1914 vuoden menosääntöön, mutta määrärahaa ei saisi käyttää, ennenkuin palotoimikunta oli asiasta antanut seikkaperäisen esityksen ja valtuusto sen jälkeen tehnyt lopullisen päätöksen siitä. — „Sekalaista“ nimisessä osastossa korotettiin terveysvaunua ja sidetarvikkeita varten olevaa arviomäärärahaa 20 markalla. — Puheena olevan pääluokan kohdalla osottavat menot siis lisäännystä 96,125 markkaa 50 penniä.

VI pääluokan, Poliisilaitos, kohdalla korotettiin määrärahoja osastossa „Käteinen apumaksu“ olevia 685 markalla 72 pennillä, osastossa „Virkahuoneistojen vuokra“ 2,350 markalla sekä osastossa „Lämmitys, valaistus, puhtaanapito ja vedenkulutus“ 300 markalla. Osastoon „Sekalaista“ tuli lisäksi 2,000 markan määräraha kahden hevosen ostoon. — Tämän pääluokan menosääntö osottaa siis kohoamista 5,335 markkaa 72 penniä.

Poliisilaitos.

VII pääluokan, Terveysten- ja sairaanhoito, kohdalla korotettiin „Terveystenhoitolautakunta“ nimisessä osastossa sihteerin palkkusta 600 markalla ja lisäksi merkittiin 1,200 markkaa puhtaaksi-kirjottajan palkkaukseen ynnä kaikkiaan arviolta 1,060 markkaa polttoaineita, valaistusta ja vedenkulutusta varten. Tarverahain määrärahaa vähennettiin 500 markalla. — Osastoon „Lääkärit ja

Terveysten- ja sairaanhoito.

sairaanhoitajat“ merkittiin 3,900 markkaa Bölen esikaupungin sairaanhoidosta olevia, aikaisemmin eri osastoon merkittyinä olleita menoja varten sekä lisättiin 800 markkaa kunnan sairaanhoitajarten raitiotie-vuosilippuja varten. — Osastoon „Marian sairaala“ merkittiin sisätautien osaston kohdalle palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta viidelle hoitajattarelle yhteensä 250 markkaa, jota paitsi korotettiin m. m. kaluston kunnossapitoa ja seerumtutkimusta varten olevia määrärahoja, edellistä 1,000 ja jälkimäistä 300 markalla, lisättiin 200 markan määräraha viransijaisen palkkaamiseksi yhden assistenttilääkärin kesäloman aikana, jota vastoin oppilaiden opetusta varten ollut 600 markan palkkio poistui. Kulkutautien osaston kohdalle merkittiin palkankorotusta 5 vuoden palveluksesta kahdelle hoitajattarelle yhteensä 65 markkaa. Kirurgisen osaston kohdalle merkittiin palkankorotusta 10 vuoden palveluksesta yllälääkärille 500 markkaa sekä 5 ja 10 vuoden palveluksesta kolmelle hoitajattarelle yhteensä 140 markkaa, pantiin lisäksi 200 markan määräraha viransijaisen palkkaamiseksi nuoremman assistenttilääkärin kesäloman aikana ja 8,800 markkaa kojeiden ostoon sekä vähennettiin hoitajarten palkkauseriä yhteensä 120 markalla. Entisen kaasutehtaan konttorirakennuksessa ¹⁾ olevaa oppilaskoulua varten merkittiin määrärahoja yhteensä 5,560 markkaa. Talousosaston kohdalla korotettiin emännöitsijän, hänen apulaisensa ja kahden keittäjättären palkkauksia kutakin 500, 240 ja 120 markalla, ompelijatarten, joiden lukua lisättiin yhdellä, palkkauseriä 552 markalla ja pesijätärten, joiden lukua niinkään lisättiin yhdellä, 672 markalla, kahden lämmittäjän palkkaa yhteensä 120 markalla sekä ruuanpitomäärärahaa 4,750 markalla 80 pennillä, polttoaineiden määrärahaa 5,700 markalla ja vedenkulutusmäärärahaa 3,500 markalla. Vahtimestarin ruokarahat 360 markkaa poistuivat. Nimikkeen „Röntgenosasto“ kohdalla poistui röntgenkojeen hankkimista varten ollut 8,000 markan määräraha. — Kivelän sairaalan ynnä Greijuksen lisäsairaalan menosääntö päättyi 427,395 markkaan ²⁾. — Osastossa „Humaliston varasairaala“ korotettiin m. m. ruuanpitomäärärahaa 2,843 markalla ja vuokrain määrärahaa 480 markalla, jota paitsi tämän osaston kohdalle lisättiin 1,500 markan määräraha kaluston ostoa ja kunnossapitoa varten. — Osastossa „Poliklinikat“ korotettiin Eiran sairaalan polikliinisen silmäosaston määrärahaa 2,300 markalla ³⁾, tuberkulosipoliklinikan määrärahaa 4,600 markalla sekä korva-, nenä- ja kurkkutautien poliklinikan määrärahaa 1,200 markalla, jota paitsi lisättiin uusina erinä 12,130 markkaa Oulunkylän ⁴⁾

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 39. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 105 ja seur. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 107 ja 108. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 44 ja seur.

kesäpäiväparantolaa varten ja 6,500 markkaa silmätautien poliklinikan voimassapitämiseksi Kalliossa ¹⁾). Arviomäärärahaa kätילוäyun kustantamiseksi varattomille kotonaan vähennettiin 1,000 markalla. — Osastossa „Terveyspoliisi“ korotettiin m. m. kotien desinfioimista varten olevaa määrärahaa 2,000 markalla ja osastoon merkittiin kaikkiaan 6,500 markkaa kolmen lisäkaitsijan palkkaamiseksi sekä yhteensä 4,000 markkaa kahta desinfioitsijaa varten. — „Terveystoimisto“ nimisen osaston kohdalle merkittiin palkankorotusta 5 vuoden palveluksesta neljälle kaitsijalle yhteensä 750 markkaa, korotettiin kaluston kunnossapitoa y. m. varten olevaa arviomäärärahaa 200 markalla sekä pantiin lisäksi arviomäärärahoja kaikkiaan 645 markkaa polttopuita ja valaistusta varten. — Osastossa „Terveystieteiden tutkimusten laboratorio“ korotettiin assistentin ja vahtimestarin apulaisen palkkauksia, edellisen 1,800 ja jälkimäisen 300 markalla, sekä kojeiden y. m. kunnossapitoa ja ostoa varten olevia määrärahoja kaikkiaan 1,200 markalla ja vedenkulutusmäärärahaa 200 markalla. Uusina erinä merkittiin 1,200 markkaa kirjuriapulaisista varten, 3,000 markkaa tilapäisten avustajain palkkaamiseksi, 1,000 markkaa kirjakokoelman täydentämistä sekä kaikkiaan 2,500 markkaa polttoaineita ja valaistusta varten. — Osastoon „Lihantarkastus teurastamossa“ merkittiin vuokraa varten 300 markkaa. — Rottain tappomäärärahaa vähennettiin puolella eli 3,000 markalla. — Osastoon „Sekalaista“ merkittiin Leppäsuon ja Hesperian varasairaalan kunnossapitoon 9 kuukauden aikana arviolta 99,000 markkaa, Lapinlahdenkadun varrella olevan lastensairaalan voimassapitoon 22,000 markkaa ²⁾, lisäystä sairaankuljetusmäärärahaan 2,000 markkaa, Sipoossa olevan kunnan mielisairaalan ylilääkärin palkkaamiseksi 10,000 markkaa ³⁾, kaluston ostamiseksi uuteen kulkutautisairaalaan 100,000 markkaa sekä saman sairaalan voimassapitoon 4 kuukauden aikana arviolta 125,000 markkaa. — Menojen kokonaissumma tämän pääluokan kohdalla osottaa lisäännystä 758,237 markkaa 13 penniä.

VIII pääluokan, Vaivaishoito, kohdalla korotettiin osastossa „Vaivaishoitohallitus“ sihteerin palkkausta 3,000 markalla, kuitenkin ainoastaan toistaiseksi, sekä kaupungissa olevia kaitsijoita y. m. varten olevia arviomäärärahoja 10,100 markalla ja tarkastusmatkoja varten olevaa määrärahaa 1,000 markalla. Uusina erinä merkittiin arviolta 3,000 markkaa hallituksen jäsenten palkkioiksi valmistelukokouksista ja 3,000 markan palkkaus tarkastajalle, jotka molemmat erät pysytettiin ainoastaan toistaiseksi, 2,040 markkaa kahden kirjuriapulai-

Vaivaishoito.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 107 ja 108. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 115 ja 116. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 116 ja 117.

sen palkkaamiseksi entisten lisäksi, 4,000 markkaa hiljattain perustettua rekisteritoimistoa varten ¹⁾, 3,000 markkaa kahden diakonisan ²⁾ palkkaamiseksi, arviolta 500 markkaa kesäloman hankkimiseksi eräille toimihenkilöille, yhteensä arviolta 1,300 markkaa valaistusta y. m. varten, arviolta 3,500 markkaa tarverahoja, siivoamista y. m. varten sekä 5,000 markkaa arvaamattomien menojen varalle. — Vaivaistalon ja sen yhteydessä olevain laitosten menosääntö päättyi 303,670 markkaan ³⁾. — Osastossa „Apurahoja ja kustannuksia laitoksen ulkopuolella olevia köyhiä varten“ korotettiin elätteelle annettuja henkilöitä varten oleva määräraha 80,000:sta 90,000 markkaan. Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 30 päivänä 1911 oli päättänyt ⁴⁾, että vastedes oli menosääntöön merkittävä tarpeellinen määräraha varattomain henkilöiden hoidon kustantamiseksi kaupungin sairaaloissa, merkittiin arviolta 250,000 markkaa sairaanhoitoa ja 305,500 markkaa mielenvikaisten henkilöiden hoitokustannuksia varten, vastaavain määräin ollessa 1912 vuoden rahasäännössä 14,000 ja 46,000 markkaa. Samalla päätti valtuusto, että meno, mikä vahvistetun taksan mukaan pannaan maksettavaksi sijasta kaupungin jonkin sairaalan yleisessä sairassalissa, on oleva perusteena laskettaessa sitä kustannusta, mikä vaivaishoidon on suoritettava sen toimesta kaupungin sairaaloihin otettujen sairaiden ja mielenvikaisten henkilöiden hoidosta, sekä että korvaus on maksettava kuukausittain. Arviomääräraha suoranaisiksi avustuksiksi vaivaishoitoon ehdottomasti oikeutetuille henkilöille vähennettiin 120,000 markasta 80,000 markkaan. — Osastossa „Sekalaista“ korotettiin hautauskuluja arviomäärärahaa 1,000 markalla ja osastoon merkittiin lisäksi 5,000 markkaa kaupunkilähetykselle puutteenalaisten avustamiseksi kotityötä hankkimalla. Edellisen vuoden menosäännössä olevat tarverahain ja arvaamattomien menojen määrärahat, kaikkiaan 7,500 markkaa, tavataan, osittain korotettuina, „Vaivaishoitohallitus“ nimisen osaston kohdalla. — Tämä pääluokka osottaa tosin menojen lisäännystä 523,150 markkaa, mutta tämä lisäännys johtuu pääasiallisesti siitä, että täsmällisemmän budjettijärjestyksen johdosta siinä tulevat näkyviin vaivaishoidon todelliset menot.

Opetus- ja
sivistyslaitok-
set.

IX pääluokan, Opetus- ja sivistyslaitokset, kohdalla korotettiin osastossa „Käsityöläiskoulut“ ylempäin käsityöläiskoulujen määrärahaa 2,566 markalla, jota vastoin alempain käsityöläiskoulujen määrärahaa vähennettiin 1,626 markalla. Nimikkeen „Valmistava poikain ammattikoulu“ kohdalle merkittiin palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta yhdelle vakinaiselle opettajalle ja yhdelle ali-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 117. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 118. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 119 ja seur. — ⁴⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 185.

työmestarille, edelliselle 250 ja jälkimäiselle 200 markkaa, sekä lisättiin 900 markan palkkio tuntiopettajille oppilaiden kirjallisten töiden korjaamisesta, jota vastoin lämmitystä y. m. varten olevaa määrärahaa vähennettiin 100 markalla. Tyttöjen ammattikoulun menosääntöä korotettiin 16 markalla 70 pennillä. — Osastossa „Kauppaoppilaitokset“ korotettiin Helsingin liikemiesten kauppaopiston, Högre svenska handelsläroverket oppilaitoksen ja Liikemiesyhdistyksen määrärahoja kutakin 4,000, 2,000 ja 2,000 markalla. 1912 vuoden menosäännössä oleva tilapäinen 3,000 markan perustamisapuraha Svenska handelsinstitutet opistolle poistui. — Osastoon „Kansakoulut“ merkittiin nimikkeen „Palkkaukset“ kohdalle palkankorotusta 5 vuoden palveluksesta molemmille tarkastajille, kumpaisellekin 416 markkaa 65 penniä, kansakoulujohtokunnan sihteerin palkankorotusta 400 markkaa, palkankorotusta 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta opettajille ja opettajattarille kaikkiaan 4,519 markkaa 31 penniä, kalliinajanlisäystä opettajille ja opettajattarille yhteensä 1,933 markkaa 29 penniä sekä palkkausta neljälle uudelle opettajalle yhteensä 9,600 markkaa ja kolmelletoista uudelle opettajattarille kaikkiaan 24,800 markkaa. Tuntiopettajain ja -opettajattarien palkkausmäärärahoja vähennettiin kaikkiaan 1,400 markalla. Niinkään vähennettiin vahtimestarien palkkausta yhteensä 470 markalla. Lämmittäjain ja talonrenkien palkkausta korotettiin kaikkiaan 1,065 markalla. Edelleen korotettiin veiston opettaja-apulaisten palkkioita 1,100 markalla ja kansakoulujen jatkoluokkain määrärahaa 3,000 markalla sekä merkittiin lisäksi yhtä ruotsin- ja yhtä suomenkielistä pikkukoulunopettajaseminaaria varten 4,000¹⁾ ja 3,380¹⁾ markkaa. Nimikkeen „Muut kustannukset“ kohdalla korotettiin vuokramäärärahoja 6,266 markalla, opetusvälineistön määrärahoja 4,000 markalla, kouluhuonekalujen määrärahoja 2,000 markalla, köyhäin oppilaiden vaatetusapurahaa 10,000 markalla, puhtaanapitomäärärahaa 4,000 markalla, vedenkulutusmäärärahaa 500 markalla, huoneistojen ja talojen kunnossapitomäärärahaa 149 markalla, eläkeapumaksujen määrärahaa 1,037 markalla 50 pennillä, ilmoituksia y. m. varten olevaa määrärahaa 500 markalla sekä matkastipendien määrärahaa 2,000 markalla. Sitä vastoin vähennettiin käsityötarvaineita ja koulukeittiöitä varten olevia määrärahoja 3,000 markalla, valaistusmäärärahaa 5,000 markalla sekä Viaporissa ja rajakkaisilla saarilla asuvien kansakoululasten koulunkäynnin helpottamista varten olevaa määrärahaa 400 markalla. Määräraha stipendeiksi yliopistollisiin jatkokursseihin osanottoa varten, 4,400 markkaa, poistui. Kansakoulujen menosääntö päättyi 1,463,121 markkaan 77 penniin.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 121.

Vastaava menomäärä 1912 vuoden menosäännössä oli 1,392,708 markkaa 37 penniä. — Osastossa „Pahantapaisten lasten turvakodit“ järjestettiin hiljattain perustetun poikain vastaanottokodin menosääntö kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen ¹⁾ mukaisesti, korotettiin kasvatustaitosten määrärahoja yhteensä 19,694 markalla 50 pennillä ja kasvatustaitosten oppilaiden lääkärintutkimusmäärärahaa 500 markalla, jota paitsi osastoon lisättiin 600 markan määräraha matkastipendeiksi, 537 markkaa 50 penniä apumaksuksi opettajiston eläkkeisiin, joka viimeksi mainittu määräraha aikaisemmin oli luettu eri kasvatustaitosten sekalaisten menojen erään, 1,900 markkaa lomakkeiden y. m. painatusta varten sekä 1,000 markkaa arvaamattomiin tarpeisiin. — Osastossa „Helsingin kaupungin kirjasto“ korotettiin amanuenssien ja haarakirjastonhoitajain palkkauksia sekä merkittiin lisäksi määrärahoja kolmen uuden amanuenssin palkkaukseen kaikkiaan 18,310 markkaa 67 penniä, korotettiin m. m. kirjain y. m. ostoja varten olevaa määrärahaa 6,000 markalla, luettelojen painatusmäärärahaa 500 markalla, ylimääräisten apulaisten palkkausmäärärahaa 1,500 markalla, polttopuu- ja valaistusmäärärahaa kaikkiaan 1,200 markalla, paloapumaksujen määrärahaa 520 markalla, lumenkuljetusmäärärahaa 100 markalla ja sekalaisten y. m. menojen määrärahaa 500 markalla sekä myönnettiin lisäksi 4,500 markkaa pääkirjaston lukusalien sisustamiseen. Haarakirjastojen vuokramäärärahaa vähennettiin 1,183 markalla 34 pennillä. Kaikkiaan 11,210 markkaa määrärahoja Sörnäsien uuden kirjastotalon sisustusta y. m. sekä kirjoituskoneen hankkimista varten poistui. — Uuteen osastoon merkittiin määrärahoja kaikkiaan 160,000 markkaa kansanlastentarhoja ²⁾ varten. — Osastoon „Muut kansanvalistustarkoitukset“ merkittiin lisäksi 3,000 markkaa Kansan näyttämöä ja 37,500 markkaa Helsingin symfoniaorkesteria varten. — Menojen kokonaissumma tämän pääluokan kohdalla osottaa lisäännystä 347,239 markkaa 43 penniä.

Kaupungille kuuluvat yleiset rasitukset.

X pääluokan, Kaupungille kuuluvat yleiset rasitukset, kohdalla kohosivat kyydinpitokustannukset 140 markalla, jota vastoin majoituskustannukset vähenivät 7,696 markalla 50 pennillä. — Osastoon „Majoituslautakunta“ merkittiin vahtimestarin palkka korotettuna 1,200 markkaan ³⁾. — Tämä pääluokka osottaa menojen vähenemistä 7,156 markkaa 50 penniä.

Kauppahallit.

XI pääluokan, Kauppahallit, kohdalla korotettiin vedenkulutusmäärärahoja kaikkiaan 4,900 markalla ja Kasarmintorin kauppahallin kaitsijan palkkausta 150 markalla, jota paitsi merkittiin uuteen „Har-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 128. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 101 ja 102. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 138.

jutorin kauppahalli" nimiseen osastoon 600 markkaa kaitsijan palkkaamiseksi 6 kuukauden aikana ja 400 markan määräraha sekalaisiin kuluihin. — Tämä pääluokka osottaa siis menojen lisäännystä 6,050 markkaa.

XII pääluokan, Kaupungin teknilliset laitokset, kohdalla korotettiin osastossa „Vesijohtolaitos“ nimikkeeseen „Hoito“ kohdalla toimitusjohtajan palkkaus 13,500 markasta 15,700 markkaan ja kassanhoitajattaren palkkausta 300 markalla. Konttoriapulaisten ja tarverahain y. m. määrärahoja korotettiin, edellistä 1,000 ja jälkimäistä 2,000 markalla, jota paitsi merkittiin lisäksi yhden insinöörin ¹⁾, yhden aliputkimestarin, yhden uuden putkimestarin ja varastonhoitajan apulaisen palkkaamiseksi kunkin 4,500 markkaa, 2,400 markkaa, 2,400 markkaa ja 2,000 markkaa sekä vähennettiin vuokraa y. m. varten olevaa määrärahaa 500 markalla. Kunnossapitoa ja korjauksia varten olevia määrärahoja korotettiin kaikkiaan 5,500 markalla. Samaten korotettiin sekalaisien menojen määrärahoja yhteensä 18,680 markalla, pääasiallisesti sen johdosta että lisäksi tuli 17,000 markan arviomääräraha kuorma-automobiiliin ostoon. Uutistöitä varten merkittiin 259,200 markkaa ²⁾, johon summaan myös luettiin arviomäärärahoja yhteensä 32,000 markkaa vesimittarien, työkalujen ja kaluston ostoa varten. Uutistöitä varten oli 1912 vuoden menosäännössä määrärahoja 385,050 markkaa. Vesijohtolaitoksen menosääntö päättyi 684,863 markkaan. — Osastossa „Kaasulaitos“ korotettiin nimikkeeseen „Hoito“ kohdalla toimitusjohtajan palkka 13,500 markasta 15,700 markkaan; kamreerin palkkaa korotettiin 500 markalla ja merkittiin palkankorotusta 10 ja 5 vuoden palveluksesta kamreerille 100 ja kirjanpitäjälle 300 markkaa sekä vähennettiin konttoriapulaisia ja konttorin tarverahojia varten olevia määrärahoja, edellistä 12,400 ja jälkimäistä 4,000 markalla, minkä ohessa ylimääräisiä apulaisia y. m. varten oleva 3,500 markan määräraha poistui. Nimikkeeseen „Valmistus“ kohdalle merkittiin määrärahoja kaikkiaan 853,350 markkaa. Katuvalaistuksen kustannuksia korotettiin 500 markalla. Nimikkeeseen „Jakelu“ kohdalle merkittiin määrärahoja kaikkiaan 103,620 markkaa. Nimikkeeseen „Johtotyöt ja varasto“ kohdalle pantiin kaikkiaan 43,740 markkaa. Sekalaisia menoja varten merkittiin 36,236 markkaa, m. m. tontinvuokraa varten 21,236 markkaa ³⁾. Uutistöitä varten merkittiin määrärahoja kaikkiaan 26,900 markkaa ⁴⁾ 1912 vuoden menosäännön 47,000 markan sijasta. Uusien lyhtyjen asettamista varten olevia määrärahoja vähennettiin 19,500 markalla, jota vastoin talojohtoja ja kalustoa

Kaupungin
teknilliset lai-
tokset.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 140. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 65 ja 66. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 26. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 66.

varten olevia määrärahoja korotettiin 16,000 markalla. Kaasutehtaan menosääntö kohosi 1,343,880 markkaan. — Osastossa „Sähkölaitos“ korotettiin nimikkeen „Hoito“ kohdalla toimitusjohtajan palkka 12,500 markasta 16,500 markkaan, kamreerin palkkaa korotettiin 500 ja kassanhoitajattaren 600 markalla, jota paitsi merkittiin palkankorotusta 5 vuoden palveluksesta toimitusjohtajalle, assistentille ja kamreerille kullekin 983 markkaa 33 penniä, 540 markkaa ja 187 markkaa 50 penniä, sekä korotettiin konttoriapulaisia ja konttorin tarverahoja varten olevia määrärahoja, edellistä 4,600 markalla, ja jälkimäistä 2,689 markalla 17 pennillä. Käyttöä varten olevat määrärahat korotettiin 332,000 markasta 547,500 markkaan, pääasiallisesti sen johdosta että menot kivihilistä kohosivat 184,000 markalla, ja akkumulaattoripatterien kunnossapitomäärärahaa korotettiin 18,000 markalla. Samaten korotettiin jakelumäärärahoja kaikkiaan 34,000 markalla. Uuden nimikkeen „Johtojen tarkastus“ kohdalle merkittiin yhteensä 10,000 markkaa, m. m. 1912 vuoden menosäännössä toisen nimikkeen kohdalla olevan insinöörin palkka korotettuna 4,800 markkaan. Katuvalaistuksen määrärahaa, joka kuluvan vuoden menosäännössä oli nimikkeen „Jakelu“ kohdalla, korotettiin 7,000 markalla. Sekalaisiin menoihin, kaikkiaan 62,000 markkaan, luettiin 14,566 markkaa korkoja kaupunginkassassa olvalle konttokuranttilille, 11,434 markkaa tontinvuokria ¹⁾ ja 12,000 markkaa selvityksen saamiseksi kaupungin vastaisen voimatarpeen tyydyttämisestä. Nimikkeen „Uutistyöt“ kohdalle merkittiin 160,000 markkaa Helsingin sähkövalaistusosakeyhtiölle ²⁾, 100,000 markkaa suoritukseksi kaupunginkassan myöntämistä etuaneista liittämistöiden kustantamiseksi, arviolta 50,000 markkaa kaapeli- ja johtotöitä varten, arviolta 100,000 markkaa uusien mittarien ostoon, arviolta 30,000 markkaa talojohtotöitä varten, 20,000 markkaa hiilenpurkauslaitoksen y. m. teettämiseen, 700,000 markkaa sähkölaitoksen laajentamiseen sekä 148,000 markkaa Pikku Robertinkadun talon ja tontin n:o 8 ostoon ³⁾. Sähkölaitoksen menosääntö päättyi 2,169,400 markkaan. — Menojen kokonaissumma tämän pääluokan kohdalla osottaa vähenemistä 584,395 markkaa 7 penniä. Tässä on kuitenkin huomattava, että teknillisten laitosten perustamispääoman korkoa ja kuoletusta ei ole otettu budjetissa lukuun. Nämä erät, 1912 vuoden rahasaännön mukaan yhteensä 1,128,921 markkaa 7 penniä, jotka rahatoimikamarin vuodeksi 1913 laatimaan budjettiehdotukseen oli merkitty kaikkiaan 1,315,066 markaksi 29 penniksi, poistettiin nimittäin budjettivaliokunnan ehdotuksesta.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 26. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 145 ja seur. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 5 ja seur.

Puheena olevan pääluokan kohdalle merkittyjen menosääntöjen vahvistamisen yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto antaa kaupungin teknillisten laitosten hallitukselle toimeksi vuosikertomuksiinsa vastedes panna sekä vesijohto- ja kaasulaitosten että sähkölaitoksen osalta seikkaperäiset ja täydelliset yhdistelmät kunkin laitoksen tuloista ja menoista ilmoituksineen niinkään perustamis-
Teknillisten laitosten kertomusten yhdistelmät.

XIII pääluokan, Yleiset työt, kohdalle merkittiin osastoon „Rakennukset ja talot“ tässä kertomuksessa aikaisemmin mainittuja korjaustöitä varten määrärahoja kaikkiaan 157,235 markkaa ¹⁾. Vastaavat menot olivat 1912 vuoden rahassäännön mukaan 146,067 markkaa 50 penniä. Sekalaisten korjausten määräraha väheni 6,175 markalla. Rahatoimikamarin menosääntöehdotukseen merkitty 7,479 markan 63 pennin määräraha Hietaniemen- ja Kristiinankadun varrella olevain kunnan työväenasuntojen erinäisiä korjauksia varten poistettiin, samalla kun mainittujen asuntojen hoitolautakuntaa neuvottiin tekemään kaupunginvaltuustolle eri esitys määrärahan myöntämisestä. Utisirakennuksia varten merkittiin edellä mainitut määrärahat ²⁾ ja sitä paitsi uutta kulkutautisairaala varten 1,034,000 markkaa, joten nämä määrärahat nousivat kaikkiaan 1,872,125 markkaan. Utistöitä varten oli 1912 vuoden rahassäännössä 2,574,386 markkaa. Rahatoimikamarin menoarviossa oleva 10,000 markan erä „Erinäisiä lisämäärärahoja Bengtsårissa toimitettavia töitä varten“ poistettiin, minkä ohessa kasvatustalokunnan käskettiin tehdä eri esitys näiden määrärahojen myöntämisestä.

Tämän osaston menosäännön vahvistamisen yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto antaa kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten hallituksille yhteisesti toimeksi valmistella ja, sittenkun rahatoimikamarille oli suotu tilaisuus antaa asiasta mietintö, valtuustolle lähettää lausunnon ehdotuksineen ainespuhan vastaisesta käyttämisestä tai muuante muuttamisesta.

Osastoon „Kadut ja yleiset paikat“ merkittiin korjauksia ja kunnossapitoa varten määrärahoja kaikkiaan 203,225 markkaa ³⁾ 1912 vuoden menosäännön 195,400 markan sijasta sekä uutistöitä varten kaikkiaan 768,175 markkaa ⁴⁾ mainitun menosäännön 1,379,200 markan sijasta. — Osastossa „Kanavat ja viemärit“ korotettiin nimikkeen „Korjaus ja kunnossapito“ kohdalla sekalaisten määrärahaa 6,000 markalla sekä merkittiin nimikkeen „Uutistyöt“ kohdalle mää-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 38—39, 42, ja 60—62. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 42 ja seur., 54, 55, 60—62, 66, 67, 79 ja 80. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 66 ja 67. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 70 ja 71.

rärahoja yhteensä 169,150 markkaa ¹⁾ 1912 vuoden menosäännön 333,350 markan sijasta. — Osastossa „Tiet“ osotettiin korjauksia ja kunnossapitoa varten yhteensä 42,760 markkaa ¹⁾ sekä uutistöitä varten 5,200 markkaa ²⁾. Kuluvan vuoden menosäännön mukaan oli tässä osastossa määrärahoja 50,900 markkaa. — Osastoon „Vierotiet“ merkittiin korjauksia ja kunnossapitoa varten yhteensä 22,000 markkaa ³⁾ 1912 vuoden menosäännön 27,000 markan sijasta. — Osastoon „Satamat“ merkittiin korjaus- ja kunnossapitotöitä varten kaikkiaan 203,650 markkaa ³⁾ kuluvan vuoden menosäännön 92,450 markan sijasta sekä nimikkeen „Uutistyöt“ kohdalle lisämäärärahoja ruoppauskoneen ostoon 2,000 markkaa, kahden rautaisen, liikkuvilla pohjilla varustetun ruoppaproomun ostoon 80,000 markkaa ja kahden tavallisen puisen ruoppaproomun ostoon 16,000 markkaa, avonaisen tavaravajan teettämiseksi Keittuhuoneenrantaan 20,000 markkaa ja umpinaisen tavaravajan teettämiseksi Katajanokalle 100,000 markkaa, vaakain ostamiseksi tavaravajoihin 10,000 markkaa sekä Sörnäsän kaasutehtaan viereisen hiilenpurkaussillan jatkamiseksi 30,000 markkaa eli siis kaikkiaan 258,000 markkaa mainitun menosäännön 235,000 markan sijasta. — Osastoon „Istutukset“ merkittiin nimikkeen „Korjaus ja kunnossapito“ kohdalle määrärahoja kaikkiaan 176,200 markkaa ⁴⁾ sekä uutistöitä varten 151,950 markkaa ⁵⁾. Vastaavat määrärahat 1912 vuoden menosäännössä olivat 158,560 ja 200,300 markkaa. — Osastoon „Puhtaanapitolaitos“ merkittiin määrärahoja yhteensä 357,980 markkaa ⁶⁾ edellisen vuoden 294,400 markan sijasta. — Osastossa „Yleinen käymäläin puhtaanapito“ korotettiin palkkausten y. m. määrärahaa 40,000 markalla, desinfiomisaineiden y. m. määrärahaa 800 markalla ja ajoneuvojen y. m. korjausmäärärahaa 420 markalla, jota paitsi tähän osastoon lisättiin 700 markan määräraha hevosen ostoa varten. Rikkainkuljetusrattaiden ostoa varten olevaa määrärahaa vähennettiin 650 markalla ja kolme määrärahaa, yhteensä 9,200 markkaa, poistui. — „Työkalut“ nimisen osaston menosääntö kohosi 20,150 markalla. — Osastossa „Sekalaista“ vähennettiin pesuhuoneiden ja viruslaiturien hoitoa ja korjausta varten olevaa määrärahaa 3,000 markalla. — Menojen kokonaissumma tämän pääluokan kohdalla osottaa vähenemistä 1,250,318 markkaa 50 penniä.

Eläkkeet ja
apurahat.

XIV pääluokan, Eläkkeet ja apurahat, kohdalle merkittiin „Eläkkeisiin“ vuonna 1912 myönnettyjä eläkkeitä yhteensä 5,420 markkaa ⁷⁾. Virka- ja palvelusmiesten eläkkeitä varten olevaa ar-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 72 ja 73. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 73. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 73 ja 74. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 75. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 62 ja 75—80. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 79 ja 80. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. siv. 155 ja 156.

viomäärärahaa vähennettiin 10,000 markalla. Nimikkeen „Apurahat“ kohdalle merkittiin vuonna 1912 myönnettyjä apurahoja kaikkiaan 2,460 markkaa ¹⁾. Kun vuoden varrella yksi apurahansaaja oli tullut täyteen ikään ja viisi apurahansaajaa oli kuollut, poistuivat heille myönnetyt apurahat, kaikkiaan 1,784 markkaa. Tämä pääluokka osottaa siis menojen vähenemistä 3,904 markkaa.

XV pääluokan, Sekalaiset menot, kohdalla korotettiin talon-
isännöitsijän palkkiota 500 markalla, paloapumaksujen määrärahaa 5,000 markalla, henkikirjottajan huoneiston polttoaineita, valaistusta, siivoamista y. m. varten olevaa määrärahaa 1,200 markalla, Bengt-
sårin maatilan määrärahaa 3,150 markalla, Turholmassa olevan Hen-
rik Borgströmin kansanpuiston määrärahaa 2,400 markalla, vankeus-
yhdistyksen turvakodin määrärahaa 1,200 markalla, pakkahuoneessa
olevan työkunnan määrärahaa 5,000 markalla, määrärahaa kaluston
hankkimiseksi erinäisiin kaupungin taloihin y. m. 5,000 markalla,
puhelinmaksujen määrärahaa 1,000 markalla sekä taksoitettujen
varain ja muiden tulojen poistoa ja palautusta varten olevaa mää-
rärahaa 75,000 markalla, jota paitsi lisättiin 8,000 markan arvio-
määräraha kunnallisen keskustoimiston ²⁾ kannattamiseksi, 5,000
markkaa rakennuskonttorin virkamiesten opintomatkein kustanta-
miseksi, 10,000 markkaa kesäloman hankkimiseksi kaupungin pal-
veluksessa oleville työntekijöille ³⁾, kaikkiaan 23,100 markkaa kunnan
virutushuoneita varten, 12,500 markkaa erinäisiin tarpeisiin liike-
kannallepanon varalta ⁴⁾, 10,000 markkaa Helsingin pörssin voimassa-
pitoon ⁵⁾, 36,000 markkaa uuden kaupungintalon ⁶⁾ piirustusluonnok-
sista annettavia kilpapakintoja varten, 5,000 markkaa kaupungin
historian ⁷⁾ julkaisukustannuksiin, 1,200 markkaa koirain ⁸⁾ hoitoa
ja lopettamista varten sekä 4,500 markkaa 45 raitiotielipun ⁹⁾ osta-
miseksi kaupunginpalvelijoille ja ulosottoapulaisille. Toiselta puolen
vähennettiin polttoaineita ja valaistusta varten olevaa määrärahaa
kaikkiaan 8,000 markalla, erään Aleksanterinkadun talossa n:o 16
olevan huoneiston vuokramäärärahaa 2,000 markalla sekä määrä-
rahaa vedenkulutuksen kustantamiseksi vapaakaivoissa y. m. 3,380
markkaa. Määrärahat 139,250 markkaa Vallilan rakennustoiminnan
avustusrahastoa varten, 8,000 markkaa kunnan asetuskokoelman
kodifioimista varten sekä 9,533 markkaa 95 penniä keittiöparakin
rakennuttamiseksi poliisimaneesin vierelle ja kaluston hankkimi-
seksi sinne poistuivat. Tämän pääluokan kohdalla osottavat menot
lisäännystä 44,586 markkaa 5 penniä.

Sekalaiset
menot.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 156 ja 157. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 169 ja 170. —

³⁾ Ks. tätä kert. siv. 171. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 172. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 249.

— ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 37 ja 38. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. siv. 172. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv.

177. — ⁹⁾ Ks. tätä kert. siv. 184.

Tulot. Säästö. Tulosääntöön merkittiin säästökseksi vuodelta 1912 kaikkiaan 1,500,000 markkaa mainitun vuoden tulosäännön 1,600,000 markan sijasta.

Korot. I pääluokan, Korot, kohdalla laskettiin teknillisten laitosten etuantien korot 3,000 markkaa suuremmiksi 1912 vuoden rahasäännössä olevaa määrää sekä merkittiin uutena eränä Vallilan lainarahaston korkoja 6,000 markkaa. Korkoja kaupungin obligatsioineista sekä niistä lahjoitusrahastoista, joiden korot tulevat kaupungin hyväksi, ynnä erää „Erinäisiä korkoja ja osinkoja“ vähennettiin kutakin 6,900 markalla, 4,000 markalla ja 245,000 markalla, johtuen viimeksi mainittu vähennys siitä, että kaupungin vuonna 1913 täytyi yleisiä töitä teettääkseen vähentää pankkitalletustensa määrää. Teknillisten laitosten perustamispääoman korkoa ja kuoletusta ei merkitty budjettiin ¹⁾.

Kaupungin
kiinteä omai-
suus.

III pääluokan, Kaupungin kiinteä omaisuus, kohdalla korotettiin osastossa „Kaupunkiin yhdistetty alue“ m. m. tuloeria rakennusten ja talojen vuokrat 43,000 markalla, vuokria Bengtsårin kasvatuslaitoksesta 2,000 markalla sekä Vuorimieskadun talon n:o 9 huoneistoista 1,800 markalla, muita huoneenvuokria kaikkiaan 650 markalla sekä satunnaisia maanvuokria ja kenttäin vuokria 10,000 markalla. Uusina erinä merkittiin maksuja kadun erilleen aitaamisesta rakennusyrietyksiä varten 10,000 markkaa ja tuloja kunnan virutushuoneista 3,000 markkaa. Erää seurahuoneen vuokria vähennettiin 4,800 markalla ja erinäisiä vuokria yhteensä 700 markalla. — Osaston „Kaupungin maatilat“ tulosääntö väheni 2,850 markalla. — Tulojen kokonaissumma tämän pääluokan kohdalla osottaa kohoamista 61,300 markkaa.

Tonttiverot. Tulot IV pääluokan, Tonttiverot, kohdalla kohosivat 200 markalla.

Tuloa tuottavat oikeudet.

V pääluokan, Tuloa tuottavat oikeudet, kohdalla kohosivat erät tuulaaki Helsinkiin osotetuista tavaroista 20,000 markalla, liikennemaksut 50,000 markalla, makasiininvuokra 2,000 markalla, satamamaksut 15,000 markalla, nostokranamaksut 400 markalla, ulkomaalaisten maksut ruokatavarain myynnistä aluksessa 700 markalla sekä Vanhankaupungin myllyn vuokra 800 markalla. Punnitusmaksujen erä väheni 200 markalla. Tämä pääluokka osottaa siis tulojen lisäännystä 88,700 markkaa.

Sekalaiset tulot.

VI pääluokan, Sekalaiset tulot, kohdalla korotettiin eriä henkilökohtainen vaivaismaksu 2,000 markalla, oppilaiden pääsymaksut 1,200 markalla, tuloja työlaitoksesta 11,000 markalla, tuloja kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorista 2,000 markalla, tuloja

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 193 ja 194.

kaupungin työkunnasta 3,000 markalla sekä vastiketta kaupungin menettämistä sakko-osuuksista 400 markalla. Uusina erinä merkittiin vaivaishoidon maksettava korvaus varattomain sairaiden hoidosta Marian ja Kivelän sairaaloissa ¹⁾ arviolta 236,000 markkaa, sairaanhoidosta Kivelän sairaalassa 15,000 markkaa, vaivaishoidon maksettava korvaus mielenvikaisten hoidosta Kivelän sairaalassa ¹⁾ 285,000 markkaa, sairaanhoidosta uudessa kulkutautisairaalassa yhden vuosineljänneksen aikana arviolta 5,000 markkaa, tuloja vaivaishoitolaisten töistä 200 markkaa, tuloja Bengtsårin kasvatuslaitoksessa suoritetuista töistä 1,000 markkaa, tuloja kaupungin kirjastosta (kirjasakoista ja myydyistä luetteloista) 2,800 markkaa, rakennustarkastukseen ²⁾ kuuluvista toimituksista kannettavia maksuja arviolta 40,000 markkaa sekä kaupunkien yleisen paloapuyhtiön ja Suomen teollisuudenharjoittajain keskinäisen paloapuyhdistyksen suoritettava apumaksu uuden palokaluston ostoon 23,100 markkaa. Majoituskuluista saatava korvaus laskettiin 11,900 markkaa vähemmäksi 1912 vuoden tulosäännön vastaavaa määrää. Tämä pääluokka osottaa siis tulojen lisäännystä 615,800 markkaa, johtuen pääasiallisesti siitä, että oli luettu korvausta varattomain henkilöiden hoidosta kaupungin sairaaloissa.

VII pääluokan, Valtioavut, kohdalle merkittiin kansakoulujen valtioapu 420,000 markaksi 1912 vuoden tulosäännön 200,240 markan sijasta ja kasvatuslaitosten valtioapu 23,172 markaksi 50 penniksi mainitun tulosäännön 10,370 markan sijasta sekä valmistavan poikain ammattikoulun valtioapu 21,400 markaksi aikaisemman määrän 20,725 markan sijasta. Katuvalaistukseen tuleva apumaksu väheni 7,500 markalla. Tämä pääluokka osottaa siis tulojen lisäännystä 225,737 markkaa 50 penniä.

Valtioavut.

VIII pääluokan, Kaupungin teknilliset laitokset, kohdalla korotettiin osastossa „Vesijohtolaitos“ m. m. tuloja vedenmyynnistä 155,000 markalla, vesimittarien vuokria 4,000 markalla sekä voittoa suoritetuista johtotöistä 5,000 markalla, jota vastoin erää korvaus vapaa-kaivojen y. m. vedenkulutuksesta vähennettiin 5,680 markalla. — Osastossa „Kaasulaitos“ korotettiin korvausta katuvalaistuksesta 15,500 markalla ja yksityiskulutuksesta 125,000 markalla, tuloja sivutuotteista 93,000 markalla sekä voittoa suoritetuista töistä 30,000 markalla. — Osastossa „Sähkölaitos“ korotettiin korvausta katuvalaistuksesta 20,000 markalla ja yksityiskulutuksesta 380,000 markalla sekä voittoa johtotöistä 9,300 markalla, jota vastoin vuokratuloja vähennettiin 5,300 markalla. — Tulojen kokonaissumma tämän pääluokan kohdalla osottaa lisäännystä 825,845 markkaa.

Kaupungin teknilliset laitokset.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 190. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 99 ja seur.

Puhtaanapito-
laitos.

IX pääluokan, Puhtaanapitolaitos, kohdalla laskettiin talon-
omistajain maksujen ja myydystä lannasta olevain tulojen kohoava-
van, edellisten 40,000 ja jälkimäisten 12,000 markalla, jota vastoin kau-
pungin maksut omain talojensa puolesta vähenisivät 3,740 markalla.

Lainat.

X pääluokan, Lainat, kohdalla osotettiin 1909 vuoden obli-
gatsioonilainasta vesijohdon laajentamiseen 133,824 markkaa 23 pen-
niä sekä 1911 vuoden obligatsioonilainasta samaan tarkoitukseen
111,791 markkaa 71 penniä, uutta kulkutautisairaalaan varten 742,800
markkaa, kunnan mielisairaalaan varten 329,000 markkaa, sähkölai-
toksen laajentamista varten 700,000 markkaa, Pikku Robertinkadun
talon ja tontin n:o 8 ostoon 148,000 markkaa, uuden kulkutautisai-
raalan kalustoa varten 100,000 markkaa, Pitkäsillan uudestiraken-
tamistyön loppuun saattamiseen 120,000 markkaa sekä, lisätyn kau-
punginvaltuuston päätöksen varaan jättäen, uutta kulkutautisairaalaan
varten 291,200 markkaa.

Taksoitus.

XI pääluokan, Taksoitus, kohdalle merkittiin kunnan verovel-
vollisilta jäseniltä taksoitettavaksi määräksi 5,348,310 markkaa 52
penniä 1912 vuoden tulosäännön 4,534,985 markan 9 pennin sijasta.

C. Muut asiat.

Ratkaisematto-
mat asiat.

Kaupunginvaltuuston diariin kirjoitettujen, joulukuun 31 päi-
vänä 1911 ratkaisematta olevain asiain luettelon 1) päätti 2) valtuusto
panna asiakirjoihin.

Lausuntoja
tonttien yh-
teenrakenta-
misasioista.

Maistraatin vaatimiksi lausunnoiksi tonttien yhteenrakentamis-
lupaa tarkoittavista hakemuksista puolsi kaupunginvaltuusto myön-
tymistä hakemuksiin, joita olivat tehneet:

G. F. Stockmann aktiebolag ³⁾ korttelissa n:o 31 oleviin Sofian-
kadun tontteihin n:oihin 2 ja 6 nähden; sekä

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin joh-
tokunta ⁴⁾ korttelissa n:o 370 oleviin Viipurinkadun tonttiin n:o 2
ja Porvoonkadun tonttiin n:o 13 nähden.

Lausunto tont-
tien halkomis-
asiasta.

Maistraatin vaadittua lausuntoa Vilh. Andsténs fabriksaktie-
bolag yhtiön tekemästä, korttelissa n:o 288 olevan Sörnäsin rantata-
tien tehdastontin n:o 21 halkomislupaa tarkoittavasta hakemuksesta
päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto puoltaa myöntymistä mainittuun hake-
mukseen.

Pitennetty
tonttien raken-
nusaika.

Tehtyjen hakemusten johdosta myönsi kaupunginvaltuusto
pitennettyä aikaa seuraavain tonttien rakennuttamiseen:

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 1. — 2) Valt. pöytäk. helmik. 13 p. 28 §. — 3) Valt.
pöytäk. huhtik. 30 p. 24 §. — 4) Valt. pöytäk. syysk. 24 p. 20 §. — 5) Valt. pöytäk.
huhtik. 16 p. 7 §.